

Lagrådsremiss

Ny resegarantilag

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Linköping den 15 mars 2018

Per Bolund

Linda Utterberg
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnas förslag till en ny lag om resegaranti som syftar till att anpassa svensk rätt till bestämmelserna om skydd vid obestånd i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 om paketresor och sammanlänkade researrangemang. Vidare föreslås med anledning av EU-direktivet en ny lag om paketresor i en lagrådsremiss beslutad samma dag (En ny paketreselag – ett starkare resenärsskydd).

EU-direktivet, som ersätter ett tidigare direktiv på området, innehåller bl.a. mer preciserade bestämmelser om det skydd vid obestånd som ska tillhandahållas vid försäljning av paketresor och sammanlänkade researrangemang. Direktivet innehåller också bestämmelser om ömsesidigt erkännande när det gäller medlemsstaternas nationella lagstiftning om sådant skydd.

Den nya resegarantilagen föreslås gälla paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattas av den nya paketreselagen. En öppen lösning föreslås, vilket innebär att resegaranti kan ordnas i olika former så att aktörerna har möjlighet att välja den lösning som bäst passar deras verksamhet. Resegarantin ska säkerställa att de betalningar som görs för resan betalas tillbaka till resenären i den utsträckning resan inte genomförs till följd av insolvens hos arrangören eller den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättat uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang. Resegarantin ska också säkerställa hemtransport och inkvartering om det behövs i avvaktan på hemtransporten. Resegarantin ska omfatta rimligt förutsebara kostnader.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Förslag till resegarantilag	5
3	Ärendet och dess beredning	11
4	Gällande ordning	12
4.1	Ett system för ställande av säkerhet vid obestånd	12
5	Ett nytt paketresedirektiv	14
5.1	Paketresedirektivet	15
6	Ny resegarantilag	20
6.1	Utgångspunkter för en ny reglering	20
6.2	Tillämpningsområdet för den nya resegarantilagen	21
6.3	En öppen lösning	25
6.4	Resegarantins omfattning och villkor	31
6.4.1	Återbetalning, hemtransport och inkvartering	31
6.4.2	Rätt till ersättning utan onödigt dröjsmål vid insolvens	35
6.4.3	Villkor som en resegaranti får innehålla	38
6.5	Skyldigheten att ordna resegaranti	41
6.6	Prövningen av om resegaranti ska ordnas	44
6.6.1	Skyldighet att anmäla verksamhet	44
6.6.2	Prövning av skyldighet att ordna resegaranti	45
6.6.3	Skyldighet att anmäla ändrade förutsättningar	50
6.7	Ersättning från resegarantin	51
6.8	Tillsyn	54
6.8.1	Tillsynsmyndighet	54
6.8.2	Befogenheter vid tillsyn	56
6.9	Sanktioner	58
6.9.1	Sanktionsavgift	58
6.9.2	Sanktionsavgiftens storlek	61
6.9.3	Beslut om sanktionsavgifter	62
6.9.4	Befrielse från sanktionsavgift i vissa fall	63
6.9.5	Betalning av sanktionsavgift och preskription	64
6.9.6	Överklagande	64
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	66
8	Konsekvenser	67
9	Författningskommentar	72
Bilaga 1	Paketresedirektivet	90

Bilaga 2	Sammanfattning av slutbetänkandet Ny resegarantilag (SOU 2016:84).....	123
Bilaga 3	Slutbetänkandets lagförslag.....	130
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	150

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till resegarantilag.

2 Förslag till resegarantilag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om resegaranti för paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattas av paketreselagen (2018:000).

2 § Med resegaranti avses i denna lag ett skydd mot ekonomisk skada som kan drabba resenärer till följd av insolvens hos arrangörer av paketresor eller näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättat uppkomsten av sammanlänkade researrangemang.

3 § De definitioner av resetjänst, paketresa, sammanlänkat researrangemang, resenär, näringsidkare, arrangör och återförsäljare som anges i 1 kap. 2–5 §§ paketreselagen (2018:000) har samma innebörd i denna lag.

Skyldighet att ordna resegaranti

4 § Den som är arrangör av en paketresa är skyldig att se till att paketresan omfattas av en resegaranti som är godkänd enligt denna lag. Skyldigheten ska fullgöras innan paketresan erbjuds till försäljning.

Om paketresan har satts ihop av en arrangör som är etablerad i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), är den återförsäljare som är etablerad i ett land inom EES och erbjuder paketresan till försäljning skyldig att se till att paketresan omfattas av en resegaranti som är godkänd enligt denna lag.

Paketresor som inte innefattar någon passagerartransport och för vilka betalning inte heller görs förrän efter det att paketresan har genomförts behöver inte omfattas av resegaranti.

5 § Den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang är skyldig att se till att researrangemanget omfattas av en resegaranti som är godkänd enligt denna lag. Skyldigheten ska fullgöras innan näringsidkaren vidtar åtgärder som möjliggör bokning av ett sammanlänkat researrangemang.

Om näringsidkaren inte ansvarar för någon passagerartransport som ingår i det sammanlänkade researrangemanget och inte heller tar emot

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 av den 25 november 2015 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG, i den ursprungliga lydelsen.

betalning förrän efter det att researrangemanget har genomförts, behöver researrangemanget inte omfattas av resegaranti.

Resegarantins omfattning och villkor

6 § Resegarantin för en paketresa ska säkerställa att de betalningar som görs för paketresan betalas tillbaka till resenären i den utsträckning paketreseavtalet inte fullgörs till följd av arrangörens insolvens.

Om en passagerartransport ingår i paketresan ska resegarantin också säkerställa hemtransport, och inkvartering om det behövs i avvaktan på hemtransporten, för det fall passagerartransporten inte fullgörs till följd av arrangörens insolvens.

7 § Resegarantin för ett sammanlänkat researrangemang ska säkerställa att de betalningar som görs till den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget betalas tillbaka till resenären i den utsträckning de resetjänster som ingår i researrangemanget inte fullgörs till följd av näringsidkarens insolvens.

Om näringsidkaren ansvarar för en passagerartransport som ingår i researrangemanget ska resegarantin också säkerställa hemtransport, och inkvartering om det behövs i avvaktan på hemtransporten, för det fall passagerartransporten inte fullgörs till följd av näringsidkarens insolvens.

8 § Resegarantin enligt 6 och 7 §§ ska omfatta rimligt förutsebara kostnader.

9 § Resegarantin ska ge resenären rätt till ersättning som utan onödigt dröjsmål betalas ut när det står klart att en resetjänst som ingår i paketresan eller det sammanlänkade researrangemanget inte kommer att fullgöras inom skälig tid och det framstår som sannolikt att det beror på insolvens hos arrangören eller den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt har underlättat uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget.

10 § Resegarantin får innehålla villkor som innebär att

1. ersättningen får betalas ut till den som erbjuder en fortsättning på paketresan eller tillhandahåller inkvartering eller hemtransport åt resenären,

2. ersättningen ska minskas med motsvarande belopp som resenären har fått i ersättning på annat sätt för att resetjänsten inte fullgjorts,

3. ersättningen får krävas tillbaka i den utsträckning resenären genom att lämna oriktiga uppgifter har fått högre ersättning än vad som annars skulle ha betalats ut, och

4. rätten till ersättning från resegarantin upphör om begäran om ersättning inte har framställts inom en viss tid, dock inte kortare än tre månader från det att det står klart att den resetjänst som avses med begäran inte kommer att fullgöras.

Skyldighet att anmäla verksamhet

11 § En näringsidkare ska anmäla sin verksamhet till den myndighet som avses i 12 §, om näringsidkaren avser att

1. bedriva verksamhet som arrangör,
2. genom förmedling eller på annat sätt underlätta uppkomsten av sammanlänkade researrangemang, eller
3. bedriva verksamhet som återförsäljare för en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES.

Näringsidkaren ska lämna de uppgifter om sin verksamhet som är nödvändiga för att frågan om skyldighet att ordna resegaranti ska kunna prövas.

Prövning av skyldighet att ordna resegaranti

12 § Den myndighet som regeringen bestämmer prövar om det finns en skyldighet att ordna resegaranti enligt denna lag. Myndigheten ska också pröva om en resegaranti som ordnats uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag och om det i övrigt finns förutsättningar för att godkänna resegarantin.

Vid prövningen ska hänsyn tas till

1. storleken på de sammanlagda betalningar som gjorts av resenärer för paketresor respektive sammanlänkade researrangemang,
2. tidsperioden mellan delbetalning och slutbetalning och fullgörandet av resetjänsten, och
3. i förekommande fall, den uppskattade kostnaden för hemtransporter.

Myndigheten får bestämma att ett beslut om resegaranti ska gälla omedelbart.

13 § En resegaranti ska bestå av

1. en betalningsutfästelse som har utfärdats av en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett försäkringsbolag och som fullgörs efter uppmaning,
2. en försäkring,
3. deponerade medel, eller
4. något annat liknande åtagande.

Vid bedömningen av om en resegaranti kan godkännas enligt 12 § ska det beaktas vilka krav på soliditet, likviditet, riskhantering och tillsyn som gäller för den som står för resegarantin.

14 § En resegaranti som en näringsidkare har ordnat i enlighet med de bestämmelser som gäller för skydd vid insolvens i det land inom EES där näringsidkaren är etablerad ska erkännas som en godkänd resegaranti enligt denna lag.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om de förutsättningar som ska gälla för att en resegaranti ska godkännas.

Skyldighet att anmäla ändrade förutsättningar

16 § Om de förutsättningar som legat till grund för ett beslut att godkänna resegaranti enligt 12 § ändras, ska näringsidkaren utan dröjsmål underrätta den myndighet som meddelat beslutet. Näringsidkaren ska lämna de uppgifter som är nödvändiga för att frågan ska kunna prövas på nytt.

Ersättning från resegarantin

17 § Om inte annat följer av de villkor som gäller för en resegaranti, ska den myndighet som regeringen bestämmer pröva begäran om ersättning från resegarantin.

18 § När en begäran om ersättning från en resegaranti ska prövas av en myndighet enligt 17 §, får resegarantin tas i anspråk för att ersätta resenären i den utsträckning som framgår av 6–9 §§. Om inte annat följer av de villkor som gäller för resegarantin, ska de villkor som framgår av 10 § tillämpas.

Tillsyn

19 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

20 § Tillsynsmyndigheten har rätt att göra inspektion hos näringsidkaren och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Näringsidkaren ska lämna de upplysningar om verksamheten som begärs för tillsynen.

Om näringsidkaren inte tillhandahåller handlingarna eller lämnar upplysningarna, får tillsynsmyndigheten förelägga näringsidkaren att fullgöra sin skyldighet.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

21 § Sådana uppgifter som anges i 11, 16 och 20 §§ ska lämnas av näringsidkaren på heder och samvete.

22 § Om en näringsidkare som är skyldig att se till att resegaranti ordnas enligt denna lag inte gör det, får tillsynsmyndigheten förelägga denne att fullgöra sin skyldighet.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

23 § Tillsynsmyndigheten får bestämma att beslut enligt 20 eller 22 § ska gälla omedelbart.

Sanktioner

24 § Om en näringsidkare, i strid med 4 eller 5 §, inte ser till att en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang omfattas av en resegaranti enligt denna lag, ska en sanktionsavgift tas ut.

En sanktionsavgift ska också tas ut av en näringsidkare som inte har underrättat myndigheten enligt 16 § om att de förutsättningar som legat till grund för beslutet att godkänna resegarantin har ändrats.

Sanktionsavgiften tillfaller staten.

25 § Hel eller delvis befrielse från en sanktionsavgift ska beslutas om det är oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas

1. om överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte kunnat göra det som ålegat honom eller henne och inte heller kunnat uppdra åt någon annan att göra det,

2. om överträdelsen annars berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken förutsåg eller borde ha förutsett eller inte kunnat påverka, eller

3. vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika överträdelsen.

26 § En sanktionsavgift får inte tas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite enligt denna lag om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

27 § Tillsynsmyndigheten prövar frågor om sanktionsavgifter.

En sanktionsavgift får inte beslutas senare än fem år från den tidpunkt då överträdelsen skedde.

28 § Sanktionsavgiften ska bestämmas till lägst femtusen kronor och högst tio miljoner kronor.

Avgiften får inte överstiga tio procent av näringsidkarens omsättning närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår, eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är.

29 § Sanktionsavgiften ska betalas till tillsynsmyndigheten inom trettio dagar från det att beslutet fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om avgiften inte betalas inom den tid som anges i första stycket, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Avgiften faller bort i den utsträckning som verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Överklagande

30 § Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.
2. Genom lagen upphävs resegarantilagen (1972:204).
3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för resor där reseavtalet har ingåtts före ikraftträdandet. Ärenden om ianspråktagande av säkerhet enligt 9 § och 15 § fjärde stycket i den lagen ska dock prövas av Kammarkollegiet. Det som föreskrivs i 15 § tredje stycket i den lagen om överklagande av sådana ärenden ska även gälla Kammarkollegiets beslut.

3 Ärendet och dess beredning

Den 25 november 2015 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG, i det följande benämnt paketresedirektivet. Medlemsstaterna ska senast den 1 januari 2018 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att genomföra direktivet. Bestämmelserna ska tillämpas från och med den 1 juli 2018. Direktivet finns i *bilaga 1*.

Den 25 juni 2015 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. föreslå de författningsändringar som behövs för att genomföra paketresedirektivet. Utredaren skulle därutöver analysera dagens system för att ställa resegarantier och överväga dels vilka ändringar som kan behövas, dels behovet av resegarantier för andra typer av researrangemang än paketresor och assisterade researrangemang.

Utredningen, som antog namnet Paketreseutredningen, överlämnade sitt delbetänkande Ny paketreselag (SOU 2016:56) till regeringen i september 2016. I delbetänkandet lämnades förslag på dels en ny paketreselag, dels de ändringar i resegarantilagen som utredningen bedömde nödvändiga för att genomföra paketresedirektivet.

En sammanfattning av delbetänkandet, som har remissbehandlats, och en förteckning över remissinstanserna finns i lagrådsremissen Ny paketreselag – ett starkare resenärsskydd. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2016/06139/L2).

Utredningen lämnade i november 2016 sitt slutbetänkande Ny resegarantilag (SOU 2016:84). I slutbetänkandet redovisade utredningen sin analys av nuvarande resegarantisystem och lämnade förslag på hur detta kan förbättras. Utredningen lämnade även förslag på en ny resegarantilag samt vissa ändringar i tidigare lämnat förslag till ny paketreselag.

En sammanfattning av slutbetänkandet och dess lagförslag finns i *bilagorna 2* respektive *3*.

Slutbetänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2016/04295/KO).

4 Gällande ordning

4.1 Ett system för ställande av säkerhet vid obestånd

Bakgrund

Den nu gällande resegarantilagen (1972:204) infördes 1972. Den ersatte en tillfällig lag från 1967, lagen (1967:203) om ställande av säkerhet vid sällskapsresa till utlandet. Resegarantilagen omfattade ursprungligen, liksom 1967 års lag, endast resor till annat land än Danmark, Finland, Island, Norge eller Sverige. I samband med Sveriges anslutning till EES-avtalet infördes lagen (1992:1672) om paketresor, som huvudsakligen genomförde det tidigare paketresedirektivet från 1990 (rådets direktiv [90/314/EEG] av den 13 juni 1990 om paketresor, semesterpaket och andra paketresearrangemang). Direktivets bestämmelser om krav på arrangörer eller återförsäljare som är part i avtalet att visa att denne har tillräcklig säkerhet i händelse av obestånd för återbetalning av erlagda belopp och hemtransport (artikel 7), genomfördes dock genom ändringar i resegarantilagen. Dessa innebar bl.a. att tillämpningsområdet ändrades till att omfatta paketresor enligt definitionen i lagen om paketresor och att begränsningen till utomnordiska resor togs bort. Resegarantilagens tillämpningsområde har sedan dess utvidgats till att omfatta även vissa andra typer av researrangemang än paketresor. Sedan 1996 omfattar lagen transport som sker tillsammans med en paketresa, s.k. stolsförsäljning. Resegarantilagens tillämpningsområde utvidgades ytterligare 2003 till att omfatta dels resor som består av separata transport- och inkvarteringstjänster som sammantagna uppvisar en väsentlig likhet med en paketresa, dels s.k. utbytesverksamhet för skolor.

Resegarantilagen

Den som är arrangör eller återförsäljare av paketresor enligt lagen om paketresor ska, innan han eller hon marknadsför en paketresa eller transport som sker tillsammans med en paketresa, ställa säkerhet hos Kammarkollegiet (1 § resegarantilagen). Vidare gäller skyldigheten att ställa säkerhet även den som annat än tillfälligtvis säljer eller marknadsför antingen resor som består av separata transport- och inkvarteringstjänster som sammantagna uppvisar väsentlig likhet med en paketresa eller resor som består av transporter och utbildningsvistelser med inkvartering i form av boende i en värdfamilj, även om inkvarteringen är kostnadsfri (1 § andra stycket). För dessa resor, som inte utgör paketresor, gäller skyldigheten att ställa säkerhet dock endast om resan är avsedd att förvärras huvudsakligen för enskilt ändamål (1 a §), samt under förutsättning att tjänsten inte tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan stat inom EES än Sverige (1 b §).

Kammarkollegiet prövar om det föreligger skyldighet att ställa säkerhet enligt resegarantilagen (2 §). Om inte Kammarkollegiet medger annat ska säkerheten bestå av en av bank, kreditmarknadsföretag eller försäkringsbolag utfärdad betalningsutfästelse som fullgörs vid anfordran (3 §). Säkerheten ska gälla det belopp som Kammarkollegiet med hänsyn till reseverksamhetens art och omfattning bestämmer (4 §).

Om den som är skyldig att ställa säkerhet enligt resegarantilagen underlåter att göra det, får Kammarkollegiet förelägga honom eller henne att vid vite fullgöra sin skyldighet (4 a §). Om det finns skäligen anledning att anta att skyldighet att ställa säkerhet föreligger, får Kammarkollegiet ålägga den som marknadsför en resa att lämna de uppgifter som är nödvändiga för att frågan om säkerhet ska kunna prövas (5 §). Om den uppgiftsskyldige inte lämnar de begärda uppgifterna får kollegiet förelägga honom eller henne vid vite att fullgöra sin skyldighet.

Den som uppsåtligen säljer eller marknadsför en resa utan att ha ställt säkerhet ska dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift vid fullgörandet av uppgiftsskyldigheten enligt 5 § eller underlåter att fullgöra uppgiftsskyldigheten enligt samma paragraf, ska dömas till böter. Om gärningen omfattas av ett vitesföreläggande enligt 4 a § eller 5 § ska ansvar inte dömas ut (14 § resegarantilagen).

Säkerhet får tas i anspråk för att betala tillbaka pengar som betalats för en resa som omfattas av garanti enligt lagen och som blir inställd eller av annan anledning inte blir av (6 § första stycket resegarantilagen). Garantin får tas i anspråk även om resenären har avbeställt resan kort tid innan den skulle ha påbörjats, förutsatt att det finns synnerliga skäl. Säkerheten får tas i anspråk för resenärens uppehälle, återresa och skälig ersättning för att resan avkortats, beträffande resor som har påbörjats men inte slutförts. Ersättning får betalas ut till den som tillhandahåller uppehälle eller återresa åt en resenär (6 § andra stycket). Säkerheten får även tas i anspråk för att betala nödvändiga kostnader för biträde åt resenären och för utredning i ärenden om ianspråktagande av säkerheten, under förutsättning att den som har ställt säkerhet har försatts i konkurs eller måste antas vara på obestånd (6 § tredje stycket). Pengar som betalats ut får återkrävas från resenären endast om han eller hon genom otillbörligt handlande orsakat kostnad som medlen tagits i anspråk för (6 § fjärde stycket).

Säkerhet som en återförsäljare har ställt enligt resegarantilagen får inte utnyttjas om arrangören ställt säkerhet som kan tas i anspråk (7 §). Framställning om att säkerhet ska få tas i anspråk ska göras inom tre månader från det att aktuell resa inställts, förklarats inte komma till stånd eller avbrutits eller, när det avser kostnader som avses i 6 § tredje stycket, efter det att kostnaden uppkommit (8 §). Om inte tidsfristen iakttagits upphör rätten till ersättning ur säkerheten.

Ärenden om ianspråktagande av säkerhet prövas av Resegarantinämnden (9 § resegarantilagen). Nämnden består av ordförande och fyra andra ledamöter. Två av ledamöterna utses bland personer som kan anses företräda konsumentintressen och två utses bland personer som kan anses företräda företagarintressen. För varje ledamot ska det finnas ett tillräckligt antal ersättare. Ordföranden och ersättare för ordföranden ska

vara eller ha varit ordinarie domare. Ordföranden, andra ledamöter och ersättare förordnas av regeringen (10 §). Förordnandena ges, enligt 7 § förordningen (2007:1039) med instruktion för Resegarantinämnden, för en bestämd tid. Administrativa och handläggande uppgifter åt nämnden utförs av Kammarkollegiet (5 § nyss nämnda förordning). Kammarkollegiet verkställer även de utbetalningar som Resegarantinämnden beslutat (12 § resegarantilagen).

Resegarantinämnden är beslutför när ordföranden och två andra ledamöter är närvarande (11 § resegarantilagen). I beslut ska lika antal företrädare för konsumentintressen och företagartressen delta. Om det framkommer skiljaktiga meningar vid en överläggning tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken om omröstning i tvistemål.

Kammarkollegiets beslut om förelägganden enligt 4 a § eller 5 § resegarantilagen får inte överklagas. Andra beslut av kollegiet enligt resegarantilagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten (15 § första stycket).

Resegarantinämndens beslut får inte överklagas (15 § tredje stycket resegarantilagen). Har en säkerhet tagits i anspråk för betalning som borde ha utgått ur en annan säkerhet, får Resegarantinämnden emellertid ta upp ärendet till ny prövning (15 § fjärde stycket).

5 Ett nytt paketresedirektiv

Paketresedirektivet, som antogs den 25 november 2015, ersätter rådets direktiv 90/314/EEG av den 13 juni 1990 om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang (1990 års paketresedirektiv). Bakgrunden till det nya direktivet är huvudsakligen att resemaknaden har genomgått stora förändringar sedan 1990-talet. Det är numera vanligt att resenärer själva kombinerar sin paketresa, ofta via internet. Detta har inneburit att det uppstått oklarheter om vissa resetjänster omfattats av det tidigare paketresedirektivets tillämpningsområde. Detta direktiv var dessutom ett s.k. minimidirektiv, vilket har medfört att medlemsstaternas nationella regelverk skiljer sig åt i flera avseenden. Vissa bestämmelser i det tidigare direktivet har även lett till onödiga kostnader för arrangörer och återförsäljare och får anses ha blivit föråldrade, t.ex. kravet på information i broschyrer.

Det nya paketresedirektivet är ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv, såvida inte annat föreskrivs i direktivet, och syftar till att anpassa regelverket till utvecklingen på resemaknaden. Tillämpningsområdet har utvidgats bl.a. på så sätt att fler kombinationer av resetjänster och fler sätt att ingå avtal omfattas av definitionen av paketresa. Vissa av bestämmelserna i direktivet är även tillämpliga på s.k. sammanlänkade researrangemang, dvs. ett researrangemang som inte är en paketresa men där en näringsidkare har underlättat resenärens köp av resetjänsterna i arrangemanget. Direktivet innehåller nya, ändrade eller förtydligade regler när det gäller t.ex. förhandsinformation, arrangörens ansvar för paketresans fullgörande och resenärens rätt att avboka en paketresa. Flera

bestämmelser har emellertid överförts mer eller mindre oförändrade från det tidigare direktivet. Direktivet innehåller mer preciserade bestämmelser än 1990 års paketresedirektiv om det skydd vid insolvens (i direktivet *obestånd*) som ska tillhandahållas vid försäljning av paketresor och sammanlänkade researrangemang. Det har vidare införts bestämmelser om ömsesidigt erkännande när det gäller medlemsstaternas nationella lagstiftning avseende insolvensskyddet.

5.1 Paketresedirektivet

Paketresedirektivet är indelat i åtta kapitel och har tre bilagor.

Kapitel I

Kapitel I innehåller bestämmelser om syfte, tillämpningsområde, definitioner och harmoniseringsnivå. Syftet med direktivet är enligt artikel 1 att bidra till en väl fungerande inre marknad och till att uppnå en hög och så enhetlig konsumentskyddsnivå som möjligt genom att tillnärma vissa aspekter av medlemsstaternas lagar, regler och administrativa bestämmelser vad gäller avtal mellan resenärer och näringsidkare med avseende på paketresor och sammanlänkade researrangemang.

I artikel 2 anges att direktivet ska tillämpas på paketresor som erbjuds eller säljs av näringsidkare till resenärer och på sammanlänkade researrangemang som underlättas av näringsidkare för resenärers räkning. Direktivet är inte tillämpligt på resor som varar kortare tid än 24 timmar, såvida inte inkvartering över natten ingår. Vidare är resor som erbjuds eller underlättas tillfälligt, på ideell basis och endast för en begränsad grupp resenärer undantagna från direktivets tillämpningsområde. Slutligen undantas resor som köps på grundval av ett allmänt avtal för anordnande av affärsresa mellan en näringsidkare och en annan fysisk eller juridisk person som agerar för ändamål som avser den egna närings- eller yrkesverksamheten.

Artikel 3 innehåller vissa definitioner, t.ex. resenär, näringsidkare, arrangör, återförsäljare samt oundvikliga och extraordinära omständigheter. I artikeln klargörs också vad som avses med en resetjänst, en paketresa och ett sammanlänkat researrangemang.

I artikel 4 anges att medlemsstaterna inte i sin nationella lagstiftning får behålla eller införa bestämmelser som avviker från bestämmelserna i direktivet. Detta inkluderar strängare eller mindre stränga bestämmelser som skulle ge en annan skyddsnivå för resenärer.

Kapitel II

Kapitel II reglerar informationsskyldigheter och innehåll i paketreseavtalet. I artikel 5 anges en skyldighet för arrangören och, i förekommande fall, återförsäljaren att lämna viss specifik angiven förhandsinformation om paketresan till resenären innan han eller hon blir bunden av ett paketreseavtal. I artikeln föreskrivs också att resenären ska

få information genom särskilda informationsformulär som finns i bilaga I till direktivet.

I artikel 6 anges att medlemsstaterna ska se till att den förhandsinformation som lämnas blir bindande för arrangören och, i tillämpliga fall, för återförsäljaren.

I artikel 7 regleras innehållet i paketreseavtalet och handlingar som arrangören eller återförsäljaren ska tillhandahålla resenären före paketresans början. Informationen ska bl.a. omfatta en redogörelse för arrangörens ansvar för att paketresan fullgörs och dennes skyldighet att tillhandahålla assistans om resenären befinner sig i vissa svårigheter. Resenären ska också få kontaktinformation, bl.a. till det organ som ansvarar för obeståndsskydd och till någon på arrangörens sida som resenären snabbt kan kontakta för att begära hjälp eller påtala brister vid fullgörandet av avtalet. Resenären ska också upplysas om bl.a. sin skyldighet att reklamera utan onödigt dröjsmål och om sin rätt att på vissa villkor överföra paketreseavtalet på annan resenär.

I artikel 8 anges att näringsidkaren har bevisbördan för att informationsskyldigheten har fullgjorts.

Kapitel III

Kapitel III reglerar ändringar av paketreseavtalet före paketresans början. I artikel 9 anges under vilka förutsättningar och på vilka villkor resenären har rätt att överlåta paketreseavtalet till en annan resenär samt arrangörens rätt till ersättning från resenären till följd av överlåtelser.

Artikel 10 reglerar under vilka förutsättningar arrangören får höja priset på paketresan efter att paketreseavtalet har ingåtts. Det får t.ex. inte vara tillåtet för arrangören att i avtalet förbehålla sig rätten att höja priset på grund av att vissa kostnader ökat, om avtalet inte samtidigt ger resenären motsvarande rätt till prissänkning om kostnaderna i stället sänkts. Vidare föreskrivs att resenären vid en prishöjning på mer än åtta procent ska ha rätt att säga upp avtalet och antingen få en ersättningspaketresa eller få tillbaka vad som betalats för paketresan.

Artikel 11 reglerar förutsättningarna för arrangören att ändra andra villkor i paketreseavtalet än priset och resenärens rättigheter i dessa situationer.

I artikel 12 föreskrivs att resenären ska ha en rätt att säga upp paketreseavtalet när som helst före paketresans början. Vidare regleras arrangörens rätt att ta ut en uppsägningsavgift när resenären säger upp avtalet före paketresans början. I samma artikel regleras arrangörens rätt att under vissa förutsättningar säga upp avtalet när för få personer har köpt resan eller när oundvikliga eller extraordinära omständigheter gör det omöjligt att fullgöra avtalet.

Kapitel IV

Kapitel IV innehåller bestämmelser rörande paketresans fullgörande. I artikel 13 anges att medlemsstaterna ska se till att arrangören är ansvarig för fullgörandet av de resetjänster som inbegrips i paketreseavtalet, oavsett om tjänsterna ska utföras av arrangören eller av andra resetjänstleverantörer.

Medlemsstaterna ges en möjlighet att föreskriva ett motsvarande ansvar för återförsäljare. Resenären ska enligt artikeln åläggas en skyldighet att utan onödigt dröjsmål informera arrangören om bristande överensstämmelse som resenären upplever under fullgörandet av paketreseavtalet. Arrangören ska åläggas att avhjälpa bristande överensstämmelse, såvida det inte är omöjligt eller skulle medföra oproportionella kostnader. Vidare föreskrivs en skyldighet för arrangören att, utan extra kostnader för resenären, ordna lämpliga alternativa arrangemang om en betydande del av resetjänsterna inte kan tillhandahållas enligt överenskommelsen i paketreseavtalet. Är de alternativ som erbjuds resenären inte likvärdiga ska han eller hon ha rätt till en skälig prissänkning. Resenären har under vissa förutsättningar rätt att avvisa föreslagna alternativa arrangemang och rätt till prissänkning och/eller skadestånd till följd av bristande överensstämmelse som inte avhjälpes eller ersätts med alternativa arrangemang. Om den bristande överensstämmelsen väsentligen inverkar på fullgörandet av paketresan och arrangören inte har avhjälpit detta inom en skälig tid som fastställts av resenären, får resenären säga upp avtalet utan uppsägningsavgift och, i tillämpliga fall, begära prissänkning och/eller skadestånd. Om paketresan omfattar passagerartransport, ska arrangören även erbjuda resenären likvärdig hemtransport utan onödigt dröjsmål och utan extra kostnad. Arrangörens skyldigheter att stå för kostnaden för nödvändig inkvartering i de fall det på grund av oundvikliga och extraordinära omständigheter är omöjligt att säkerställa resenärens hemresa enligt överenskommelsen i paketreseavtalet begränsas till en period om högst tre nätter, såvida inte mer långtgående skyldigheter följer av unionslagstiftning om passagerarrättigheter för det aktuella transportmedlet. Mer långtgående skyldigheter kan under vissa förutsättningar föreligga i förhållande till resenärer med särskilda behov, t.ex. gravida eller personer med nedsatt rörlighet.

I artikel 14 anges att resenärens rätt till prissänkning vid bristande överensstämmelse endast ska vara utesluten i de fall då arrangören kan visa att den bristande överensstämmelsen beror på resenären. Undantag från arrangörens skadeståndsskyldighet ska förutsätta att arrangören visar att den bristande överensstämmelsen kan tillskrivas resenären eller en tredje part som inte har någon anknytning till paketreseavtalet, eller har uppkommit på grund av oundvikliga och extraordinära omständigheter. I artiklarna 14.4 och 14.5 regleras också relationen mellan paketresedirektivets bestämmelser om prissänkning och skadestånd och motsvarande bestämmelser i internationella konventioner och EU-förordningar om resenärs rättigheter. Vidare anges att medlemsstaterna inte får föreskriva en kortare preskriptionstid än två år för att framställa anspråk enligt artikeln.

I artikel 15 anges att resenären ska ha möjlighet att kontakta arrangören via återförsäljaren, t.ex. för att framföra klagomål. Återförsäljaren ska vidarebefordra sådana meddelanden utan dröjsmål.

Artikel 16 reglerar arrangörens skyldigheter att tillhandahålla assistans till resenärer som befinner sig i svårigheter, bl.a. vid oundvikliga och extraordinära omständigheter.

Kapitel V

Kapitel V innehåller regler om skydd vid obestånd. I artikel 17 anges en skyldighet för medlemsstaterna att se till att arrangörer som är etablerade på deras territorium ställer säkerhet för återbetalning av alla betalningar som görs av resenärer eller för deras räkning, i den mån som de relevanta tjänsterna inte fullgörs som en följd av arrangörens obestånd. Om transport av passagerare ingår i paketreseavtalet, ska arrangörerna även ställa säkerhet för hemtransport av resenärerna. Arrangörer som inte är etablerade i en medlemsstat och som säljer paketresor i en medlemsstat eller riktar sådan verksamhet till en medlemsstat, ska ställa säkerhet enligt lagstiftningen i den medlemsstaten. Skyddet ska också omfatta samtliga resenärer som arrangören har sålt paketresor till, oavsett var de är bosatta, var resan har sålts och oavsett i vilken medlemsstat det organ som svarar för skyddet vid obestånd är beläget. Säkerheten ska vara effektiv och omfatta rimligt förutsägbara kostnader. Vidare föreskrivs att det ska omfatta summorna av de betalningar som gjorts av resenärer eller för deras räkning, med beaktande av tidsperioden mellan delbetalning och slutbetalning och fullgörandet av paketresan, samt uppskattade kostnader för hemtransporter.

I artikel 18 anges att det skydd vid obestånd som en arrangör tillhandhåller enligt lagstiftningen i den medlemsstat där arrangören är etablerad ska erkännas som skydd som uppfyller kraven i övriga medlemsstaters lagstiftning. Vidare föreskrivs att medlemsstaterna ska utse centrala kontaktpunkter för att underlätta det administrativa samarbetet och tillsynen, bl.a. genom informationsutbyte gällande nationella krav i fråga om obestånd och om vilka aktörer som ansvarar för skyddet.

Kapitel VI

Kapitel VI innehåller endast en artikel, som reglerar skydd vid obestånd och informationskrav för sammanlänkade researrangemang. I artikel 19 anges att medlemsstaterna ska införa ett krav för näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang att tillhandahålla skydd vid obestånd för återbetalningar av alla betalningar som de mottar från resenärer, i den mån en resetjänst som ingår i det sammanlänkade researrangemanget inte fullgörs till följd av näringsidkarens obestånd. Om näringsidkaren även ansvarar för transport av passagerare, ska säkerheten också omfatta resenärens hemtransport. Bestämmelserna i kapitel V ska gälla i tillämpliga delar. Näringsidkaren ska även informera resenären om att han eller hon inte omfattas av de rättigheter som gäller vid paketreseavtal, men att han eller hon kommer att omfattas av skydd vid obestånd enligt ovan nämnda förutsättningar. Näringsidkaren ska därvid använda de relevanta standardformulären som finns i bilaga II till direktivet eller, om det sammanlänkade researrangemanget inte bedöms omfattas av något av formulären, lämna den information som dessa innehåller. Medlemsstaterna åläggs att införa vissa civilrättsliga sanktioner för det fall näringsidkaren inte uppfyller dessa skyldigheter. Vidare anges att när ett sammanlänkat researrangemang följer av att ett avtal ingåtts mellan en resenär och en näringsidkare som inte underlättat

det sammanlänkade researrangemanget, ska den näringsidkaren informera den näringsidkare som underlättat det sammanlänkade researrangemanget om att det relevanta avtalet ingåtts.

Kapitel VII

Kapitel VII innehåller allmänna bestämmelser. I artikel 20 anges att den återförsäljare som är etablerad i en medlemsstat och som erbjuder eller säljer resor för en arrangör som är etablerad utanför EES-området, ska omfattas av de skyldigheter som fastställs för arrangörer i kapitel IV (paketresans fullgörande) och V (skydd för obestånd), såvida inte återförsäljaren lägger fram bevis för att arrangören uppfyller kraven i dessa kapitel.

Artikel 21 föreskriver under vilka förutsättningar en näringsidkare ska vara ansvarig för fel till följd av tekniska brister i bokningssystemet.

Artikel 22 föreskriver en rätt för den arrangör eller återförsäljare som betalat ersättning, beviljat prissänkning eller har fullgjort övriga skyldigheter gentemot resenären att kräva gottgörelse från en tredje part som bidragit till den händelse som utlöste dessa skyldigheter.

Artikel 23 anger att direktivet är tvingande till förmån för resenären och att en arrangör eller näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang inte kan befrias från sina skyldigheter enligt direktivet t.ex. genom en förklaring om att denne uteslutande agerar som mellanhand.

Artikel 24 ålägger medlemsstaterna att ordna effektiv tillsyn för att säkerställa efterlevnaden av direktivet.

I artikel 25 anges att överträdelser ska sanktioneras med effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner.

Artiklarna 26 och 27 behandlar kommissionens rapportering och översyn rörande tillämpningen av direktivet och vissa följdåtgärder i det s.k. konsumenträttighetsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG) och i förordningen om konsumentskyddssamarbete (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen.

Kapitel VIII

Kapitel VIII innehåller slutbestämmelser. I artiklarna 28–31 anges bl.a. att medlemsstaterna senast den 1 januari 2018 ska anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att genomföra direktivet samt att bestämmelserna ska tillämpas från och med den 1 juli 2018.

Bilagor

Direktivet har tre bilagor. Bilaga I innehåller de standardinformationsformulär som enligt artikel 5 ska tillhandahållas resenären innan han eller hon blir bunden av ett paketreseavtal. Formulären finns i tre varianter, anpassade efter de olika sätt som paketreseavtalet kan ingås. Arrangören ska tillhandahålla det formulär som är relevant för den aktuella paketresan.

I bilaga II finns fem varianter av standardinformationsformulär, som enligt artikel 19 ska tillhandahållas resenären, innan han eller hon blir bunden av ett avtal som leder till uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang. Det är näringsidkaren som underlättar det sammanlänkade researrangemanget som ska tillhandahålla relevant formulär. Formulären är anpassade efter olika situationer, t.ex. om avtalet ingås online eller vid ett fysiskt möte.

Bilaga III innehåller en jämförelsetabell mellan det tidigare paketresedirektivet (90/314/EEG) och det nya paketresedirektivet.

6 Ny resegarantilag

6.1 Utgångspunkter för en ny reglering

Regeringens förslag: Paketresedirektivets bestämmelser om skydd vid obestånd genomförs genom en ny resegarantilag som ersätter 1972 års resegarantilag.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I 1990 års paketresedirektiv finns bestämmelser om att arrangörer och återförsäljare ska visa att denne i händelse av obestånd har tillräcklig säkerhet för återbetalning av erlagda belopp och hemtransport av konsumenten (artikel 7). Dessa bestämmelser är genomförda i svensk rätt genom resegarantilagen (1972:204). Den 25 november 2015 antogs paketresedirektivet, som ersätter 1990 års direktiv och innehåller mer preciserade bestämmelser än det senare direktivet om det skydd vid insolvens som ska tillhandahållas vid försäljning av paketresor och sammanlänkade researrangemang. De nationella regler som behövs för att genomföra paketresedirektivet ska tillämpas från och med den 1 juli 2018. Det svenska regelverket om resegarantier bör i detta sammanhang ses över.

I 1972 års resegarantilag finns offentlighetsrättsliga regler. Lagen reglerar bl.a. vilka aktörer som ska ställa säkerhet och för vilka resor säkerheten ska ställas. Lagen innehåller också bestämmelser om tillsyn och sanktioner och processuella bestämmelser.

Regeringen föreslår i lagrådsremissen En ny paketreselag – ett starkare resenärsskydd att lagen (1992:1672) om paketresor ska ersättas med en ny paketreselag. Lagen föreslås i huvudsak genomföra de civilrättsliga

bestämmelserna i paketresedirektivet. Direktivets bestämmelser om skydd vid insolvens bör enligt regeringen alltså placeras i en särskild lag. Regeringen bedömer att de ändringar som föreslås, bl.a. när det gäller de nya sätt att ordna insolvensskydd och tillsynsmyndighetens sanktionsbefogenheter, är så pass omfattande att nuvarande resegarantilag bör ersättas med en ny lag. Skyddet vid insolvens kan lämpligen även fortsättningsvis betecknas resegaranti och namnet på den nya lagen bör vara resegarantilagen.

6.2 Tillämpningsområdet för den nya resegarantilagen

Regeringens förslag: Den nya resegarantilagen ska tillämpas på sådana paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattas av den nya paketreselagen. De definitioner som anges i paketreselagen av resetjänst, paketresa, sammanlänkat researrangemang, resenär, näringsidkare, arrangör och återförsäljare ska ha samma innebörd i resegarantilagen.

Med resegaranti avses ett skydd mot ekonomisk skada som kan drabba resenärer till följd av insolvens hos arrangörer av paketresor eller näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättat uppkomsten av sammanlänkade researrangemang.

Regeringens bedömning: Den nya resegarantilagen bör inte omfatta resor som faller utanför den nya paketreselagens tillämpningsområde.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att med resegaranti ska avses skydd mot ekonomisk förlust som kan drabba resenärer till följd av insolvens hos arrangör eller näringsidkare som underlättar kopplade researrangemang.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag och bedömning. *Sveriges konsumenter* är kritiskt till att säkerhet inte längre ska ställas för s.k. stolsförsäljning, resor som visar väsentlig likhet med paketresor eller för utbytesresor.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattas av paketreselagen

Enligt 1972 års resegarantilag ska den som är arrangör eller återförsäljare av paketresor ställa säkerhet hos Kammarkollegiet innan en paketresa marknadsförs (1 § första stycket). Vad som är en paketresa definieras i nu gällande lag om paketresor (2 §).

Enligt paketresedirektivet ska en arrangör av paketresor ställa säkerhet för återbetalning av alla betalningar som gjorts av resenärer eller för deras räkning i händelse av att de relevanta resetjänsterna inte fullgörs till följd av arrangörens obestånd (artikel 17.1 jämförd med artikel 3.8).

Detsamma gäller en näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang avseende de betalningar som den mottar från resenärer i den mån en resetjänst i det sammanlänkade researrangemanget inte fullgörs till följd av näringsidkarens obestånd (artikel 19.1). Definitionen av vad som är en paketresa har utvidgats i det nya paketresedirektivet jämfört med 1990 års paketresedirektiv. Sammanlänkade researrangemang är ett nytt begrepp och har inte någon motsvarighet i 1990 års direktiv. Begreppen föreslås definieras i 1 kap. 3 respektive 4 § den nya paketreselagen. I 1 kap. 5 § samma lag föreslås även definitioner av begreppen resenär, näringsidkare, arrangör och återförsäljare (se vidare lagrådsremiss En ny paketreselag – ett starkare resenärsskydd). Dessa begrepp bör ha samma innebörd i den nya resegarantilagen. Vidare föreslås i 1 kap. 1 § den nya paketreselagen att lagen ska tillämpas på sammanlänkade researrangemang som näringsidkare genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av. Regeringen föreslår, i likhet med utredningen, att den nya resegarantilagen ska tillämpas på paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattas av den nya paketreselagen. Vid prövningen av skyldigheten att ordna resegaranti måste således en bedömning göras av om det aktuella researrangemanget omfattas av definitionen av paketresa respektive sammanlänkat researrangemang i paketreselagen.

Resetjänster som inte omfattas av paketreselagen

Enligt 1972 års resegarantilag gäller skyldigheten att ställa säkerhet även för en transport som sker tillsammans med en paketresa, s.k. stolsförsäljning, för resor som består av separata transport- och inkvarteringstjänster som sammantagna uppvisar en väsentlig likhet med en paketresa, samt för s.k. utbytesverksamhet för skolungdom (1 §). Skyldigheten att ordna resegaranti enligt 1972 års resegarantilag omfattar fler resetjänster än vad som följer av 1990 års paketresedirektiv.

Det nya paketresedirektivet är, som tidigare nämnts, ett fullharmoniseringsdirektiv, såvida inte annat föreskrivs i direktivet (se avsnitt 5). Tillämpningsområdet har utvidgats, bl.a. på så sätt att fler kombinationer av resetjänster och fler sätt att ingå avtal omfattas av definitionen av paketresa. Vissa av bestämmelserna i direktivet är även tillämpliga på s.k. sammanlänkade researrangemang, dvs. ett researrangemang som inte är en paketresa men där en näringsidkare har underlättat resenärens köp av resetjänsterna i arrangemanget.

Utredningen har gjort bedömningen att det visserligen är möjligt att, under vissa förutsättningar, ha nationella krav på resegarantier för tjänster som inte omfattas av det nya paketresedirektivets tillämpningsområde, men att det inte är lämpligt. Eftersom det är fråga om ett fullharmoniseringsdirektiv anser regeringen att starka skäl talar för att den nya resegarantilagen inte bör avvika från direktivet vad gäller vilka resetjänster som ska omfattas av en skyldighet att ordna resegaranti. Det finns tydliga fördelar med att insolvensskyddet utformas på ett liknande sätt inom EU. Det nya paketresedirektivet innehåller regler om ömsesidigt erkännande av skydd vid obestånd som arrangörer tillhandahåller enligt gällande rätt i de olika medlemsstaterna, vilket kan antas i större utsträckning än tidigare möjliggöra för aktörer som är

etablerade i andra länder inom EES än Sverige att erbjuda resegarantilösningar till svenska paketresearrangörer och näringsidkare som underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang. Det är bl.a. mot denna bakgrund en fördel att regelverket inom EU är så enhetligt som möjligt.

Anledningen till att tillämpningsområdet för 1972 års resegarantilag utvidgades 1996 till att, utöver paketresor, även omfatta s.k. stolsförsäljning var att det under 1990-talet hade blivit allt vanligare att resenärer endast köpte transportdelen av en paketresearrangör. Dessa var inte sällan ungdomar som på ett relativt billigt sätt ville åka utomlands men som ordnade inkvartering och övriga arrangemang på egen hand (se prop. 1995/96:182 s. 13 f.) Under senare tid har utvecklingen av luftfartssektorn inneburit att konkurrensen ökat och s.k. lågprisbolag tillkommit på marknaden. Marknaden för köp av endast en transport av en paketresearrangör är inte densamma i dag som vid tillkomsten av lagändringen. Regeringen bedömer att ett borttagande av kravet på resegaranti för denna typ av resetjänst sannolikt inte medför några större konsekvenser för konsumentskyddet i praktiken. Därvid kan noteras att en resenär som har betalat för resetjänsten med kreditkort kan rikta samma anspråk på återbetalning mot kreditgivaren som mot säljaren, se 29 § konsumentkreditlagen (2010:1846). Flera kortföretag tillämpar dessa villkor även vid andra typer av kortbetalningar eller erbjuder ett liknande skydd genom reseförsäkringar knutna till betalkortet.

Tillämpningsområdet för 1972 års resegarantilag utvidgades ytterligare 2003 till att omfatta även resor som består av separata transport- och inkvarteringstjänster, som sammantagna uppvisar en väsentlig likhet med en paketresa (s.k. paketreseliknande resor). Ändringen motiverades med att det från ett konsumentskyddsperspektiv var angeläget att lagen omfattar tjänster som företer påtagliga yttre likheter med ett paketresearrangemang. Behovet av ett resegarantiskydd för dessa paketreseliknande resor hade på senare år blivit allt tydligare, bl.a. beroende på att konsumenter komponerar sina egna resor genom att köpa separata resetjänster i stället för att köpa ett i förväg färdigställt resepaket. De ökade möjligheterna att kunna boka resor via internet hade förstärkt trenden (se prop. 2001/02:138 s. 14 f).

Det huvudsakliga syftet med det nya paketresedirektivet är att anpassa regelverket till det sätt resor bokas i dag, dvs. nys nämnda företeelse att resenärer själva kombinerar sina paketresor, ofta via internet. Tillämpningsområdet för vad som är en paketresa har, som tidigare nämnts, utvidgats. Vidare ska enligt det nya paketresedirektivet det finnas resegaranti för sammanlänkade researrangemang.

Enligt regeringens bedömning kommer de resor som enligt 1972 års resegarantilag uppvisar väsentlig likhet med en paketresa – s.k. paketreseliknande resor – även att omfattas av det nya regelverket, enligt definitionerna av paketresa respektive sammanlänkat researrangemang, och därmed av krav på resegaranti. I domstolspraxis har det dock bedömts utgöra en paketreseliknande resa även när de båda resetjänsterna bokats med en veckas mellanrum (Kammarrättens i Stockholm dom den 13 december 2010 i mål nr 1340-10). Resegarantinämnden har även bedömt bokningar med upp till en månads mellanrum som en s.k. paketreseliknande resa. Enligt det nya paketresedirektivet kan den andra

resetjänsten i paketresan eller det sammanlänkade researrangemanget under vissa förutsättningar bokas senast 24 timmar efter den första bokningen (se vidare avsnitt 5.1). Detta innebär att vissa bokningar av separata transport- och inkvarteringstjänster, som i dag skulle bedömas som s.k. paketreselikande resa enligt nuvarande praxis, inte längre kommer omfattas av krav på resegaranti. Även om det nya paketresedirektivet således innebär en viss inskränkning i nuvarande konsumentskydd i denna del, är det enligt regeringens mening att föredra att det nu blir förutsägbart och därmed mer rättssäkert med en tydlig tidsgräns för när den andra resetjänsten senast kan bokas. Som tidigare nämnts innebär det nya regelverket sammantaget ett stärkt konsumentskydd på resemarknaden. Att, utöver den utvidgade definitionen av paketresa och det nya begreppet sammanlänkade researrangemang, också ha definitioner av ytterligare varianter av researrangemang – såsom paketreseliknande resor – skulle riskera att leda till ett svåröverskådligt regelverk och ett oklart rättsläge.

Ytterligare en ändring i resegarantilagen genomfördes 2003 som innebär att resegaranti ska ordnas för resor som består av transport och utbildningsvistelse med inkvartering i form av boende i värdfamilj även om inkvarteringen är kostnadsfri, s.k. utbytesverksamhet för ungdom (se prop. 2001/02:138 s. 15 f.). Ändringen föranleddes av praxis från EU-domstolen där domstolen, i motsats till då gällande svensk rättspraxis, konstaterade bl.a. att utbytesverksamhet för skolelever inte kunde anses innehålla de komponenter som var nödvändiga för att 1990 års paketresedirektiv skulle vara tillämpligt (C-237/97 AFS Intercultural Programs Finland ry). Ändringen i resegarantilagen innebar således att dessa arrangemang skulle omfattas av kravet på resegarantier, trots att de inte utgjorde paketresor enligt 1990 års paketresedirektiv. I det nya paketresedirektivet anges att inkvartering för bostadsändamål, inbegripet för långvariga språkkurser, inte bör betraktas som inkvartering i direktivets mening (skäl 17). Enligt uppgifter till Paketreseutredningen låter flera organisationer som arrangerar utbytesverksamhet för ungdom, deltagarna själva köpa transporten på grund av det nuvarande kravet på resegaranti. Om detta krav tas bort är det tänkbart att några organisationer kommer åta sig att även ordna transporten för deltagarna. Detta skulle innebära att resenärerna, dvs. deltagarna i utbytesverksamheten, kan komma att stå utan skydd i form av resegaranti i händelse av att organisationen går i konkurs. Regeringen bedömer, i likhet med utredningen, att det saknas skäl att göra skillnad på en organisation för utbytesverksamhet för ungdom som åtar sig att ordna transport för deltagarna, och en återförsäljare av rena transporttjänster vilken inte omfattas av ett krav på att ordna resegaranti. Regeringen anser således att nuvarande krav på resegaranti för utbytesverksamhet för ungdom, liksom för s.k. stolsförsäljning och s.k. paketreseliknande resor, bör tas bort.

Regeringen anser sammanfattningsvis, till skillnad till från *Sveriges Konsumenter*, att krav på resegaranti enligt den nya resegarantilagen ska tillämpas på paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattas av den nya paketreselagen. Därmed kommer tillämpningsområdet för resegarantilagen att sammanfalla med tillämpningsområdet för det nya paketresedirektivet.

Skydd vid insolvens

När det gäller begreppet insolvens bedömer regeringen det vara lämpligt att anknyta till den terminologi som används i konkurslagen (1987:672). Med obestånd (insolvens) avses enligt 1 kap. 2 § andra stycket att gäldenären inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig. Närmare överväganden om insolvensbegreppet finns i avsnitt 6.4.2.

6.3 En öppen lösning

Regeringens förslag: Den nya resegarantilagen ska möjliggöra insolvensskydd i olika former så att aktörerna har möjlighet att välja den lösning som bäst passar deras verksamhet.

Regeringens bedömning: Tvister mellan konsumenter och försäkringsbolag som rör ersättning från en resegaranti bestående av en försäkring bör kunna prövas av Allmänna reklamationsnämnden.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag. Några remissinstanser, däribland *Kammarkollegiet*, *Konsumentverket* och *Svenska Resebyråföreningen* påpekar att problemen med kvoteringar kvarstår även om utredningens förslag genomförs. *Svensk försäkring* anser att det är oklart hur resegarantin ska betraktas ur ett försäkringskoncessionsperspektiv och ställer sig frågande till om resegarantin ska betraktas som traditionell skadeförsäkring eller som en kreditförsäkring eller om en uppdelning kan vara möjlig avseende olika delar av resegarantin. Branschorganisationen anför vidare att om försäkringsbolagen ska fastställa garantins storlek och sköta skadehanteringen medför detta administrativa kostnader som måste läggas på premien, vilket innebär en konkurrensnackdel i förhållande till bankgarantier där Kammarkollegiet hanterar dessa uppgifter. *Svensk försäkring* föreslår att Kammarkollegiet ska besluta om när garantin ska tas i anspråk, även när garantin består av en försäkring, och lämna besked till försäkringsbolaget om utbetalning. *Nordic Guarantee* delar inte utredningens bild av att dagens system är onödigt kostsamt och anser att förslaget om en öppen lösning kan komma att bidra till större osäkerhet, oklarare spelregler, svagare konsumentskydd samt en ökad administrativ börda för Kammarkollegiet. *Svenska Turistföreningen* delar inte utredningens bedömning att förslaget om en öppen lösning kommer att leda till sänkta kostnader och anser att förslaget istället skapar ett komplicerat och oöverskådligt system som i grunden är detsamma som nuvarande med där tillhörande överfinansiering och höga administrationskostnader. *Tillväxtverket* bedömer att en mer öppen lösning för insolvensskydd bör sänka små och medelstora företags kostnader för resegarantier samt minska etableringshindren för nya företag. *Allmänna reklamationsnämnden* påpekar att om nämnden ska kunna pröva konsumenttvister med grund i resegarantiförsäkringar

behöver nämndens instruktion ändras så att där framgår att nämnden kan pröva tvister om ersättning ur en näringsidkares resegarantiförsäkring, om konsumenten har direktkravs rätt mot försäkringsbolaget och skadeståndskravet har sin grund i ett avtalsförhållande mellan konsumenten och den försäkrade näringsidkaren.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Kritiken mot det nuvarande resegarantisystemet

1972 års resegarantilag reglerar arrangörers och återförsäljares skyldigheter i förhållande till det allmänna. Reglerna syftar till att ge resenärer som köper framför allt paketresor ett ekonomiskt skydd för det fall paketresan ställs in eller avbryts, typiskt sett till följd av insolvens hos arrangören. Resegarantin innebär att resenärerna tillförsäkras ersättning för sina förskottsbetalningar och, om resan avbryts när resenären befinner sig på resmålet, en rätt till hemresa. Resegarantilagen kräver att arrangörerna och återförsäljare av paketresor ställer säkerhet innan de marknadsför en paketresa. Säkerheten ställs hos Kammarkollegiet och ska, om inte myndigheten beslutar annat, bestå av en av bank, försäkringsbolag eller kreditmarknadsföretag utfärdad betalningsutfästelse som fullgörs vid anfordran. Säkerhetens storlek bestäms av Kammarkollegiet utifrån principen att varje researrangör ska svara för sina åtaganden. Myndigheten beräknar storleken på säkerheten utifrån bl.a. antalet resenärer per månad, resornas pris, tiden mellan avresa och slutbetalning samt kostnader för eventuell hemtransport. Resegarantilagen reglerar inte förhållandet mellan arrangören och resenären. Resenären kan inte heller med stöd av lagens bestämmelser vända sig direkt till den som utfärdat garantin. Det är i stället Resegarantinämnden som beslutar att resegarantin ska tas i anspråk. Nämndens beslut verkställs genom att Kammarkollegiet vänder sig till banken, försäkringsbolaget eller kreditmarknadsföretaget med en begäran om att betalningsutfästelsen ska infrias.

Dagens resegarantisystem innebär att arrangörer normalt ordnar en individuell garanti (betalningsutfästelse). Det finns dock i dag även två kollektiva garantier. I betänkandet (SOU 2016:84 s. 74f.) redovisas uppgifter för december 2015 då det totala beloppet för samtliga garantier uppgick till knappt 6,0 miljarder kronor. Det fanns vid denna tidpunkt totalt 2 431 aktörer som ställt säkerhet, varav 1 748 ställt individuella garantier och 683 aktörer ingick i de två kollektiva garantierna. Utbetalningarna ur resegarantin har under åren 2008–2015 uppgått till i genomsnitt cirka 865 000 kronor per år, hänförliga till totalt 35 arrangörer eller återförsäljare. I 7 fall under samma period har det aktuella företaget inte ställt tillräckliga garantier vilket lett till s.k. kvotering, dvs. att resenärerna fått en lägre ersättning än vad som borde ha utgått om tillräckliga garantier ställts.

Resegarantisystemet har kritiserats och därför varit föremål för utredning vid flera tillfällen under de senaste decennierna. Kritiken mot systemet har varit bl.a. att det är ekonomiskt betungande för framför allt de mindre reseföretagen och innebär mycket administration för Kammarkollegiet. Både Kammarkollegiet och aktörer på resemaknaden har påtalat att det nuvarande systemet innebär etableringshinder på

marknaden, dels på grund av de kostnader som det kan innebära, dels för att det förekommer att banker eller försäkringsbolag inte beviljar resegarantier, bl.a. med hänvisning till att företaget har för liten omsättning eller är nytt. Resegarantisystemet har dock i princip varit oförändrat sedan tillkomsten i slutet av 1960-talet.

Riksdagen har i ett tillkännagivande uttalat att regeringen bör utreda en alternativ modell för ställande av resegaranti i syfte att bättre tillgodose de små reseföretagens intressen och konsumenternas behov av skydd (bet. 2004/05:LU8, rskr. 2004/05:154 och 2004/05:155).

Olika former av resegaranti

Enligt paketresedirektivet ska medlemsstaterna se till att arrangörer och näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang ställer säkerhet för återbetalning av alla betalningar som gjorts av resenärer eller för deras räkning i den mån som de relevanta tjänsterna inte fullgörs som en följd av obestånd (artiklarna 17.1 och 19.1). Vissa kriterier för beräkningarna som ska ligga till grund för insolvensskyddet fastställs även i direktivet. Hur insolvensskyddet ska utformas föreskrivs dock inte närmare, utan det överlämnas till medlemsstaterna att avgöra.

De problem med dagens resegarantisystem som framkommit beror bl.a. på att systemet är kostsamt i förhållande till det skydd det ger, att det medför etableringshinder och betungande administration för företagen samt att det i vissa fall inte finns tillräckliga garantier för att ge resenärerna det skydd som krävs. Utredningen har konstaterat att en stor del av problemen ligger i systemet med individuella garantier där skyddet är utformat för att vid varje tidpunkt kunna ersätta alla resenärer för de totala kostnader som kan uppstå om samtliga aktörer blir insolventa. Utredningen konstaterar vidare att resegaranti i form av försäkring skulle vara ett effektivt sätt att fördela och prissätta riskerna för insolvens samt att kostnaderna därmed sänks.

Eftersom individuella garantier i princip har varit det enda godkända sättet att ställa resegaranti enligt dagens system är det naturligt att det saknas alternativa produkter på den svenska marknaden såsom försäkringar eller andra typer av kollektiva lösningar. Att föreslå ändringar i resegarantisystemet som innebär en fullständig övergång från dagens system till ett annat låter sig därför inte göras. Som utredningen konstaterar kan också olika varianter av resegaranti vara mer eller mindre fördelaktiga för den aktuella arrangören beroende på omfattningen av verksamheten.

Regeringen föreslår därför, i likhet med utredningen, att ett mer flexibelt resegarantisystem ska införas som i största möjliga utsträckning överlåter åt den enskilde reseaktören att välja den lösning för resegaranti som passar dennes verksamhet bäst. Resegarantilagen bör innehålla generella krav på vilket skydd resegarantin ska ge, men inte i detalj reglera hur den ska vara utformad. Lagen bör inte heller reglera förhållandet mellan resenären och den som står för resegarantin. Lagen bör innehålla regler som ålägger arrangörer och näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang en skyldighet att ordna resegaranti. I lagen bör anges hur prövningen av resegarantin ska göras och utifrån

vilka kriterier myndigheten ska kunna godkänna resegarantin. Lagen bör även reglera i vilken utsträckning den ska kunna tas i anspråk. En myndighet ska pröva om det föreligger skyldighet att ordna resegaranti och även pröva om ordnad resegaranti kan godkännas.

Det mer flexibla resegarantisystem som regeringen föreslår, vilket utredningen kallat en ”öppen lösning”, innebär som tidigare nämnts att den enskilde reseaktören själv inom vissa ramar kan välja den lösning som passar verksamheten bäst. Resegarantin kan således bestå av en försäkring med resenären som förmånstagare eller en kollektiv garanti i likhet med de kollektiva garantier som finns i dag. Deposition av medel kan vara ett alternativ som särskilt kan passa arrangörer som säljer enstaka paketresearrangemang med ett mindre antal resenärer. De individuella garantier som finns i dag kan även fortsättningsvis användas, vilket av naturliga skäl kommer vara fallet under en tid framöver tills nya resegarantilösningar utvecklats på marknaden. Regeringen bedömer dock, vilket bekräftas av de signaler utredningen har fått under arbetet med slutbetänkandet (SOU 2016:84 s. 140), att det kommer att utvecklas både försäkringsprodukter och kollektiva branschlösningar när regelverket tydligt möjliggör sådana alternativ till dagens system.

Regeringen anser att frågan om vilken typ, eller vilka typer, av försäkring som skulle kunna utgöra resegaranti inte närmare bör regleras i den nya resegarantilagen. De försäkringslösningar för resegaranti som kan utvecklas på marknaden måste naturligtvis följa gällande regler i t.ex. försäkringsrörelselagen (2010:2043). I anledning av *Svensk försäkrings* yttrande vill regeringen framhålla att det inte finns något som hindrar att en resegaranti kan bestå av både skadeförsäkring och kreditförsäkring eller att en del av garantin kan bestå av försäkring och en annan av t.ex. en bankgaranti. När det gäller försäkringar bör den myndighet som ansvarar för att pröva om garantin kan godkännas enligt de krav som anges i resegarantilagen och föreskrifter i anslutning till lagen, göra sin bedömning huvudsakligen utifrån de villkor som gäller för försäkringen som ordnats.

Enligt förslaget till ny resegarantilag ska den myndighet som regeringen bestämmer pröva begäran om ersättning från en resegaranti bara om inte annat följer av de villkor som gäller för resegarantin (se avsnitt 6.7). I likhet med utredningen bedömer regeringen att det är sannolikt att de försäkringsbolag som tar fram en försäkringslösning för resegaranti kommer att välja att hantera även skaderegleringen. Det kan därmed uppstå skillnader i hur de administrativa kostnaderna för prövning av utbetalning av resegarantin faller ut, eftersom det i vissa fall kommer att vara det allmänna som står för denna prövning och i andra fall ett försäkringsbolag. Regeringen anser dock inte, till skillnad från *Svensk försäkring*, att detta är ett skäl för att en myndighet ska åläggas en skyldighet att pröva om förutsättningar för utbetalning av resegarantin föreligger även när garantin består av en försäkring. Som framgår av betänkandet innebär även systemet med individuella garantier att de institut som utfärdat garantin (betalningsutfästelsen) tar ut avgifter för detta. Det finns i och för sig inget som hindrar att försäkringsvillkoren utformas så att myndigheten har en större eller mindre medverkan även vid prövningen av utbetalning av resegarantin. Behovet av detta får

ansvarig myndighet ta ställning till vid prövningen av om den aktuella resegarantin i form av försäkring kan godkännas.

Som regeringen tidigare anfört kommer den nya resegarantilagen inte innehålla någon närmare reglering av hur en resegaranti i form av försäkring ska utformas. Som utredningen konstaterat är det dock troligt att det är reseaktören som tecknar en försäkring hos försäkringsbolaget med resenären som förmånstagare. Resenären kommer i så fall inte ha ett avtal direkt med försäkringsbolaget. Det bör inte heller vara nödvändigt, och lär i flera fall knappast vara praktiskt möjligt, att reseaktören lämnar uppgift till försäkringsbolaget om varje resenär som köper en paketresa av reseaktören. Det bör således i stället framgå av försäkringsvillkoren att varje resenär som har ett befogat krav enligt bestämmelserna i resegarantilagen mot reseaktören på grund av hans eller hennes insolvens har rätt att få kravet reglerat genom reseaktörens försäkring. Regeringen finner det lämpligt att tvister mellan konsumenter och försäkringsbolag som rör ersättning från en resegaranti bestående av en försäkring ska kunna prövas av Allmänna reklamationsnämnden. Detta bör, som *Allmänna reklamationsnämnden* även anför, framgå av förordningen (2015:739) med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden.

Några remissinstanser, däribland *Kammarkollegiet*, *Konsumentverket* och *Svenska Resebyråföreningen*, påpekar att problemen med kvoteringar kvarstår även framöver eftersom individuella garantier fortfarande kommer att förekomma. Regeringen anser att det inte är tillfredsställande att det förekommit att resenärer inte har fått det skydd som lagen föreskriver. Enligt uppgift från Kammarkollegiet beror detta på att arrangören eller återförsäljaren medvetet eller omedvetet lämnat felaktiga uppgifter till myndigheten, vilket lett till att myndigheten fattat felaktiga beslut om resegarantins storlek. Problemet synes således huvudsakligen bero på att gällande regler inte följs. I förslaget till ny resegarantilag införs nya befogenheter för tillsynsmyndigheten att agera mot näringsidkare som säljer paketresor eller som underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang utan att ha ordnat godkänd resegaranti eller som inte meddelat myndigheten ändrade förhållanden i verksamheten som kan innebära att redan ordnad resegaranti är otillräcklig (se avsnitt 6.8.2 och 6.9). Uppgifterna till myndigheten ska lämnas på heder och samvete, dvs. under straffansvar enligt brottsbalken. Regeringen bedömer att de problem med kvoteringar som hittills förekommit bör kunna hanteras med en stärkt tillsyn och de stärkta sanktionsverktyg som föreslås.

Den öppna lösning som nu föreslås innebär att det ska vara möjligt att ställa resegarantier på flera olika sätt framöver. Detta medför även, som *Nordic Guarantee* och *Svenska Turistföreningen* påtalar, en viss risk för att systemet blir svåröverskådligt. Som utredningen konstaterat är det dock i flertalet andra medlemsstater inom EU vanligt att resegarantier ställs på olika sätt. Resenäerna beställer i allt högre utsträckning sina resor via internet och resenärens motpart kan ofta vara etablerad utanför Sverige. I det nya paketresedirektivet finns en bestämmelse om ömsesidigt erkännande av medlemsstaternas resegarantisystem (se avsnitt 5.1). Således får det framöver antas bli allt vanligare att resenärer köper paketresor eller sammanlänkade researrangemang, där ansvarig reseaktör har sitt insolvensskydd ordnat i ett annat land än Sverige, även i

de fall reseaktören kan anses rikta sin verksamhet mot Sverige. I den nya paketreselagen föreslås krav införas på att paketresearrangören respektive näringsidkaren som underlättar uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang ska informera resenären skriftligt om sitt insolvensskydd och vart han eller hon ska vända sig för att utnyttja resegarantin.

Regeringen föreslår sammanfattningsvis att den nya resegarantilagen ska möjliggöra att resegaranti ordnas på flera olika sätt. Reseaktörerna ska inom vissa givna ramar kunna välja det sätt som passar den egna verksamheten bäst. En myndighet ska pröva om garantin kan godkännas utifrån de krav som uppställs i lagen. Den öppna lösning som föreslås bör leda till att nya, kollektiva lösningar utvecklas på marknaden. Det kan röra sig om försäkringar eller andra kollektiva lösningar, t.ex. branschfonder. Dessa kollektiva resegarantier innebär en möjlighet att fördela risken och finansieringen mellan flera reseaktörer och att resegarantins storlek kan beräknas utifrån förväntade utbetalningar, vilket kan sänka reseaktörernas kostnader avsevärt. Små och medelstora företag kan halvera sina kostnader för resegarantin vid en öppen lösning, jämfört med individuella garantier. Samtidigt visar utredningens analyser att vilken resegarantilösning som medför lägst kostnader kan bero på vilken typ av reseaktör det är frågan om. De individuella garantier som till övervägande del förekommer i dag, kommer att kunna användas även fortsättningsvis. De kommer under en tid framöver även vara den vanligaste formen av resegaranti, till dess att nya produkter utvecklats på marknaden. Förslaget till ny resegarantilag möjliggör dock en övergång till ett nytt system, främjar innovation på marknaden och medför en flexibilitet som bör leda till att resegarantisystemet lättare kan följa utvecklingen på resemärknaden.

En öppen lösning medför även att ansvarig myndighet kommer ha flera varianter av resegaranti att bedöma vid sin prövning av om ordnad resegaranti kan godkännas. Det kommer inledningsvis kunna leda till ett behov av ökade resurser för ansvarig myndighet (se vidare avsnitt 8). Regeringen bedömer dock att behovet kommer minska över tid, vartefter de nya lösningarna etablerats på marknaden. De kollektiva lösningarna bör medföra att myndigheten i betydligt mindre utsträckning än i dag behöver ta in uppgifter från reseaktörerna och göra nya bedömningar om tidigare godkänd resegaranti fortfarande uppfyller lagens krav. Av samma anledning bör även de administrativa kostnaderna för reseaktörerna minska vid kollektiva garantier. Regeringen instämmer således i utredningens bedömning, och i motsats till vad *Nordic Guarantee* och *Svenska Turistföreningen* anført, att en öppen lösning av resegarantisystemet kommer leda till en på sikt minskad administrativ börda för både reseaktörerna och ansvarig myndighet samt till minskade kostnader för reseaktörerna.

6.4 Resegarantins omfattning och villkor

6.4.1 Återbetalning, hemtransport och inkvartering

Regeringens förslag: Resegarantin ska säkerställa att de betalningar som görs för resan betalas tillbaka till resenären i den utsträckning reseavtalet inte fullgörs till följd av insolvens hos arrangören eller den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättat uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang. Resegarantin ska också säkerställa hemtransport och inkvartering om det behövs i avvaktan på hemtransporten. Resegarantin ska omfatta rimligt förutsebara kostnader.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att det ska framgå att resegarantin ska säkerställa att resenären får skälig ersättning för tillkommande kostnader för alternativ hemtransport och inkvartering i avvaktan på hemtransport när den passagerartransport som arrangören eller näringsidkaren ansvarar för inte fullgörs till följd av insolvens. Utredningen föreslår inte någon begränsning av resegarantins omfattning till att avse rimligt förutsebara kostnader.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag

Paketresedirektivets bestämmelser om skydd vid obestånd

Som anförts i avsnitt 6.3 innehåller paketresedirektivet inte några bestämmelser om hur insolvensskyddet ska vara utformat. I direktivet anges dock att skyddet ska vara effektivt och vad skyddet ska omfatta.

I artikel 17.1 anges att säkerhet ska ställas för återbetalning av alla betalningar som har gjorts av resenärer eller för deras räkning i den mån som de relevanta tjänsterna inte fullgörs som en följd av arrangörens obestånd. Vidare anges att om transport av passagerare inbegrips i paketreseavtalet ska arrangörerna även ställa säkerhet för hemtransport av resenärerna. Med hemtransport avses enligt artikel 3.16 resenärens återresa till avreseplatsen eller någon annan plats som de avtalsslutande parterna har enats om. En fortsättning på paketresan får erbjudas. Motsvarande bestämmelser när det gäller näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang finns i artikel 19.1. Där anges att säkerhet ska ställas för återbetalning av alla betalningar som de mottar från resenärer i den mån en resetjänst som utgör en del av ett sammanlänkat researrangemang inte fullgörs till följd av deras obestånd. Vidare anges att om dessa näringsidkare är den part som ansvarar för transporten av passagerare ska säkerheten också omfatta resenärens hemtransport. Insolvensskyddet ska alltså bara kunna tas i anspråk i den utsträckning en resetjänst som ingår i en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang inte fullgörs som en följd av insolvens hos arrangören eller den näringsidkare som underlättat uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget.

Att insolvensskyddet ska vara effektivt och omfatta rimligt förutsebara kostnader framgår av artikel 17.2. Vidare framgår att skyddet ska omfatta summorna av alla betalningar som gjorts för paketresorna, med beaktande av längden på tidsperioden mellan erläggande av delbetalningar och slutbetalningar och fullgörandet av paketresorna, samt den uppskattade kostnaden för hemtransporter i händelse av obestånd.

I skäl 40 uttalas vidare att skyddet bör omfatta de förutsebara betalningsbelopp som berörs av arrangörens obestånd och, i tillämpliga fall, den förutsebara kostnaden för hemtransporter. Detta anges i allmänhet innebära att skyddet måste omfatta en tillräckligt hög procentandel av arrangörens omsättning avseende paketresor och får bero på faktorer som vilken typ av paketresor som sålts, vilket eller vilka transportmedel som resorna ska utföras med, vilka resmål som resorna avser, hur stora förskottsbetalningar som arrangören får acceptera och hur lång tid före paketresans början som förskottsbetalningarna kan göras. Det framgår också att arrangören och den näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang bör vara skyldiga att utöka insolvensskyddet vid ökade risker, t.ex. vid en ökad försäljning av paketresor eller sammanlänkade researrangemang. Emellertid bör mycket osannolika risker, t.ex. risken att flera av de största arrangörerna samtidigt ska hamna på obestånd, inte behöva beaktas vid utformningen av ett skydd vid obestånd, när detta på ett oproportionellt sätt skulle inverka på kostnaden för skyddet och därmed minska dess effektivitet. I sådana fall får återbetalningsgarantin begränsas. För att uppfylla paketresedirektivets krav på skydd vid obestånd bör den nya resegarantilagen således innehålla krav på resegaranti som innebär att den ska säkerställa att de betalningar som görs för resan återbetalas till resenären i den utsträckning resan inte fullgörs till följd av insolvens hos arrangören eller den näringsidkaren som underlättat uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang. Det bör också krävas att resegarantin ska säkerställa hemtransport och inkvartering om det behövs i avvaktan på hemtransporten.

Återbetalning

Att resegarantin ska omfatta alla betalningar för paketresan bör innebära att samtliga kostnader som en arrangör debiterar resenären omfattas, oavsett om kostnaderna specificeras till att en viss del avser själva paketresan, t.ex. transport och hotell och en viss del avser administrativa kostnader såsom anmälningsavgift, kortavgift eller liknande. Det spelar heller ingen roll om betalningarna avser kostnader för tjänster som resenären valt som ett tillägg till den paketresa som arrangören normalt erbjuder, t.ex. en reseförsäkring, så länge det är arrangören som erbjuder och tar betalt för tjänsten av resenären. Däremot bör resegarantin inte omfatta kostnader som uppkommit i samband med paketresan, men som inte avser en tjänst som arrangören erbjuder, t.ex. betalningar till destinationslandets ambassad avseende kostnader för att ordna visum. Resegarantin bör inte heller omfatta andra kostnader som kan uppstå för resenären på grund av att paketresan ställs in, t.ex. kostnader för förlorad semester.

I 6 § tredje stycket i 1972 års resegarantilag finns en bestämmelse som möjliggör att resegarantin används till att betala nödvändiga kostnader för dels biträde åt deltagare i resor som avbrutits, dels utredning i ärenden om ianspråktagande av resegarantin. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att det saknas skäl för att föra över denna bestämmelse till den nya resegarantilagen. Såvitt framgår av delbetänkandet har bestämmelsen inte heller använts under överskådlig tid (se SOU 2016:56 s. 215).

Regeringen föreslår vidare att resenären ska ha rätt till ersättning för betalningar som han eller hon gjort för en resa endast i den utsträckning resan inte fullgörs på grund av arrangörens insolvens. Det måste således finnas ett samband mellan arrangörens insolvens och det uteblivna fullgörandet av resetjänsten för att ersättning ska utgå. Även den situationen att resan delvis fullgörs eller fullgörs helt, men en resetjänstleverantör kräver att resenären ska betala för resetjänsten, trots att han eller hon redan betalat för resetjänsten till arrangören, omfattas (jfr skäl 39). Om en paketresa ställs in på grund av arrangörens insolvens har resenären rätt till återbetalning av alla betalningar han eller hon har gjort till arrangören. Men om det ingår en flygresan i paketresan och flygbolaget ställer in alla resor på grund av flygbolagets insolvens, ska inte resegarantin täcka återbetalning för kostnader för den uteblivna flygresan. Det åligger i stället arrangören av paketresan att enligt bestämmelserna i den nya paketreselagen ordna en alternativ transport. Om däremot flygresan ställs in som en direkt följd av arrangörens insolvens, kan resegarantin täcka betalningar för resetjänster som i och för sig skulle ha kunnat fullgöras, t.ex. att resenären skulle ha kunnat få inträde till en fotbollsmatch som ingår i paketresan eftersom han eller hon tidigare erhållit inträdesbiljetten, men som inte är möjligt eftersom resenären inte kommer i väg till resmålet där fotbollsmatchen äger rum. I den mån någon resetjänst har kunnat fullgöras trots arrangörens insolvens bör resenärens rätt till återbetalning minska med motsvarande belopp.

När det gäller sammanlänkade researrangemang ska resegarantin omfatta återbetalningar av betalningar som gjorts till den näringsidkare som underlättat uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget, i den mån en resetjänst inte fullgörs på grund av den näringsidkarens insolvens. I ett sammanlänkat researrangemang har resenären separata avtal med, och gjort separata betalningar till, de olika resetjänstleverantörerna (se avsnitt 5.1). I normalfallet kommer resegarantin således endast täcka kostnader för uteblivna resetjänster som näringsidkaren som underlättat uppkomsten av researrangemanget själv skulle ha utfört. Om denne näringsidkare t.ex. är ett flygbolag som ställer in sina resor på grund av insolvens, kommer resegarantin omfatta resenärens betalning för flygbiljetten. Om den andra resetjänsten i samma exempel är tillhandahållandet av en hyrbil, har resenären fortfarande ett giltigt avtal med biluthyrningsföretaget (som också kan ha erhållit förskotts betalning för bilen). Även om resenären inte har möjlighet att köpa en ny flygbiljett och ta sig till resmålet, ska flygbolagets resegaranti inte täcka resenärens kostnader för hyrbilen, trots att resenären inte kan utnyttja resetjänsten (hyrbilen). Eftersom flygbolaget är den näringsidkare som underlättat uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget ska resegarantin således endast täcka

betalningar som flygbolaget tagit emot. Att resegarantin endast ska täcka återbetalningar av betalningar som resenären har gjort till näringsidkaren som underlättar uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang, innebär också att för det fall denna näringsidkare inte tar emot någon betalning utan resenären betalar direkt till resetjänstleverantörerna, vilket kan vara fallet t.ex. med en online-resebyrå, behöver ingen resegaranti ställas.

Hemtransport och inkvartering

Om insolvenssituationen uppstår när fullgörandet av paketresan påbörjats, och passagerartransport ingår i paketreseavtalet, ska resegarantin även säkerställa resenärens hemtransport och, om det behövs, inkvartering i avvaktan på hemtransporten. Detsamma gäller för sammanlänkade researrangemang under förutsättning att den näringsidkare som underlättat uppkomsten av researrangemanget även erbjudit passagerartransporten i fråga. Samma resonemang som ovan förts om återbetalningar gäller även för rätten till hemtransport. Frågan om resegarantin ska säkerställa hemtransporten när det gäller paketresor är således beroende av om arrangören är insolvent och den avtalade transporten inte fullgörs som en direkt följd av detta. Vid sammanlänkade researrangemang måste den näringsidkare som underlättat uppkomsten av researrangemanget även vara den näringsidkare som erbjuder passagerartransporten.

Rimligt förutsebara kostnader

I betänkandet har utredningen föreslagit att resenären ska ha rätt till ersättning för skäligen kostnader för hemtransport och, i förekommande fall, för skäligen kostnader för inkvartering i avvaktan på hemtransport. I paketresedirektivet anges att skyddet vid obestånd ska omfatta rimligt förutsebara kostnader och bl.a. den uppskattade kostnaden för hemtransport (artikel 17.2 och skäl 40). Regeringen anser att resegarantin bör täcka de kostnader som uppstår när en ny transport till resenärens avreseort måste ordnas på grund av insolvens hos arrangören eller näringsidkaren som underlättat uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang. Om kostnaden för hemtransporten avser anskaffande av en ny flygbiljett är det troligt att kostnaden för denna överstiger kostnaden för den ursprungliga flygbiljetten som ingick i paketresan. Resegarantin bör normalt täcka denna kostnad. Vid uppskattningen av kostnader för hemtransport som resegarantin ska omfatta bör det enligt regeringens uppfattning inte förutsättas att resenären ska ha rätt till en hemtransport som är likvärdig med den som ursprungligen avtalats. Om resenären transporterats till resmålet med flyg, bör dock resegarantin normalt täcka kostnaden för flygresa tillbaka till avreseorten. Men om det i ett enskilt fall skulle innebära orimligt höga kostnader att ordna med ny flygtransport, samtidigt som möjligheten finns att transportera resenären på annat sätt med en rimlig restid, kan detta vara tillräckligt. Även när det gäller den inkvartering som kan behöva ordnas i avvaktan på hemtransport, bör inte resegarantin behöva täcka kostnader för inkvartering som kan anses likvärdig med den som eventuellt ingår i paketresan. En bedömning får göras från fall till fall av vad som kan

anses skäligt. Regeringen anser att detta bör framgå genom att det i resegarantilagen anges att resegarantiskyddet ska omfatta rimligt förutsebara kostnader. Som framgår av skäl 40 i paketresedirektivet bör inte heller mycket osannolika risker beaktas när detta på ett oproportionerligt sätt skulle inverka på kostnader för skyddet och därmed minska dess effektivitet. Som exempel anges att den situationen att flera av de största arrangörerna samtidigt ska hamna på obestånd. Det finns enligt regeringens bedömning fler exempel på mycket osannolika risker som inte resegarantisystemet ska behöva täcka. Om t.ex. en statlig eller kommunal verksamhet ordnar researrangemang som kan falla in under definitionen av en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang, men det av strukturella skäl inte finns någon risk att det anordnade verksamheten kan bli insolvent, kan det saknas skäl att ställa krav på resegaranti.

6.4.2 Rätt till ersättning utan onödigt dröjsmål vid insolvens

Regeringens förslag: Resegarantin ska ge resenärerna rätt till ersättning som utan onödigt dröjsmål betalas ut när det står klart att en resetjänst inte kommer att fullgöras inom skälig tid och det är sannolikt att det beror på insolvens hos arrangören eller den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättat uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I betänkandet föreslås att begreppet oskäligt dröjsmål används i stället för begreppet onödigt dröjsmål.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag. *Kammarkollegiet*, *Resegarantinämnden* och *Sveriges konsumenter* anser att utredningens förslag att rätt till ersättning endast ska föreligga vid insolvenssituationer innebär en försämring av konsumentskyddet jämfört med i dag. Kammarkollegiet och Resegarantinämnden påpekar därvid bl.a. att om resenärer med en begäran av ersättning vid inställda eller avbrutna resor på grund av askmoln, stormar eller flygbolagsstrejk istället ska vända sig till Allmänna reklamationsnämnden, måste det beaktas att nämnden endast utfärdar rekommendationer. Kammarkollegiet och Resegarantinämnden anser vidare att utredningens förslag att ersättningen ska betalas ut ”utan oskäligt dröjsmål” inte har samma innebörd som ”utan onödigt dröjsmål”, vilket är vad som anges i paketresedirektivet. De ställer sig även tveksamma till utredningens bedömning att myndigheten bör behandla begäran om ersättning löpande och inte invänta att alla ansökningar inkommit eftersom det då finns en risk att resenärer blir utan ersättning om resegarantin visar sig inte vara tillräcklig. Några remissinstanser, bl.a. *Stockholms universitet*, efterfrågar förtydliganden om när insolvens ska anses föreligga.

Skälen för regeringens förslag

Som tidigare nämnts följer av paketresedirektivet en rätt för resenärer till återbetalning och, under vissa förutsättningar, hemtransport och inkvartering i avvaktan på hemtransport, i den mån en eller flera resetjänster i en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang inte fullgörs som en följd av insolvens hos arrangören respektive näringsidkaren som underlättat researrangemanget (artiklarna 17.1 och 19.1).

Enligt 1972 års resegarantilag får resegarantin tas i anspråk när en resa som omfattas av garantin ställs in eller av annan anledning inte blir av eller avbryts (6 §). Det krävs inte att skälet till att resan inte fullföljs är att arrangören eller återförsäljaren är insolvent. Resegarantin kan tas i anspråk även då en resa ställs in eller avbryts t.ex. på grund av en omständighet som kan betraktas som force majeure. Av utredningens delbetänkande framgår att Resegarantinämnden har beslutat om ianspråktagande av resegaranti när paketresor ställts in eller avbrutits i samband med att luftrummet stängts till följd av ett vulkanutbrott med efterföljande askmoln. I dessa ärenden var det inte fråga om att arrangörerna inte kunde fullgöra sina skyldigheter enligt paketreselagen, i stället ansåg arrangörerna att de inte hade någon skyldighet att fullfölja sina åtaganden (SOU 2016:56 s. 209 f.). Ärendena innefattade en bedömning av om arrangören hade fullgjort sina skyldigheter enligt lagen om paketresor att ordna lämpliga ersättningsarrangemang utan extra kostnad för resenären (15 § lagen [1992:1672] om paketresor). Resegaranti enligt 1972 års resegarantilag utgör alltså inte enbart ett skydd vid insolvens, utan ger även en möjlighet till ersättning vid utebliven prestation. Enligt uppgift från företrädare för Resegarantinämnden har dock de flesta ärenden som nämnden handlagt rört företag i konkurs. Resegarantinämnden har sällan betalat ut ersättning till resenärer i situationer där företaget inte är på obestånd eftersom företaget i dessa fall, vid ett bifallsbeslut om utbetalning från nämnden, oftast väljer att själv ersätta sina resenärer i stället för att behöva ordna ny resegaranti.

Utredningen gör bedömningen att det är möjligt att behålla nuvarande reglering där resegarantin kan tas i anspråk vid andra situationer än insolvens, men har principiella invändningar mot detta. Resegarantinämndens bedömning av om en resa ska anses ha avbrutits kan innefatta civilrättsliga bedömningar, t.ex. av om resenären har erbjudits en alternativ hemresa och kostnadsfritt boende och ersättning för uppehållet i avvaktan på hemtransporten. Vad som kan anses ha avtalats mellan parterna sedan den situation som föranlett arrangören att t.ex. ställa in hemtransporten, vilket i sin tur kan vara avhängigt vad som kan bevisas om vad parterna har sagt, kan alltså vara av avgörande betydelse för frågan om resan kan anses ha avbrutits och om garantin därmed får tas i anspråk. Resegarantinämndens bedömning sammanfaller därmed till viss del med den bedömning som kan göras av Allmänna reklamationsnämnden eller av allmän domstol. Resenärens krav på ersättning då arrangören eller näringsidkaren tillbakavisar kravet därför att de anser sig inte ha någon skyldighet att betala ersättning till resenären bör, enligt regeringen, i stället prövas av dessa instanser.

Regeringen anser vidare, i likhet med utredningen, att det kan ifrågasättas att paketresearrangörer ska åläggas att ordna resegaranti för något som får anses utgöra civilrättsliga avtalstvister. Som framgått har dessutom resegarantin utbetalats i force majeure-situationer där arrangören inte ansett sig skyldig att ersätta sina resenärer. I den föreslagna nya paketreselagen regleras uttryckligen vilka skyldigheter, och begränsningar i skyldigheten, arrangören har då resetjänster inte kan fullgöras på grund av force majeure. Det kan inte anses vara lämpligt att ålägga reseaktörerna en mer långtgående skyldighet att ersätta resenärerna i dessa situationer än vad som följer av paketresedirektivet. Regeringen föreslår således, trots att det som bl.a. *Kammarkollegiet* påpekat innebär en viss sänkning av konsumentskyddet, att ersättning från resegarantin endast ska komma i fråga i de fall paketresan eller det sammanlänkade researrangemanget inte fullgörs som en följd av insolvens hos arrangören respektive näringsidkaren som underlättat det sammanlänkade researrangemanget.

Några remissinstanser, bl.a. *Stockholms universitet*, efterfrågar förtydliganden om när insolvens ska anses föreligga. Med insolvens (obestånd) menas i svensk rätt att gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig (1 kap. 2 § andra stycket konkurslagen [1987:672]). Att resegarantin endast ska få tas i anspråk i insolvenssituationer förutsätter inte att det kan konstateras att arrangören eller näringsidkaren som underlättat uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget är insolvent. Det är inte meningen att reglerna om bevisning om obestånd i 2 kap. 7–9 §§ konkurslagen ska tillämpas. Det kan inte ställas samma krav på utredning av den ansvarige reseaktörens ekonomiska förhållanden som vid en prövning av om insolvens föreligger enligt konkurslagen. Det bör dock stå klart att en resetjänst inte kommer att fullgöras inom skälig tid och att det sannolikt beror på insolvens hos arrangören eller näringsidkaren som underlättat uppkomsten av det sammanlänkade arrangemanget.

För att resegarantin ska kunna användas för att täcka kostnaderna krävs, som tidigare nämnts, även att det är sannolikt att skälet till det bristande fullgörandet är att arrangören eller den näringsidkare som underlättat uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget är insolvent. Det kan som tidigare anförts inte ställas alltför höga krav på vilka efterforskningar som den som ansvarar för resegarantin ska göra för att bedöma att det är sannolikt att insolvens är orsaken till att resetjänsten inte fullgjorts. Vid prövningen av ianspråktagande av en resegaranti är det naturligt, om det inte redan står klart att en insolvenssituation föreligger, att ansvarig myndighet eller försäkringsbolaget söker kontakt med arrangören respektive näringsidkaren för att undersöka anledningen till att resetjänsten inte fullgjorts. För det fall det därvid inte framkommer att orsaken är en annan, t.ex. att det råder olika uppfattningar mellan arrangören och resenären om vad som avtalats, bör det anses sannolikt att den uteblivna prestationen beror på insolvens hos arrangören. Detsamma bör gälla om det överhuvudtaget inte går att få kontakt med den ansvarige reseaktören. Vid bedömningen av vilka åtgärder som kan anses skäliga att vidta av den ansvarar för resegarantin i syfte att förvissa sig om att en insolvenssituation föreligger bör även den situation som resenären befinner sig i beaktas. Kraven på åtgärder kan t.ex. vara lägre

om en paketresa avbryts och hemtransport behöver ordnas än om det handlar om ett ersätta resenärer för erlagda förskottsbetalningar för en inställd paketresa.

Regeringen anser att eventuella svårigheter med att bedöma insolvens hos arrangörer eller näringsidkare som underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang inte ska överdrivas. Enligt uppgift från Resegarantinämnden rör majoriteten av handlagda ärenden reseaktörer i konkurs. I de fall nämnden handlagt ärenden mot aktörer som inte varit insolventa har nämnden tillskrivit aktören och meddelat att nämnden avser att ersätta resenärerna från resegarantin. Reseaktörerna har därvid fått tre veckor på sig att yttra sig och aktörerna har då ofta valt att själva ersätta resenärerna.

I direktivet anges att för resetjänster som inte fullgjorts ska återbetalningar göras utan onödigt dröjsmål på resenärens begäran (art 17.5). Regeringen anser, i likhet med bl.a. *Kammarkollegiet*, att begreppet utan onödigt dröjsmål bör användas i stället för utan oskäligt dröjsmål, vilket utredningen föreslagit. Begreppen får anses skilja sig åt i materiellt hänseende. Att utbetalning ska ske utan onödigt dröjsmål bör innebära att det organ som står för resegarantin har en rimlig möjlighet att först utreda att förutsättningar för utbetalning föreligger, dvs. att bedöma huruvida en insolvenssituation föreligger och att resenären har ett giltigt anspråk på ersättning från resegarantin. Regeringen anser även, till skillnad från utredningen, att det i vissa fall kan vara nödvändigt för ansvarigt organ att först bilda sig en uppfattning av det totala antalet anspråk från resegarantin som den aktuella insolvenssituationen föranleder, innan utbetalning sker. En bedömning av vad som är en rimlig handläggningstid för ansvarigt organ får göras från fall till fall och kan variera beroende på vilken typ av resegaranti som ställts, hur många resenärer som drabbats av insolvensen och om hemtransport behöver ordnas. Även i de fall hemtransport behöver ordnas kan det vara så att ansvarigt organ inte har möjlighet att anordna detta inom rimlig tid. Resenären kan då själv behöva ordna hemtransporten och i stället få ersättning i efterhand från resegarantin.

6.4.3 Villkor som en resegaranti får innehålla

Regeringens förslag: Resegarantin får innehålla villkor som innebär att ersättning får betalas ut till den som erbjuder en fortsättning på paketresan eller tillhandahåller inkvartering eller hemtransport åt resenären. Resegarantin får även innehålla villkor om avräkning när resenären fått ersättning från annat håll samt om återbetalning när resenären genom att lämna oriktiga uppgifter har fått högre ersättning än han eller hon annars skulle ha fått.

Resegarantin får innehålla villkor som innebär att rätten till ersättning upphör om resenären inte begär ersättning inom viss tid, dock inte kortare tid än tre månader från det att det står klart att en resetjänst som avses med begäran inte kommer att fullgöras.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att tiden för när rätten till ersättning ur resegarantin

upphör inte får vara kortare än sex månader från det att den resetjänst som avses med begäran skulle ha fullgjorts. Dessutom föreslår utredningen inget villkor om att ersättning får betalas ut till den som erbjuder en fortsättning på paketresan.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag att resegarantin får innehålla villkor om att ersättning får betalas ut till den som tillhandahåller ersättning eller hemtransport, om avräkning när resenären fått ersättning från annat håll samt om återbetalning när resenären genom att lämna oriktiga uppgifter har fått högre ersättning än han eller hon annars skulle ha fått. *Visa Sweden/Europay Sweden (PAN-Nordic Card Association)* och *Svenska Bankföreningen* anser att det bör införas en regressrätt gentemot resegarantin för kortföretag som betalat ersättning till resenärer i anledning av arrangörens insolvens. Svenska Bankföreningen motsätter sig vidare att en avräkning ska göras från resegarantin om resenärerna begärt ersättning av kortföretaget, såvida inte kortföretaget även har möjlighet att täcka sina kostnader ur resegarantin. *Kammarkollegiet, Konsumentverket, Umeå universitet* och *Sveriges konsumenter* är positiva till utredningens förslag att tiden för att begära ersättning inte får vara kortare än sex månader. *Resegarantinämnden* ser inget behov av en förlängd tidsfrist och anför att det är ytterst sällan som nämnden måste avvisa en ansökan på grund av att den är för sent inkommen. *Researrangörsföreningen i Sverige, Svenska Resebyråföreningen* och *Sveriges Bussföretag* motsätter sig en längre ansökningstid än nuvarande tre månader.

Skälen för regeringens förslag

Villkor om utbetalning av ersättningen till annan än resenären

I paketresedirektivet anges att en fortsättning på paketresan får erbjudas (artikel 17.1). Detta innebär att den som ansvarar för resegarantin, istället för att ordna hemtransport så snart som möjligt när arrangören blivit insolvent, kan vidta åtgärder för att paketresan ska kunna fullföljas, t.ex. genom att ingå en överenskommelse med en annan paketresearrangör. Detta innebär dock inte en rätt för resenären att kräva en fortsättning av paketresan, utan det är en möjlighet för den som ansvarar för resegarantin att erbjuda en fortsättning om det bedöms vara möjligt och lämpligt i det enskilda fallet. Regeringen anser att det i lagen bör anges att resegarantin får innehålla villkor som innebär att ersättning får betalas ut till den som erbjuder en fortsättning på paketresan.

Villkor om tidsfrist för begäran om ersättning

I 1972 års resegarantilag anges att en framställning om att säkerhet ska få tas i anspråk ska göras inom tre månader efter det att resan inställts, förklarats inte komma tills stånd eller avbrutits (8 §). Utredningen föreslår att tiden förlängs till sex månader. Regeringen bedömer dock att starka skäl talar för att nuvarande ansökningstid på tre månader bör behållas. *Resegarantinämnden* uppger att det är ytterst sällan nämnden avvisat en ansökan om ersättning på grund att kommit in för sent. Det finns knappast någon risk för att en resenär kan befinna sig på en

långresa utan att få vetskap om att arrangören har blivit insolvent eller att ha möjlighet att kontakta den som ansvarar för resegarantin och därmed går miste om sin rätt till ersättning. Regeringen anser vidare att det organ som är ansvarigt för utbetalningar från en resegaranti snarast möjligt behöver få information om vilka anspråk som kan uppkomma i samband med den aktuella insolvenssituationen för att möjliggöra en så effektiv handläggning som möjligt. Att preskriptionstiden inte är längre än tre månader är även angeläget i de fall arrangören eller näringsidkaren underlättat uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget har försatts i konkurs, eftersom det gör det möjligt att snabbare avsluta konkursen.

Att, som utredningen föreslår, föreskriva att tidpunkten för fullgörande av resetjänsten ska vara utgångspunkt för ansökningstid bedöms inte vara lämpligt. En paketresa kan t.ex. ofta bokas och betalas upp till ett år i förväg och om ansökningstiden skulle börja löpa först vid tidpunkten för fullgörande riskerar handläggningen dra ut på tiden. Dessutom skulle tidsfristen för att inkomma med begäran om ersättning variera mellan olika resenärer, beroende på vid vilken tidpunkt just deras resetjänst skulle ha fullgjorts. Regeringen bedömer istället att den tid inom vilken begäran om ersättning senast ska ha gjorts inte får vara kortare än tre månader från det att det står klart att en resetjänst som avses med begäran inte kommer att fullgöras.

Villkor om minskning av ersättning från resegarantin

En resenär kan i vissa fall ha möjlighet att få ersättning för att en resetjänst som ingår i en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang inte fullgörs på andra sätt än genom resegarantin. Resenären kan t.ex. ha tecknat en särskild obeståndsförsäkring. Om resenären har betalat resan med kreditkort har han eller hon rätt att göra samma invändningar på grund av köpet mot kreditgivaren som han eller hon kan göra mot säljaren. Om resenären har anspråk på t.ex. återbetalning, svarar kreditgivaren lika med säljaren för att anspråket fullgörs, se 29 § konsumentkreditlagen (2010:1846). Regeringen föreslår att det införs en bestämmelse som tydliggör att resegarantin får innehålla villkor om att ersättning från resegarantin ska minskas med motsvarande belopp som resenären fått i ersättning på annat sätt för resetjänster som inte fullgjorts.

Visa Sweden/Europay Sweden och *Svenska Bankföreningen* anser att det även bör införas en rätt för kortföretaget att täcka sina kostnader ur resegarantin. Regeringen bedömer inte att en sådan rätt bör införas. Syftet med bestämmelserna om resegarantier är att ge resenärer ett grundläggande konsumentskydd i händelse av att bl.a. en paketresa ställs in på grund av insolvens. Regeringen anser inte att t.ex. ett kortföretag ska kunna träda in i resenärens ställe och erhålla ersättning från resegarantin på grund av att företaget betalat ut ersättning i enlighet med annan lagstiftning eller avtalsvillkor. De skyldigheter som en kreditgivare har avseende bl.a. återbetalning enligt konsumentkreditlagen gäller samtliga köp som omfattas av den lagen. Att det därutöver finns en särskild reglering i resegarantilagen om möjlighet till ersättning vid insolvens för vissa typer av researrangemang bör, enligt regeringens

bedömning, inte medföra en regressmöjlighet för t.ex. kreditgivare gentemot den som ansvarar för resegarantin.

Villkor om återkrav av ersättning i vissa fall

I 1972 års resegarantilag finns en bestämmelse om att ersättning får återkrävas i de fall resenären genom otillbörligt handlande har orsakat en kostnad som medlen tagits i anspråk för (6 § fjärde stycket). I betänkandet anges att bestämmelsen synes ha haft begränsad betydelse och enligt vad Resegarantinämnden uppgett till utredningen, aldrig ha tillämpats (se SOU 2016:84 s. 164 f). Regeln infördes i 1967 års lag (1967:203) om ställande av säkerhet vid sällskapsresa till utlandet efter synpunkter från Lagrådet i det dåvarande lagstiftningsärendet i syfte att möjliggöra att medel skulle kunna återkrävas bl.a. då otillbörligt handlande från resenärens sida förorsakat kostnad som täckts med garantimedel (se prop. 1967:106 s. 45 f). Något exempel på i vilka situationer återbetalning skulle kunna krävas på denna grund angavs dock inte i förarbetena. Med en ordning som innebär att resegaranti är begränsad till att täcka återbetalning av förskottsbetalningar och kostnader för hemtransport och inkvartering i de fall resetjänsterna utblivit till följd av insolvens, torde situationer där resenären orsakar en kostnad för vilken resegarantin tas i anspråk knappast kunna uppkomma. Däremot skulle en resenär kunna orsaka orättmätig betalning från resegarantisystemet genom att antingen inte lämna några uppgifter alls om vilken ersättning han eller hon har fått från annat håll, eller lämna oriktiga uppgifter om ersättningen eller om kostnader han eller hon har haft för t.ex. hemtransport. Den som ansvarar för utbetalning av resegarantier bör kunna kräva in uppgifter från resenären om vilka kostnader han eller hon har haft och om eventuell ersättning som erhållits från annat håll. Regeringen föreslår därför att bestämmelsen om möjlighet att kräva återbetalning utformas något annorlunda än motsvarande bestämmelse i 1972 års resegarantilag. Det bör i stället anges att resegarantin får innehålla villkor om att ersättning får krävas tillbaka i de fall och i den utsträckning resenären genom att lämna oriktiga uppgifter har fått högre ersättning än vad som annars skulle ha betalats ut.

6.5 Skyldigheten att ordna resegaranti

Regeringens förslag: Arrangörer av paketresor ska vara skyldiga att se till att paketresorna omfattas av en resegaranti som är godkänd enligt resegarantilagen. Detsamma ska gälla näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang avseende sådana arrangemang. Denna skyldighet ska fullgöras innan paketresor erbjuds till försäljning eller åtgärder vidtas för att möjliggöra bokning av sammanlänkade researrangemang.

För paketresor som kombineras av arrangörer som är etablerade i länder utanför EES är den återförsäljare som är etablerad i ett land inom EES och som erbjuder paketresorna till försäljning skyldig se till att resorna omfattas av en godkänd resegaranti.

Paketresor som inte innefattar någon passagerartransport och för vilka betalning inte heller görs förrän efter det att paketresan har fullgjorts behöver inte omfattas av resegaranti. Detsamma gäller om näringsidkaren inte ansvarar för någon passagerartransport som ingår i ett sammanlänkat researrangemang och inte heller tar emot betalning förrän efter det att researrangemanget har fullgjorts.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens. Utredningens lagtext är något annorlunda utformad.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag. *Kammarkollegiet* efterfrågar en beskrivning av vilka praktiska möjligheter myndigheten har att utöva tillsyn över arrangörer som är etablerade utanför EES. *Svenska Turistföreningen (STF)* och *Visita* anser att även återförsäljare bör ställa resegarantier eftersom återförsäljarens insolvens kan orsaka arrangörens insolvens.

Skälen för regeringens förslag

Vilka aktörer ska ställa resegaranti?

Enligt paketresedirektivet ska medlemsstaterna se till att arrangörer som är etablerade på deras territorium ställer säkerhet till skydd vid obestånd, dvs. resegaranti (artikel 17.1 första stycket). Arrangörer som inte är etablerade i en medlemsstat, men som säljer eller erbjuder paketresor i en medlemsstat, eller som på något sätt riktar sådan verksamhet till en medlemsstat, ska vara skyldiga att ställa säkerhet enligt lagstiftningen i den medlemsstaten (artikel 17.1 andra stycket). Medlemsstaterna har en skyldighet att erkänna skydd vid obestånd som en arrangör tillhandahåller enligt nationell lagstiftning i den medlemsstat där arrangören är etablerad (artikel 18.1). Bestämmelserna ovan gäller även för näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang (artikel 19.1). Återförsäljare som säljer resor för arrangörer som är etablerade utanför EES-området ska åläggas att ställa säkerhet i samma utsträckning som arrangörer. Skyldigheten ska emellertid inte gälla om återförsäljaren lägger fram bevis för att arrangören uppfyller kravet på skydd vid obestånd (artikel 20). I direktivet anges även att medlemsstaterna får behålla eller införa bestämmelser i sin nationella lagstiftning enligt vilka återförsäljaren också är ansvarig för fullgörandet av paketresan och i så fall även ansvarig för bl.a. skydd vid obestånd (artikel 13.1 andra stycket).

Enligt 1972 års resegarantilag gäller skyldigheten att ställa resegarantier i huvudsak den som är arrangör eller återförsäljare av paketresor enligt lagen (1992:1672) om paketresor (1 §), se avsnitt 4.1. En återförsäljares säkerhet får dock inte utnyttjas om arrangören ställt sådan säkerhet som kan tas i anspråk (7 §). Som framgår av betänkandet åläggs i praktiken alla återförsäljare att ställa resegaranti på samma, relativt låga belopp (se SOU 2016:84 s. 74 f).

Regeringen föreslår i lagrådsremissen En ny paketreselag – ett starkare resenärsskydd att arrangören ska ha det fulla ansvaret för att paketreseavtalet fullgörs. Detta innebär att möjligheten enligt paketresedirektivet att även göra återförsäljaren ansvarig i vissa fall inte

utnyttjas. Regeringen föreslår i förevarande lagrådsremiss att kravet på att ställa resegarantier endast ska omfatta arrangörer av paketresor och näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang som omfattas av paketreselagen samt att nuvarande krav på att även återförsäljaren ska ställa resegarantier tas bort (se avsnitt 6.2).

Som tidigare nämnts är bestämmelserna om resegaranti utformade som ett skydd för resenärer. Utgångspunkten är att det är resenärens avtalspart som ska ansvara för resegarantin. Att, som bl.a. *STF* påpekar, en arrangör av en paketresa kan hamna i en insolvenssituation på grund av att en näringsidkare som ansvarar för en resetjänst som ingår i paketresan, t.ex. ett flygbolag, gör konkurs, medför inte att ansvaret bör utsträckas.

Det framgår inte närmare av direktivet hur återförsäljaren ska bevisa att arrangören fullgjort sin skyldighet att ordna resegaranti. En bedömning får göras från fall till fall med utgångspunkt i de krav som anges i resegarantilagen. Regeringen föreslår därför att återförsäljare som säljer paketresor som satts ihop av arrangörer som är etablerade utanför EES ska vara skyldiga att se till att paketresorna omfattas av godkänd resegaranti i enlighet med bestämmelserna i resegarantilagen. Detta kan även innebära att paketresorna kan omfattas av resegaranti enligt regelverk i ett annat land inom EES och som kan godkännas i Sverige enligt bestämmelserna om ömsesidigt erkännande.

När det gäller näringsidkare etablerade utanför EES som marknadsför sina resor direkt till resenärer, utan att det finns någon återförsäljare som är etablerad i ett land inom EES, är möjligheterna för svenska myndigheter att vidta tillsynsåtgärder begränsade. Reglerna i den nya paketreselagen föreslås dock gälla alla paketresor och sammanlänkade researrangemang som säljs eller erbjuds till svenska konsumenter, oavsett om det finns någon ansvarig arrangör, näringsidkare eller arrangör etablerad inom EES.

När ska resegaranti ordnas?

Av paketresedirektivet framgår bl.a. att arrangörer ska ställa säkerhet för återbetalningar som resenären gjort för en paketresa (artikel 17.1) Motsvarande gäller för näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang när det gäller betalningar som de mottar från resenären (artikel 19.1). I direktivet anges även att arrangören, innan resenären binds av ett paketreseavtal, ska tillhandahålla resenären bl.a. viss standardinformation. Av denna information ska det framgå att paketresan omfattas av resegaranti och vem som ansvarar för denna (artikel 5 och bilagorna I till direktivet). Motsvarande gäller för en näringsidkare som underlättar ett sammanlänkade researrangemang (artikel 19.2 och bilaga II till direktivet). Av direktivet följer således att den senaste tidpunkten som arrangören respektive näringsidkaren har att ordna resegaranti är precis innan avtal ingås med resenären eller resenären betalar för en resetjänst, för det fall detta kan ske innan ett avtal ingåtts.

Enligt 1972 års resegarantilag ska arrangörer och återförsäljare ställa säkerhet innan en paketresa marknadsförs (1 §).

Regeringen föreslår att skyldigheten att ordna resegarantier ska fullgöras innan paketresor erbjuds till försäljning eller åtgärder vidtas för

att möjliggöra bokning av sammanlänkade researrangemang. Som utredningen menar bör det vara möjligt att vidta vissa marknadsföringsåtgärder, t.ex. för att bilda sig en uppfattning om marknadens intresse för den aktuella resan, utan att skyldigheten att ställa resegarantier uppstår. Men så snart en resenär har möjligheten att köpa en paketresa eller boka en ytterligare resetjänst så att ett sammanlänkat researrangemang uppkommer måste en resegaranti finnas på plats. Det bör även påpekas att i de fall en arrangör marknadsför paketresor som ännu inte erbjuds till försäljning så torde denna omständighet behöva framgå i marknadsföringen för att marknadsföringen inte ska anses vilseledande enligt marknadsföringslagen (2008:486).

Det följer av syftet med bestämmelserna om resegarantier att för det fall resenären erlägger samtliga betalningar i efterskott och paketresan inte innehåller passagerartransport finns det inte någon risk att ställa säkerhet för. Regeringen bedömer, i likhet med utredningen, att en bestämmelse som förtydligar att paketresor som inte innefattar någon passagerartransport och för vilka betalning inte görs förrän efter att paketresan har fullgjorts inte behöver omfattas av resegaranti, bör införas i den nya resegarantilagen. Ett likalydande förtydligande bör även införas avseende sammanlänkade researrangemang där näringsidkaren inte ansvarar för någon passagerartransport och inte heller tar emot betalning förrän efter det att researrangemanget har fullgjorts.

6.6 Prövningen av om resegaranti ska ordnas

6.6.1 Skyldighet att anmäla verksamhet

Regeringens förslag: Näringsidkare som avser att erbjuda paketresor till försäljning eller att genom förmedling eller på annat sätt underlätta uppkomsten av sammanlänkade researrangemang, eller att bedriva verksamhet som återförsäljare för arrangörer etablerade i länder utanför EES, ska vara skyldiga att anmäla sin verksamhet till den myndighet som har till uppgift att pröva skyldigheten att ordna resegaranti. Näringsidkaren ska vara skyldig att lämna de uppgifter om sin verksamhet som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna pröva om resegaranti behöver ordnas och, i förekommande fall, om en ordnad resegaranti kan godkännas.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens. Utredningens lagtext är något annorlunda utformad.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag. *Svenska Turistföreningen (STF)* anför att det finns behov av att förtydliga vilka resetjänster som ska ingå i resegarantisystemet och hur arrangören förväntas beräkna sin omsättning.

Skälen för regeringens förslag: Skyldigheten att se till att paketresor och sammanlänkade researrangemang omfattas av godkänd resegaranti ska fullgöras innan en paketresa erbjuds till försäljning eller en åtgärd vidtas för att möjliggöra bokningar av sammanlänkade researrangemang (se avsnitt 6.5). För paketresor och sammanlänkade researrangemang som

inte innefattar någon passagerartransport och för vilka betalning inte heller erläggs i förväg behöver inte resegaranti ordnas. All verksamhet som innebär att näringsidkare erbjuder paketresor, genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang, eller fungerar som återförsäljare för arrangörer etablerade i länder utanför EES, bör dock underställas en myndighets prövning av om skyldighet att ställa resegaranti föreligger eller inte. Därigenom underlättas myndighetens tillsyn och möjligheter att delta i det administrativa samarbete som förutsätts i paketresedirektivet. För att möjliggöra myndighetens prövning föreslår regeringen att det i den nya resegarantilagen införs bestämmelser om anmälningsskyldighet enligt vilka den näringsidkare som avser att bedriva verksamhet som arrangör eller att underlätta uppkomsten av sammanlänkade researrangemang, eller som avser att bedriva verksamhet som återförsäljare för en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES, ska anmäla sin verksamhet till den myndighet som prövar frågor om resegaranti. Näringsidkaren ska vara skyldig att lämna de uppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna pröva frågan om resegaranti behöver ordnas. För det fall näringsidkaren redan innan verksamheten anmäls till myndigheten har ordnat en resegaranti, ska näringsidkaren även lämna sådana uppgifter om resegarantin att myndigheten kan pröva om den kan godkännas enligt resegarantilagen. För det fall ytterligare uppgifter behövs för att prövning ska kunna ske föreslås den myndighet som regeringen bestämmer ges befogenheter att bl.a. ålägga näringsidkaren att inkomma med ytterligare uppgifter (se avsnitt 6.8.2). Näringsidkaren kan således få möjlighet att komplettera sin anmälan för det fall myndigheten anser det nödvändigt. Några förtydliganden i förslaget till ny resegarantilag, av bl.a. hur arrangören ska beräkna sin omsättning, som *STF* efterfrågat, bedöms inte vara påkallade.

6.6.2 Prövning av skyldighet att ordna resegaranti

Regeringens förslag: Den myndighet som regeringen bestämmer ska pröva om det finns skyldighet att ordna resegaranti. Myndigheten ska också pröva om ordnad resegaranti uppfyller kraven och om det finns förutsättningar att godkänna garantin. Hänsyn ska tas till summorna av betalningar som gjorts av resenärer för paketresor respektive sammanlänkade researrangemang, tiden mellan delbetalning och slutbetalning och fullgörandet av resetjänsten och, i förekommande fall, den uppskattade kostnaden för hemtransporter.

En resegaranti ska bestå av en betalningsutfästelse som har utfärdats av en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett försäkringsbolag som fullgörs efter uppmaning, en försäkring, deponerade medel eller något annat liknande åtagande. Vid bedömningen av om resegaranti kan godkännas ska det beaktas vilka krav på soliditet, likviditet, riskhantering och tillsyn som gäller för den som står för resegarantin.

Myndigheten får bestämma att ett beslut om resegaranti ska gälla omedelbart.

En resegaranti som en näringsidkare har ordnat i enlighet med gällande regler i det land inom EES där näringsidkaren är etablerad ska erkännas som en godkänd resegaranti.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om de förutsättningar som ska gälla för att en resegaranti ska godkännas.

Regeringens bedömning: Kammarkollegiet bör utses till den myndighet som prövar frågor om skyldighet att ordna resegaranti.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår en bestämmelse enligt vilken prövningen ska göras med utgångspunkt i reseverksamhetens art och omfattning samt de villkor som gäller för resegarantin. Dessutom föreslås att bestämmelsen om vad resegaranti ska bestå av och vilka krav som ska beaktas vid bedömningen om godkännande ska föras in i förordning i stället för i resegarantilagen.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag och bedömning. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att det bör övervägas om bestämmelser om formen för resegarantisystemet och vilka bedömningsgrunder som ska beaktas bör införas i resegarantilagen istället för resegarantiförordningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Prövningen av om resegaranti kan godkännas

Kammarkollegiet prövar om det föreligger skyldighet att ställa säkerhet (resegaranti) enligt 1972 års resegarantilag (2 §). Myndigheten bestämmer även vilket belopp som säkerheten ska uppgå till (4 §).

Regeringen föreslår i denna lagrådsremiss att det ska vara möjligt att ordna resegaranti på flera sätt. Det ska även fortsättningsvis vara en myndighet som prövar skyldigheten att ordna resegaranti samt om ordnad resegaranti kan godkännas i enlighet med kraven i resegarantilagen och om det även i övrigt finns förutsättningar att godkänna garantin.

Som tidigare anförts ska resegaranti enligt paketresedirektivet omfatta rimligt förutsebara kostnader (se avsnitt 6.4.1). Vidare framgår av direktivet att skyddet ska omfatta summorna av alla betalningar som gjorts för paketresorna, med beaktande av längden på tidsperioden mellan erläggande av delbetalningar och slutbetalningar och fullgörandet av paketresorna, samt den uppskattade kostnaden för hemtransporter i händelse av obestånd (artikel 17.2). Några ytterligare bestämmelser om omfattningen av skyddet finns inte i direktivet. I skäl 40 anges dock att skyddet bör vara tillräckligt för att omfatta alla förutsebara betalningar som gjorts av resenärer eller för deras räkning avseende paketresan under högsäsong, med beaktande av den period som förflutit från det att betalningarna mottagits till dess att resan eller semestern fullbordats samt, i tillämpliga fall, de förutsebara kostnaderna för hemtransporter. Detta anges i allmänhet innebära att skyddet måste omfatta en tillräckligt hög procentandel av arrangörens omsättning avseende paketresor och får bero på faktorer som typen av paketresor som sålts, inbegripet

transportmedel, resmål och eventuella juridiska restriktioner eller arrangörens åtaganden vad gäller storleken på förskottsbetalningar som denna kan godta och tidpunkten för dessa innan paketresan inleds. Eftersom skyddets nödvändiga omfattning kan beräknas på grundval av de senaste affärsuppgifterna, t.ex. omsättning under senaste verksamhetsåret, anges att arrangörerna bör vara skyldiga att anpassa skyddet i fall av ökade risker, inbegripet en betydande ökning av paketreseförsäljningen. Mycket osannolika risker, t.ex. risken att flera av de största arrangörerna samtidigt ska hamna på obestånd, behöver inte tas i beaktande när detta på ett oproportionellt sätt skulle inverka på kostnaden för skyddet och därmed minsta dess effektivitet. I sådana fall får återbetalningsgarantin begränsas.

Vad som anges i artikel 17.2 paketresedirektivet om omfattningen av skyddet vid obestånd bör lämpligen framgå av den nya resegarantilagen. Som faktorer att ta hänsyn till vid prövningen av skyldigheten att ordna resegaranti bör således anges de sammanlagda betalningar som gjorts av resenärer för paketresor respektive sammanlänkade researrangemang, tidperioden mellan delbetalning och slutbetalning och fullgörandet av resetjänsten och, i förekommande fall, den uppskattade kostnaden för hemtransporter. När det gäller sammanlänkade researrangemang är det de sammanlagda betalningar som resenären gjort till den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av arrangemanget som avses. Någon uttrycklig bestämmelse om att prövningen ska göras med utgångspunkt i reseverksamhetens art och omfattning samt de villkor som gäller för resegarantin bedöms dock inte vara nödvändig. Myndigheten som får till ansvar att pröva frågor om resegaranti ska göra en helhetsbedömning av den verksamhet som ärendet avser och ta i beaktande alla omständigheter som är av betydelse för bedömningen av om resegarantilagens krav är uppfyllda och om det i övrigt finns förutsättningar för godkännande.

Utredningen föreslår att det i resegarantiförordningen ska införas bestämmelser om formerna för resegaranti och om vilka krav på organet som står för resegarantin som ska beaktas vid prövningen om godkännande av garantin. Regeringen anser, i likhet med *Förvaltningsrätten i Stockholm*, att dessa bestämmelser är av sådan karaktär att de bör placeras i lag. Regeringen föreslår således att det i den nya resegarantilagen ska anges att resegaranti ska bestå av en betalningsutfästelse som har utfärdats av en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett försäkringsbolag som fullgörs efter uppmaning, en försäkring, deponerade medel, eller något annat liknande åtagande. Det bör vidare i lagen anges att det vid prövningen ska beaktas vilka krav på soliditet, likviditet, riskhantering och tillsyn som gäller för den som står för resegarantin.

Prövningen av om en resegaranti kan godkännas kommer skilja sig något åt, beroende på vilken typ av garanti som reseaktören valt. Myndighetens prövning av om resegarantin kan godkännas bör innefatta en bedömning av bl.a. risken för att garantin kan behöva tas i anspråk, vad garantin behöver täcka om den behövs tas i anspråk, hur omfattande garantin är, hur den är utformad, vem som står för garantin och vilka andra förutsättningar som gäller för den.

Vid en resegaranti i form av en individuell utfästelse från t.ex. en bank eller ett försäkringsbolag som endast omfattar åtaganden för en enskild arrangör eller näringsidkare som underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang är det framför allt solvensen hos denna arrangör eller näringsidkare som avgör hur stor risken är för att resegarantin kan behöva tas i anspråk. Detsamma gäller när resegaranti ordnas genom att medel deponeras hos ett kreditinstitut, t.ex. en bank, eller hos en myndighet. Bedömningen av hur omfattande resegarantin behöver vara beror i dessa fall på bl.a. hur många resor som kommer att säljas, hur stora förskottsbetalningar som reseaktören kan komma att ta emot och hur lång tid före paketresans början förskottsbetalningarna kommer att göras. Kostnaderna för hemtransporter om arrangören blir insolvent beror bl.a. på vilka typer av paketresor som kommer att säljas, vilket eller vilka transportmedel som resorna ska utföras med och vilka resmål resorna ska gå till.

Vid en resegaranti i form av en kollektiv garanti, som ställts av t.ex. en medlemsorganisation, är risken för att någon av de reseaktörer som ingår i garantin ska bli insolventa statistiskt sett högre än vid en individuell garanti. Samtidigt är risken för att alla arrangörer eller näringsidkare som ingår i den kollektiva garantin ska hamna på obestånd väsentligt lägre. Det innebär att skadan, för det fall resegarantin behöver tas i anspråk, endast kommer att motsvara en del av de åtaganden som gjorts av dem som ingår i den kollektiva garantin.

Vid en resegaranti i form av en försäkring görs riskbedömningen av försäkringsbolaget enligt de rutiner och krav som försäkringsbolagen följer i sin verksamhet. Om t.ex. en arrangör i sin anmälan till myndigheten uppvisar ett avtal med ett försäkringsbolag, där det framgår att försäkringen täcker de krav som kan uppkomma enligt resegarantilagen på grundval av arrangörens verksamhet, bör myndigheten normalt inte behöva göra några ytterligare undersökningar om försäkringens omfattning. Myndigheten måste emellertid göra en bedömning av om försäkringsvillkoren är förenliga med de krav som anges i lagen.

Vid bedömningen av om en resegaranti kan godkännas måste också bedömas vilka förutsättningar som i övrigt gäller för denna. Sådana förutsättningar kan vara t.ex. vilka villkor som gäller för att resenären ska få ta resegarantin i anspråk, vad som gäller i frågan om handläggningen av anspråk på ersättning från resegarantin osv. Ansvarig myndighet bör inte godkänna en resegaranti om det t.ex. anges i ett villkor att ansökan om ersättning måste göras inom en kortare tid än den som resegarantilagen anger.

Ansvarig myndighet måste också bedöma vilka möjligheter den som står för resegarantin har att infria sina åtaganden. Om det är ett kreditinstitut som har tillstånd att bedriva bank- eller finansieringsrörelse, och som står under Finansinspektionens tillsyn, bör resegarantin i regel kunna godkännas om övriga förutsättningar för ett godkännande är uppfyllda. Detsamma bör gälla om medlen deponeras hos ett sådant kreditinstitut som avses i artikel 4.1 (1) den s.k. tillsynsförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012) och som är auktoriserat och

föremål för motsvarande tillsyn av behöriga myndigheter i ett annat land inom EES.

En resegaranti i form av en försäkring bör som utgångspunkt kunna godtas om försäkringen utfärdats av en försäkringsgivare som har tillstånd att bedriva försäkringsrörelse i ett land inom EES eller i ett land som är medlem i OECD, förutsatt att övriga förutsättningar är uppfyllda.

I de fall en resegaranti ordnas av någon annan, t.ex. en annan försäkringsgivare eller en medlemsorganisation eller liknande får myndigheten göra en bedömning av om de krav på soliditet, likviditet, riskhantering och tillsyn som gäller för den som står för resegarantin är sådana att resegarantin kan godkännas. Det sagda innebär inte att det ska vara ett krav att den som står för garantin står under någon svensk finansiell myndighets tillsyn. En samlad bedömning av de nämnda omständigheterna måste göras i varje enskilt fall.

Ömsesidigt erkännande inom EES

Av paketresedirektivet följer att medlemsstaterna har en skyldighet att erkänna skydd vid obestånd som en arrangör tillhandahåller enligt nationell lagstiftning i den medlemsstat där arrangören är etablerad (artikel 18.1). Regeln gäller även avseende insolvensskydd som näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang ordnat (artikel 19.1). Bakgrunden till kravet på ömsesidigt erkännande av skyddet vid obestånd är enligt vad som framgår av skäl 42 i direktivet, att det annars finns en risk för att skyddet vid obestånd blir ett hinder för den fria rörligheten för tjänster och etableringsfriheten, i strid med tjänstedirektivet (2006/123/EG).

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att det i den nya resegarantilagen införs en regel om att resegaranti som en näringsidkare har ordnat i enlighet med de bestämmelser som gäller för skydd vid insolvens i det land inom EES där näringsidkaren är etablerad ska erkännas som godkänd resegaranti enligt lagen. Regeln innebär att den myndighet som ska bedöma om ordnad resegaranti kan erkännas som godkänd enligt resegarantilagen, behöver ta ställning till om näringsidkarens åtaganden omfattas fullt ut av en resegaranti som denne har ordnat i det land inom EES där näringsidkaren är etablerad. Om myndigheten kommer fram till att så är fallet behöver näringsidkaren inte ordna någon ytterligare resegaranti. För det fall det framkommer att resegarantin inte är tillräcklig för att täcka även den verksamhet som riktar sig till den svenska marknaden, bör ansvarig myndighet kräva att näringsidkaren utökar sin befintliga resegaranti. Myndigheten bör även uppmärksamma det organ som är angivet som kontaktpunkt i den medlemsstat där näringsidkaren är etablerad, om att reseaktören saknar tillräckligt insolvensskydd (se avsnitt 6.8.1). Som tidigare nämnts ska arrangören och näringsidkaren som underlättar sammanlänkade researrangemang ställa säkerhet i den medlemsstat där denne är etablerad och säkerheten ska täcka samtliga resenärer, oavsett resenärens bostadsort eller var resan sålts (artikel 17.1 och 17.3).

I direktivet anges också att den medlemsstat som hyser tvivel om en arrangörs skydd vid obestånd ska begära ett förtydligande från den medlemsstat där arrangören är etablerad. Medlemsstaterna ska svara på

förfrågningar från andra medlemsstater så snart det är möjligt, med beaktande av hur brådskande och hur komplext ärendet är. Ett första svar måste dock under alla omständigheter ges inom 15 arbetsdagar efter det att begäran har mottagits (artikel 18.4). Därigenom möjliggörs samarbete mellan medlemsstaterna i ärenden som gäller arrangörer och näringsidkare som underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang som tillhandahåller sina tjänster gränsöverskridande inom EES.

Frågor om skyldighet att ordna resegaranti bör prövas av Kammarkollegiet

Frågor om ställande av resegaranti prövas i dag, som tidigare nämnts, av Kammarkollegiet. Regeringen bedömer att denna uppgift även fortsättningsvis ska utföras av Kammarkollegiet. Myndigheten bör även vara den kontaktpunkt som varje medlemsstat ska utse och som bl.a. ska lämna uppgifter om resegarantier till andra myndigheter och resenärer (artikel 18.4). Kammarkollegiets uppgifter att pröva frågor om skyldighet att ordna resegaranti respektive att vara kontaktpunkt enligt paketresedirektivet bör lämpligen regleras i en förordning. I den nya lagen bör det anges att den myndighet som regeringen bestämmer prövar om det föreligger skyldighet att ordna resegaranti samt om ordnad resegaranti uppfyller kraven och om förutsättningar föreligger att godkänna garantin.

Myndigheten bör också, på samma sätt som gäller i dag, kunna förordna att ett beslut om resegaranti ska gälla omedelbart. Härigenom kan det undvikas att resenärer under tiden fram till dess att frågan om resegaranti är slutligt avgjord köper resor av arrangören eller näringsidkaren utan att omfattas av något insolvensskydd.

Regeringen anser att ytterligare bestämmelser om förutsättningar för kunna godkänna resegaranti än de som föreslås finnas i resegarantilagen kan behövas. Det kan röra olika administrativa krav som inte behöver anges i lag. Regeringen föreslår därför att det i resegarantilagen tas in en bestämmelse som anger att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om de förutsättningar som ska gälla för att resegaranti ska godkännas.

6.6.3 Skyldighet att anmäla ändrade förutsättningar

Regeringens förslag: Om de förutsättningar som legat till grund för ett beslut att godkänna resegaranti ändras ska detta utan dröjsmål anmälas av näringsidkaren. Näringsidkare ska lämna de uppgifter som är nödvändiga för att frågan ska kunna prövas på nytt av myndigheten.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens. Utredningens lagtext är något annorlunda utformad.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Skyldigheten att ordna resegaranti är kopplad till näringsidkarens verksamhet, vars omfattning och inriktning kan variera med tiden. Den myndighet som enligt nu gällande regler prövar frågan om resegaranti, dvs. Kammarkollegiet, omprövar därför

tidigare beslut om resegaranti när arrangören kommer in med nya uppgifter om sin verksamhet. För att resegarantin ska vara effektiv och täcka de krav som kan uppkomma bör denna ordning gälla även fortsättningsvis. Regeringen föreslår därför att det införs en uttrycklig skyldighet för en näringsidkare att anmäla till ansvarig myndighet om förutsättningarna som legat till grund för ett beslut att godkänna en resegaranti ändras. Näringsidkare ska lämna de uppgifter som är nödvändiga för att frågan ska kunna prövas på nytt av myndigheten. Underlåtenhet att underrätta myndigheten om ändrade förhållanden bör sanktioneras, se vidare avsnitt 6.9.1.

Resesaktörerna har en skyldighet att se till att deras verksamhet fortlöpande omfattas av resegaranti som är godkänd enligt lagen. Således måste en ny resegaranti ordnas för det fall en befintlig resegaranti av någon anledning inte längre gäller, t.ex. därför att försäkringen sägs upp. Det innebär också att näringsidkaren har en skyldighet att ordna en kompletterande resegaranti om näringsidkarens verksamhet ändras så att denne säljer fler eller andra paketresor än dem som omfattas av resegarantin. Beroende på hur resegarantin är utformad kan det emellertid vara svårt att avgöra om resegarantin omfattar dessa tillkommande paketresor respektive researrangemang eller inte. Resegarantin kan vara utformad så att dessa paketresor eller researrangemang visserligen omfattas och resenären ges ersättning i händelse av insolvens, samtidigt som resegarantin inte är av tillräcklig omfattning för att täcka samtliga resenärens anspråk. I en sådan situation kan näringsidkaren inte anses ha underlåtit att se till att resegaranti ordnats för dessa tillkommande paketresor. Om myndigheten i sitt beslut har begränsat godkännandet genom att exempelvis ange att resegarantin är godkänd för ett visst antal paketresor till ett visst angivet sammanlagt belopp, torde det däremot stå klart att de förutsättningar som legat till grund för beslutet att godkänna resegarantin har ändrats och att det inte är säkert att myndigheten skulle ha godkänt resegarantin utifrån dessa förutsättningar. För att näringsidkarna ska kunna uppfylla sin underrättelseskyldighet krävs att det framgår av myndighetens beslut vilka förutsättningar det grundats på. Detta innebär i sin tur att det t.ex. i villkoren i ett försäkringsavtal om resegaranti tydligt bör framgå vilka eventuella begränsningar avtalet innehåller, så att reseaktören får klart för sig när denne måste utöka sin resegaranti för att ha ett fullgott insolvensskydd.

6.7 Ersättning från resegarantin

Regeringens förslag: Om inte annat följer av de villkor som gäller för en resegaranti ska den myndighet som regeringen bestämmer pröva begäran om ersättning från garantin. I dessa fall får resegarantin tas i anspråk för att ersätta resenärer i den utsträckning som framgår av bestämmelserna i resegarantilagen om resegarantins omfattning och villkor.

Regeringens bedömning: Kammarkollegiet bör utses till den myndighet som prövar begäran om ersättning från en resegaranti för

vilken det saknas ansvarig enligt de villkor som gäller för resegarantin i fråga. Resegarantinämnden bör avvecklas.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i sak med regeringens. Utredningens lagtext är något annorlunda utformad.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag och bedömning. Några remissinstanser, däribland *Allmänna reklamationsnämnden*, *Finansinspektionen*, *Kammarkollegiet* och *Konsumentverket*, påpekar dock att förslaget kan leda till varierande praxis eftersom beslut om ersättning från resegarantin kan komma att prövas av Allmänna reklamationsnämnden, allmän domstol eller förvaltningsdomstol, beroende på vilket sätt arrangören har ordnat sin garanti. *Kammarkollegiet* föreslår i detta sammanhang att beslut om ersättning som inte fattats av en myndighet ska kunna överprövas av Kammarkollegiet och att kollegiets beslut sedan ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. *Konsumentverket* bedömer att ett uppdrag till Kammarkollegiet att samråda med både konsumentsidan och företagssidan skulle säkerställa att lika bedömningar gör i likartade fall och på så sätt förebygga olika tillämpningar och processer. *Resegarantinämnden* föreslår att om Resegarantinämnden avvecklas bör Kammarkollegiet få i uppdrag att samordna olika aktörer som hanterar ersättningsanspråk och på så sätt tillvarata både konsument- och näringsidkarintressena i den fortsatta rättstillämpningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Prövningen av rätten till ersättning från resegarantin

Enligt 1972 års resegarantilag är det Resegarantinämnden som beslutar om och i vilken utsträckning resegarantin ska tas i anspråk för att betala ersättning till resenären (9 §). Som tidigare nämnts kommer den möjlighet som nu föreslås att ordna resegarantier på olika sätt även medföra att prövningen av ersättning från resegarantin kan ske på olika sätt (se avsnitt 6.3). För de arrangörer och näringsidkare som underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang som även fortsättningsvis kommer att ordna resegaranti i form av betalningsutfästelser som fullgörs efter uppmaning, kommer det finnas ett behov av en myndighet som beslutar om utbetalningen. Detsamma bör gälla för en resegaranti som består av insatta medel på ett depositionskonto.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att det i lagen tas in en bestämmelse som anger att om inte annat följer av de villkor som gäller för resegarantin ska den myndighet som regeringen bestämmer pröva begäran om ersättning. Vidare föreslår regeringen att resegarantin i dessa fall ska få tas i anspråk för att ersätta resenärer i den utsträckning som framgår av de föreslagna bestämmelserna om resegarantins omfattning och villkor (se avsnitt 6.4). Om resegarantin består av en försäkring eller annat åtagande kommer skaderegleringen normalt att skötas av den som står för resegarantin. När det gäller försäkringsbolag kan det konstateras att dessa i regel har lång erfarenhet av skadereglering och upparbetade rutiner för att vid behov ordna hemtransport av resenärer.

Kammarkollegiet bör överta Resegarantinämndens uppgifter

Resegarantinämnden har ansetts vara en domstol i Europakonventionens mening och resenärens rätt till rättslig prövning enligt artikel 6 i Europakonventionen har därför ansetts tillgodosedd genom förfarandet i nämnden, trots att nämndens beslut enligt 1972 års resegarantilag inte får överklagas (jfr RÅ 2002 ref. 104). Regeringen anser emellertid att det inte kan uteslutas att Europadomstolen skulle kunna komma till en annan slutsats i frågan, eller att domstolen skulle komma fram till att de rättssäkerhetsgarantier som fastställs i artikel 6.1 i Europakonventionen inte tillgodoses fullt ut genom den skriftliga processen i Resegarantinämnden. Denna osäkerhet talar för att det bör införas en rätt till överprövning av myndighetens beslut.

Med en rätt till överprövning skulle den effektivitetsvinst som inrättandet av Resegarantinämnden bl.a. syftade till komma att försvinna. Vidare kan rätten till en opartisk prövning, som nämnden i dag säkerställer, tillgodoses genom möjligheten till överprövning. Den mer öppna lösning som regeringen föreslår kan förväntas leda till att de ärenden som i sådana fall ska handläggas av nämnden blir ännu färre än i dag. Regeringen instämmer således i utredningens bedömning att det saknas starka skäl att behålla en särskild nämnd för att besluta om ersättning från resegarantin. Resegarantinämnden bör därför avvecklas. Kammarkollegiet bör ta över nämndens uppgifter avseende beslut om ersättning från resegarantin i de fall det saknas något ansvarigt organ enligt de villkor som gäller för resegarantin i fråga.

Regeringen anser, i likhet med vad *Konsumentverket* och *Resegarantinämnden* anfört, att det är viktigt att både konsument- och näringsidkarintressena tas tillvara vid tillämpningen av den nya resegarantilagen. Detta gäller inte bara vid frågor som rör ersättning från resegarantin, utan även frågor som kan uppkomma vid prövningen av om t.ex. ett visst researrangemang bör anses utgöra en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang och att resegaranti därmed ska ordnas enligt resegarantilagen. Regeringen bedömer att Kammarkollegiet bör samråda med andra myndigheter, bl.a. Konsumentverket som föreslås vara tillsynsmyndighet över den nya paketreselagen, och branschorganisationer inom reseområdet. Regeringen avser att återkomma i denna fråga. Att ge Kammarkollegiet en i formell mening samordnande roll när det gäller andra aktörer som får till uppgift att hantera ersättningsanspråk enligt någon av de olika varianter för resegaranti som den nya resegarantilagen möjliggör, är dock inte aktuellt i dagsläget.

Prövning i domstol

Regeringens förslag innebär att beslut om ersättning från resegarantin i vissa fall ska prövas av Kammarkollegiet. Kollegiets beslut i dessa ärenden föreslås kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol (se avsnitt 6.9.6). I de fall den som står för resegarantin är ett privat organ bör resenären ha möjlighet till rättslig prövning genom att väcka talan i allmän domstol mot t.ex. försäkringsbolaget eller mot någon annan som står för resegarantin, med krav på ersättning från garantin. Det kommer också att finnas möjligheter för resenären att på andra sätt få hjälp med

sitt krav på ersättning. Den som nekas försäkringsersättning har i dag möjlighet att vända sig till den försäkringsnämnd som erbjuder överprövning av försäkringsbolagets beslut. Konsumenter kan normalt sett vända sig till Allmänna reklamationsnämnden för att begära prövning i tvister mot näringsidkare, se avsnitt 6.3.

Som en följd av regeringens förslag kommer prövning av beslut om ersättning från resegarantin kunna göras i både allmän förvaltningsdomstol och allmän domstol, vilket enligt bl.a. *Allmänna reklamationsnämnden* och *Kammarkollegiet* kan ge upphov till varierande praxis. Regeringen anser att problemet inte bör överdrivas. Enligt nuvarande ordning prövas civilrättsliga tvister enligt paketreselagen i allmän domstol (och av Allmänna reklamationsnämnden) och beslut om ställande av resegaranti enligt resegarantilagen i allmän förvaltningsdomstol. I båda fallen kan det bli fråga om att bedöma hur definitionerna i paketreselagen ska tolkas, eftersom resegarantilagens bestämmelser också är kopplade till vissa av dessa definitioner. I förslaget till ny resegarantilag anknyter tillämpningsområdet uteslutande till den nya paketreselagen. Dessa situationer kommer således förekomma även fortsättningsvis. De är dock inte unika för detta område, utan det finns många andra rättsområden där liknande situationer uppkommer. Regeringen bedömer därför att den omständighet att både allmänna domstolar och förvaltningsdomstolar kan komma att hantera ärenden om resegaranti inte utgör skäl för att föreslå en annan ordning.

6.8 Tillsyn

6.8.1 Tillsynsmyndighet

Regeringens förslag: Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att resegarantilagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Regeringens bedömning: Kammarkollegiet bör utses till tillsynsmyndighet och central kontaktpunkt.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår dock att det särskilt ska föreskrivas att tillsynen ska utövas så att den inte vållar större kostnad eller olägenhet än som är nödvändigt.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag och bedömning. *Nordic Guarantee* anser att ansvaret för tillsyn av marknadsuppförande och finansiell stabilitet hos nya aktörer och lösningar måste åläggas Finansinspektionen. *Visa Sweden/Europay Sweden (PAN-Nordic Card Association)* föreslår att den myndighet som utses till central kontaktpunkt för det administrativa samarbetet också utses till kontaktpunkt för tredjeman när det gäller frågor om resegarantins utformning i andra länder, för att det ska bli tydligt vart man ska vända sig när man har frågor och den kunskap som myndigheten samlar som central kontaktpunkt kan användas och vara till hjälp för fler aktörer.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Kammarkollegiet utövar tillsyn enligt 1972 års resegarantilag. Regeringen anser att det framstår som ändamålsenligt att Kammarkollegiet fortsätter bedriva tillsyn inom detta område. Detta bör lämpligen bestämmas i en förordning. I den nya resegarantilagen bör det anges att tillsynsmyndigheten utses av regeringen. Det kan dock inte anses påkallat att föreskriva i lagen att tillsynen ska utövas så att den inte vållar större kostnad eller olägenhet än som är nödvändigt. Att detta ändå gäller följer av 9 § förvaltningslagen (2017:900).

Enligt artikel 18.2 i paketresedirektivet ska medlemsstaterna utse centrala kontaktpunkter för att underlätta det administrativa samarbetet och tillsynen av arrangörer som är verksamma i olika medlemsstater. Av artikel 18.3 framgår att de centrala kontaktpunkterna ska ge varandra tillgång till all nödvändig information om sina nationella krav i fråga om skydd vid obestånd samt identiteten för den eller de enheter som ansvarar för skyddet vid obestånd för specifika arrangörer som är etablerade på deras territorium. Kontaktpunkterna ska medge varandra tillgång till tillgängliga förteckningar över arrangörer som fullgör sina skyldigheter vad gäller skydd vid obestånd. När det gäller vilken svensk myndighet som bör utses till central kontaktpunkt bedömer regeringen att det är lämpligt att Kammarkollegiet i egenskap av tillsynsmyndighet utför även de uppgifter som avser det administrativa samarbetet mellan medlemsstaterna. Kammarkollegiet bör alltså utses till central kontaktpunkt enligt den nya resegarantilagen. Detta bör lämpligen bestämmas i en förordning.

Nordic Guarantee anser att Finansinspektionen ska ha tillsynsansvaret vad gäller marknadsuppförande och finansiell stabilitet hos nya aktörer och lösningar. Finansinspektionen är den myndighet som har till uppgift att övervaka finansmarknaden. Myndigheten verkar för ett stabilt finansiellt system och ett gott konsumentskydd. Finansinspektionens tillsyn över banker, kreditmarknadsföretag och försäkringsbolag syftar till att säkerställa att företagen är stabila samt att det finns ett gott konsumentskydd. De nya reglerna om resegarantier innebär inte några förändringar avseende det tillsynsansvar som Finansinspektionen har på finansmarknadsområdet. Regeringen anser därför inte att det, inom ramen för detta lagstiftningsärende, finns skäl att ålägga Finansinspektionen något utökat tillsynsansvar.

Svenska förvaltningsmyndigheters serviceskyldighet enligt 6 § förvaltningslagen innebär att myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Hjälpen ska ges utan dröjsmål. Det finns således möjlighet för enskilda att kontakta Kammarkollegiet med frågor som rör myndighetens verksamhet gällande resegarantier. Regeringen bedömer inte att det finns behov av att därutöver införa bestämmelser om skyldighet för Kammarkollegiet att vara kontaktpunkt på sätt som *Visa Sweden/Europay Sweden* föreslår.

6.8.2 Befogenheter vid tillsyn

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten har rätt att göra inspektion hos näringsidkaren och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Näringsidkaren ska lämna de upplysningar om verksamheten som begärs för tillsynen. Tillsynsmyndigheten får förelägga en näringsidkare, som inte tillhandahåller de handlingar eller lämnar de upplysningar som myndigheten begär, att fullgöra sin skyldighet. Beslut om förelägganden får förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten får förelägga näringsidkare att fullgöra sin skyldighet att ordna godkänd resegaranti. Sådana förelägganden får förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten får bestämma att beslut om förelägganden ska gälla omedelbart.

De uppgifter som lämnas vid anmälan av verksamhet, anmälan om ändrade förutsättningar eller inom ramen för ett tillsynsärende ska lämnas av näringsidkaren på heder och samvete.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att tillsynsmyndigheten ska få ålägga näringsidkaren att lämna de uppgifter som behövs för att pröva frågan om näringsidkaren är skyldig att ordna resegaranti, om det finns skälig anledning att anta att sådan skyldighet föreligger eller att ordnad resegaranti inte uppfyller kraven. Utredningen föreslår inte någon bestämmelse om att tillsynsmyndigheten får bestämma att förelägganden ska gälla omedelbart.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag

Informationsinhämtande inom ramen för tillsynen

Enligt 5 § 1972 års resegarantilag får Kammarkollegiet, om det finns skälig anledning att anta att skyldighet att ställa säkerhet föreligger, ålägga den som marknadsför en resa att lämna de uppgifter om sin verksamhet som är nödvändiga för att frågan om säkerhet ska kunna prövas. Om den uppgiftsskyldige inte lämnar de begärda uppgifterna får kollegiet förelägga honom vid vite att fullgöra sin skyldighet.

Utöver vite föreskrivs i 14 § 1972 års resegarantilag också en straffrättslig sanktion för den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift vid fullgörande av uppgiftsskyldighet eller underlåter att fullgöra sådan uppgiftsskyldighet. Har vite förelagts kan emellertid inte också straff dömas ut för samma gärning.

Syftet med tillsynen är att säkerställa att arrangörer, återförsäljare och näringsidkare som säljer eller möjliggör bokning av resor av sådant slag som omfattas av resegarantilagen uppfyller sin skyldighet att ordna resegaranti enligt lagen. Om tillsynsmyndigheten får anledning att anta att en näringsidkare som är skyldig att se till att resegaranti ordnas enligt lagen inte har uppfyllt sin skyldighet, ska myndigheten vidta åtgärder för att närmare undersöka saken. Det är lämpligt att tillsynsmyndigheten i dessa fall även fortsättningsvis har möjlighet att inhämta de uppgifter om

verksamheten som är nödvändiga för att frågan ska kunna prövas. Det är vidare lämpligt att tillsynsmyndigheten ges befogenhet att utföra nödvändiga inspektioner hos näringsidkaren och att ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Näringsidkaren bör åläggas en skyldighet att lämna de upplysningar som tillsynsmyndigheten begär. För att dessa befogenheter ska få genomslag i praktiken bör tillsynsmyndigheten kunna förelägga den näringsidkare som inte tillhandahåller begärda handlingar eller upplysningar att fullgöra sin skyldighet. Ett sådant beslut om föreläggande bör kunna förenas med vite.

Uppgifter på heder och samvete

Att i samband med fullgörande av uppgiftsskyldigheten uppsåtligen eller av oaktsamhet lämna oriktig uppgift kan också vara straffbart enligt bestämmelserna i brottsbalken. I 15 kap. 10 § första stycket brottsbalken stadgas att den som på annat sätt än muntligen lämnar osann uppgift eller förtiger sanningen, när uppgiften enligt lag eller annan författning lämnas på heder och samvete eller under annan liknande försäkran, döms, om åtgärden innebär fara i bevishänseende, för osann försäkran till böter eller fängelse i högst sex månader.

I den nya resegarantilagen föreslås de straffrättsliga sanktioner som tillämpas enligt 1972 års lag bytas ut mot administrativa sanktioner i form av en sanktionsavgift (se avsnitt 6.9.1). När det gäller lämnande av oriktiga uppgifter bör detta emellertid av rättssäkerhetsskäl även fortsättningsvis sanktioneras straffrättsligt, men genom brottsbalkens bestämmelser. Skyldigheten för näringsidkare att lämna uppgifter på heder och samvete bör gälla såväl då näringsidkare lämnar uppgifter på tillsynsmyndighetens begäran som vid anmälan av verksamhet respektive anmälan om ändrade förutsättningar.

Föreläggande att ordna resegaranti

I 4 a § 1972 års resegarantilag anges att om den som är skyldig att ställa säkerhet enligt lagen underlåter att göra det får Kammarkollegiet förelägga honom vid vite att fullgöra sin skyldighet. Bestämmelsen ger myndigheten en möjlighet att ingripa effektivt då en näringsidkare underlåter att ställa säkerhet. Det är alltså fråga om en sorts framåtsyftande sanktion.

Det finns goda skäl till varför det bör finnas möjligheter för tillsynsmyndigheten att kunna vidta åtgärder mot näringsidkare som inte fullgör sin skyldighet att ordna godkänd resegaranti. De näringsidkare som bedriver sin verksamhet utan att ha ordnat resegaranti som är godkänd enligt lagen ska visserligen kunna åläggas sanktionsavgift enligt förslaget till ny resegarantilagen (se avsnitt 6.9.1), men detta kan inte antas ha sådan omedelbar effekt som en möjlighet att förelägga näringsidkaren vid vite att uppfylla sin skyldighet att ordna godkänd resegaranti. En sådan befogenhet bör alltså behållas i den nya resegarantilagen.

Omedelbart verkställbara beslut

Om tillsynsmyndigheten konstaterar att ett föreläggande ska meddelas kan det finnas ett behov av att beslutet ska gälla omedelbart. När

myndigheten behöver få ta del av handlingar eller inhämta upplysningar för att utreda om en näringsidkare har uppfyllt sin skyldighet att ordna resegaranti är det exempelvis ofta angeläget att handläggningen inte förhalas genom att myndigheten blir tvungen att invänta ett lagakraftvunnet avgörande. Detta gäller även när myndigheten konstaterat att en näringsidkare som är skyldig att se till att resegaranti ordnas enligt lagen inte har uppfyllt sin skyldighet. Mot denna bakgrund bör tillsynsmyndigheten ges möjlighet att bestämma att dess beslut att förelägga näringsidkaren att fullgöra sin skyldighet att tillhandahålla handlingar eller lämna upplysningar, eller att ordna resegaranti enligt lagen, ska gälla omedelbart. Möjligheten att begära inhibition enligt 28 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) minimerar risken för att de ekonomiska aktörerna drabbas av skada på grund av felaktiga beslut.

6.9 Sanktioner

6.9.1 Sanktionsavgift

Regeringens förslag: En sanktionsavgift ska kunna beslutas om en näringsidkare inte ser till att en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang omfattas av godkänd resegaranti eller om en näringsidkare inte har underrättat myndigheten om att de förutsättningar som legat till grund för beslutet att godkänna resegarantin har ändrats.

En sanktionsavgift ska inte få tas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens. Utredningens lagtext är något annorlunda utformad.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande sanktionssystem

I 1972 års resegarantilagen föreskrivs en straffrättslig sanktion för den som uppsåtligen säljer eller marknadsför en resa utan att ha ställt den säkerhet som krävs. Straffet är böter eller fängelse i högst ett år (14 § första stycket). Vidare föreskrivs ett bötesstraff för den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift vid fullgörande av uppgiftsskyldighet som ålagts honom inom ramen för Kammarkollegiets tillsyn eller som underlåter att fullgöra sådan uppgiftsskyldighet (14 § andra stycket). Om vite har förelagts kan emellertid inte också straff dömas ut för samma gärning (14 § tredje stycket). Allmänt åtal för brott mot resegarantilagen får väckas endast efter medgivande från Kammarkollegiet (14 § fjärde stycket).

Enligt uppgift från Kammarkollegiet förekommer det att arrangörer säljer garantipliktiga resor utan att ha ställt föreskriven säkerhet enligt resegarantilagen. Det kan vara fråga om näringsidkare med en begränsad

verksamhet som inte känner till skyldigheten att ställa säkerhet. Det förekommer emellertid också att arrangörer med mer omfattande verksamhet medvetet låter bli att ställa säkerhet, därför att de inte kan eller inte vill låta verksamheten bära kostnaden för det. Att någon döms för underlåtenhet att ställa säkerhet är emellertid sällsynt. Brottsligheten kan antas vara lågt prioriterad hos de brottsutredande myndigheterna. Vid överträdelser som i stor utsträckning begås inom ramen för en juridisk persons verksamhet, såsom underlåtenhet att ställa resegaranti, kan det många gånger vara svårt att peka ut en fysisk person som uppfyller de objektiva och subjektiva rekvisiten för brott och därför också svårt att fälla någon till ansvar. Styreffekten hos straffbudet i resegarantilagen är följaktligen mycket låg.

Vilket sanktionssystem bör väljas för den nya resegarantilagen?

Om straffbestämmelsen i resegarantilagen i stället byttes ut mot en administrativ sanktion skulle det sannolikt leda till ett mer effektivt sanktionssystem. En sanktionsavgift kan riktas mot en juridisk person. Avgiftsreglerna kan utformas så att sanktionsavgiften blir märkbart mer kännbar för näringsidkaren än vad ett bötesstraff hade kunnat bli. Sanktionsavgiften kan också göras vinsteliminierande och därigenom bidra till en sund konkurrens mellan företagen. En administrativ sanktion kan vidare leda till ökad effektivitet från ett resursanvändningsperspektiv. Det skulle vara billigare, enklare och snabbare att låta tillsynsmyndigheten sanktionera de överträdelser som myndigheten upptäcker och utreder inom ramen för tillsynen i stället för att därutöver engagera polis, åklagare och domstol, vilket krävs för att en straffrättslig sanktion ska kunna ådömas. Användningen av en administrativ sanktion skulle också leda till att reaktionerna på överträdelser av resegarantilagens bestämmelser skulle komma snabbare, vilket också torde öka sanktionens styrförmåga.

Möjligheterna att utomlands verkställa sanktionsavgifter som beslutats i Sverige är begränsade. Generellt sett är möjligheterna att verkställa bötesstraff utomlands större. I praktiken har detta emellertid inte så stor betydelse, eftersom bötesstraff i princip inte döms ut för överträdelser av resegarantilagens bestämmelser. En teoretisk möjlighet till verkställighet utomlands måste därför vägas mot en ökad regelefterlevnad inom riket. Därtill ska beaktas att det land inom vilken näringsidkaren är etablerad har det primära ansvaret för att näringsidkaren ställer säkerhet till skydd för insolvens. De centrala kontaktpunkterna syftar också till att bl.a. underlätta tillsynen över näringsidkare som är verksamma i olika medlemsstater (se avsnitt 6.8.1).

Mot denna bakgrund anser regeringen att den nuvarande straffrättsliga sanktionen i 1972 års resegarantilag ska ersättas med en administrativ sanktion i den nya lagen. Sanktionsavgift bör inte heller kunna beslutas för gärningar som omfattas av ett vitesföreläggande.

Vilka överträdelser bör sanktioneras?

Underlåtenhet att se till att paketresor och sammanlänkade researrangemang omfattas av resegaranti bör sanktioneras. Det innebär att en sanktionsavgift kan tas ut om paketresor säljs eller uppkomsten av

sammanlänkade researrangemang underlättas utan att näringsidkaren har sett till att de omfattas av godkänd resegaranti. Det innebär också att en sanktionsavgift kan tas ut om resegarantin upphör innan paketresorna eller de sammanlänkade researrangemangen har fullgjorts, t.ex. genom att en försäkring sägs upp, utan att näringsidkaren ser till att en godkänd resegaranti ordnas.

Detta är emellertid inte tillräckligt för att säkerställa att den resegaranti som paketresorna och de sammanlänkade researrangemangen omfattas av ger ett fullgott skydd för resenärerna. En näringsidkare kan ju i det enskilda fallet ha ordnat resegaranti som också har godkänts av myndigheten innan paketresorna erbjöds till försäljning eller de sammanlänkade researrangemangen förmedlades, varefter förutsättningarna ändras så att resegarantin inte längre ger ett fullgott insolvensskydd. Det kan t.ex. vara fallet om försäljningen ökat så att resegarantin inte längre ger ett tillräckligt skydd, eller att inriktningen på verksamheten ändrats så att kostnaderna för hemtransport ökat. Det kan också ske förändringar i själva resegarantin, t.ex. genom att nya begränsande villkor införs i en försäkring. I dessa fall inträder en skyldighet att anmäla ändrade förutsättningar till den myndighet som meddelat beslutet att godkänna resegarantin, för att myndigheten ska kunna ompröva frågan (se avsnitt 6.6.3). För att säkerställa efterlevnaden av bestämmelsen om skyldighet att anmäla ändrade förutsättningar bör underlåtenhet att följa bestämmelsen sanktioneras.

Skyldigheten för näringsidkare att anmäla att denne avser att bedriva verksamhet som arrangör, näringsidkare som underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang eller som återförsäljare för en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES gäller oavsett om de omfattas av skyldighet att ordna en resegaranti eller inte. I de fall det visar sig att näringsidkaren inte omfattas av skyldighet att ordna resegaranti för sin verksamhet skulle det, enligt regeringens mening, vara oskäligt att ta ut sanktionsavgift för underlåtenhet att anmäla verksamheten. Det framstår inte heller som lämpligt att i fråga om de näringsidkare som bedrivit resegarantipliktig verksamhet utan att anmäla det, utöver sanktionsavgift för underlåtenheten att ordna resegaranti, ta ut en sanktionsavgift för att de inte har anmält verksamheten. Regeringen anser därför inte att underlåtenhet att fullgöra anmälningsplikten bör sanktioneras särskilt.

Den nuvarande straffbestämmelsen förutsätter oaktsamhet eller uppsåt, s.k. subjektiv täckning. Sanktionsavgiften bör enligt regeringens mening utgå med strikt ansvar, dvs. även om det inte går att fastställa att överträdelsen beror på att någon som är ansvarig inom företaget har varit oaktsam eller haft uppsåt att överträda bestämmelsen om skyldighet att ställa säkerhet. Sådana omständigheter kan emellertid få betydelse för hur stor avgift som beslutas (se avsnitt 6.9.4).

En sanktionsavgift bör inte kunna tas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

6.9.2 Sanktionsavgiftens storlek

Regeringens förslag: Sanktionsavgiften ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst 10 miljoner kronor, dock högst 10 procent av näringsidkarens årsomsättning. Om uppgifter om omsättningen saknas eller är bristfälliga får omsättningen uppskattas. När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens. Utredningens lagtext är något annorlunda utformad.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag. *Konsumentverket* och *Kammarkollegiet* understryker att en högre sanktionsavgift har en mer avskräckande effekt avseende att underlåta att ordna resegaranti. Kammarkollegiet påpekar även att gränsen på lägst 5 000 kronor och högst 10 procent av näringsidkarens årsomsättning, medför att sanktionsavgift inte kan beslutas avseende företag med en årsomsättning på högst 50 000 kronor, vilket inte kan vara syftet. Myndigheten anser att bestämmelsen bör omformuleras så att en sanktionsavgift kan beslutas även om årsomsättningen varit lägre än 50 000 kronor. *Visita* anför att en sanktionsavgift på 5 000 kronor utgör en mycket betungande kostnad för de mindre företagen. *Föreningen Svensk Sjöfart* anför att sanktionsavgiften måste baseras på företagets nettoomsättning och inte den förmedlade omsättningen.

Skälen för regeringens förslag: När det gäller vilken storlek som bör föreskrivas för avgiften kan en jämförelse göras med motsvarande sanktionsavgifter i annan lagstiftning. Den sanktionsavgift som kan beslutas enligt konsumentkreditlagen (2010:1846) för bristande kreditprövning uppgår till som lägst 5 000 kronor och som högst 10 miljoner kronor (58 §). Avgiften får inte överstiga 10 procent av näringsidkarens omsättning närmast föregående räkenskapsår. Sanktionen marknadsstörningsavgift, som kan åläggas näringsidkare för överträdelser enligt marknadsföringslagen (2008:486), ska fastställas till lägst 10 000 kronor och högst 10 miljoner kronor (31 §). Avgiften får inte överstiga 10 procent av näringsidkarens årsomsättning.

Regeringen bedömer att beloppsgränserna för sanktionsavgiften enligt resegarantilagen bör fastställas till som lägst 5 000 kronor och som högst 10 miljoner kronor. Vidare anser regeringen att avgiften på samma sätt som gjorts i konsumentkreditlagen och marknadsföringslagen bör kopplas till näringsidkarens omsättning och att den som mest ska få motsvara tio procent av denna. Är omsättningen okänd föreslås en uppskattning av denna göras.

Regeringen anser, till skillnad från *Kammarkollegiet* och *Visita*, att dessa beloppsgränser är väl avvägda och möjliggör fastställande av sanktionsavgift inom ramen för ett lämpligt intervall, så att hänsyn kan tas till såväl den aktuella näringsidkarens storlek som överträdelsens allvarlighetsgrad. En näringsidkare som bedriver verksamhet i liten skala skulle i vissa situationer kunna drabbas oskäligt hårt av en sanktionsavgift. Det bör därför föreskrivas att sanktionsavgiften inte ska kunna bestämmas till ett belopp som överstiger 10 procent av näringsidkarens årsomsättning. Årsomsättningen ska avse omsättningen

närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas, är bristfälliga eller kan antas vara missvisande, får årsomsättningen uppskattas. De redovisningsprinciper som följer av gällande regler och god redovisningssed (för respektive näringsidkare) ska tillämpas.

Utredningen föreslår vidare att vilken avgift som beslutas i det enskilda fallet bör bero på överträdelsens allvar. Regeringen anser att en bestämmelse bör föras in om att när sanktionsavgift fastställs bör särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. Omständigheter som därvid är av betydelse är överträdelsens karaktär och omfattning. Vid bedömningen bör hänsyn tas till t.ex. hur länge näringsidkaren har sålt garantipliktiga resor utan att ställa säkerhet, vilka typer av resor det rör sig om med avseende på pris, resmål m.m. och hur stor säkerhet som skulle ha ställts om reglerna följts.

6.9.3 Beslut om sanktionsavgifter

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten ska ges rätt att pröva frågor om sanktionsavgifter. En sanktionsavgift ska inte få beslutas senare än fem år från den tidpunkt då överträdelsen skedde.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår en ordning som innebär att tillsynsmyndigheten ska besluta om avgiftsförelägganden, dvs. att näringsidkaren ska föreläggas att godkänna avgiften inom viss tid, och om näringsidkaren inte godkänner avgiftsförelägganden inom utsatt tid ska tillsynsmyndigheten ansöka om påförande av sanktionsavgiften hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets avgiftsföreläggandet har utfärdats.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag. *Resegarantinämnden* anser att ett beslut om avgiftsföreläggande ska gälla omedelbart. *Kammarkollegiet* anser att myndigheten bör få besluta att ett avgiftsföreläggande ska gälla omedelbart. *Konsumentverket* bedömer att ett avgiftsföreläggande som blir giltigt först efter påskrift av näringsidkaren i förekommande fall kan dra ut på processen. *Visita* anför att uttag av sanktionsavgift måste föregås av ett varningsförfarande med möjlighet till rättelse.

Skälen för regeringens förslag: När det gäller hur sanktionsavgiften bör utformas har utredningen övervägt flera olika alternativ. Utredningen har stannat vid att föreslå att tillsynsmyndigheten får utfärda ett avgiftsföreläggande som måste godkännas av näringsidkaren inom en viss tid och att det efter godkännande gäller som lagakraftvunnet beslut om att avgift ska tas ut. Om inte avgiftsföreläggandet godkänns krävs att tillsynsmyndigheten väcker talan vid den förvaltningsdomstol inom vars domkrets föreläggandet har utfärdats för att avgiften ska kunna tas ut.

Regeringen anser i linje med synpunkter framförda av *Kammarkollegiet*, *Resegarantinämnden* och *Konsumentverket*, att det finns skäl att ifrågasätta en ordning som innebär att domstol på talan av tillsynsmyndigheten prövar om en avgift av det aktuella slaget ska

påföras. I tidigare lagstiftningsärenden har regeringen uttalat att en utgångspunkt bör vara att beslutanderätten i första instans ska ligga hos domstol främst när avgiftsskyldigheten beror på om en överträdelse har skett av uppsåt eller oaktsamhet och när reglerna är utformade så att det finns utrymme för betydande skönmässiga bedömningar (prop. 2007/08:107 s. 32). Vidare är utrymmet för administrativa bestämda påföljder större om påföljden träffar ett företag (prop. 2004/05:142 s. 47).

Vid tillämpningen av den reglering som nu föreslås kan det visserligen bli fråga om förhållandevis komplicerade bedömningar i en del fall och det kommer även att finnas visst utrymme för skönmässiga överväganden. Påförande av sanktionsavgift kommer dock att aktualiseras när vissa objektiva förutsättningar är uppfyllda och inte vara beroende av om överträdelsen skett av uppsåt eller oaktsamhet. Avgiften riktar sig också uteslutande mot näringsidkare. Vidare kan en möjlighet för myndigheterna att fatta beslut om att sanktionsavgift ska tas ut antas främja sanktionssystemets effektivitet. Regeringen anser därför att beslut om sanktionsavgift bör kunna fattas av den myndighet som får till uppgift att utöva tillsyn över att den nya resegarantilagen följs. Om en näringsidkare ifrågasätter myndighetens bedömning att han eller hon har brutit i sina skyldigheter finns möjlighet att överklaga beslutet att påföra sanktionsavgift (se avsnitt 6.9.6). Med en sådan ordning bedömer regeringen att det inte finns skäl att, som *Visita* föreslår, låta uttag av sanktionsavgift föregås av ett varningsförfarande med möjlighet till rättelse.

En sanktionsavgift bör endast få påföras om ansökan har delgetts näringsidkaren inom fem år från den tidpunkt då överträdelsen skedde.

6.9.4 Befrielse från sanktionsavgift i vissa fall

Regeringens förslag: Om det är oskäligt att sanktionsavgift tas ut med fullt belopp ska näringsidkaren få hel eller delvis befrielse från avgiften. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas

1. om överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte kunnat göra det som ålegat honom eller henne och inte heller kunnat uppdra åt någon annan att göra det,

2. om överträdelsen annars berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken förutsåg eller borde ha förutsett eller inte kunnat påverka, eller

3. vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika överträdelsen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag. *Visita* anför att möjlighet till nedsättning av sanktionsavgiften utifrån en rimlighetsbedömning innefattande uppsåt, felets art och uppkommen reell skada bör finnas.

Skälen för regeringens förslag: Hel eller delvis befrielse från sanktionsavgiften bör få beslutas om det är oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp, t.ex. om näringsidkaren på grund av sjukdom har varit förhindrad att fullgöra sina uppgifter enligt lagen. Andra omständigheter som bör beaktas särskilt om överträdelsen annars berott på en

omständighet som näringsidkaren inte förutsåg och inte borde ha förutsett, eller inte heller kunnat påverka, och vad näringsidkaren gjort för att undvika överträdelsen. Uppräkningen är inte uttömmande utan även andra omständigheter kan få betydelse för bedömningen. De omständigheter *Visita* anser bör utgöra grund för nedsättning av sanktionsavgiften kan således beaktas dels vid bedömningen av sanktionsavgiftens storlek (överträdelsens allvar), dels vid bedömningen av om hel eller delvis befrielse från avgiften ska beslutas (oskäligt p.g.a. omständigheter hänförliga till den avgiftsskyldige).

6.9.5 Betalning av sanktionsavgift och preskription

Regeringens förslag: Sanktionsavgiften ska betalas till tillsynsmyndigheten inom trettio dagar från det att beslutet fick laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet. Om avgiften inte betalas inom denna tid ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Avgiften faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens. Utredningens lagtext är något annorlunda utformad

Remissinstanserna har inga invändningar mot utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Ett godkänt avgiftsföreläggande gäller som lagakraftvunnet avgörande om att avgift ska tas ut och kan alltså verkställas enligt reglerna i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. En erinran om det bör tas in i lagen. Vidare bör föreskrivas inom vilken tid och på vilket sätt avgiften ska betalas, motsvarande vad som gäller för sanktionsavgiften enligt konsumentkreditlagen (2010:1846) och marknadsföringslagen (2008:486). I likhet med vad som där föreskrivs bör också införas en regel i resegarantilagen om att avgiften preskriberas om verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

6.9.6 Överklagande

Regeringens förslag: Beslut enligt resegarantilagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.
Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att beslut att förelägga näringsidkare som inte lämnar begärda uppgifter eller som inte tillhandahåller handlingar att vid vite fullgöra sin skyldighet inte ska få överklagas. Dessutom föreslår utredningen att beslut att förelägga näringsidkare vid vite att fullgöra sin skyldighet att se till att godkänd resegaranti ordnas inte ska få överklagas.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig tillstyrker eller har inga invändningar mot utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 15 § i 1972 års resegarantilag får Kammarkollegiets beslut att förelägga en näringsidkare vid vite att

fullgöra sin skyldighet att ställa säkerhet, eller att lämna de uppgifter om sin verksamhet som är nödvändiga för att frågan om säkerhet ska kunna prövas, inte överklagas. Andra beslut av myndigheten enligt lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Enligt förslaget till ny resegarantilag ska den myndighet som regeringen bestämmer fatta beslut dels om det föreligger skyldighet att ordna resegaranti enligt lagen, dels om ordnad resegaranti kan godkännas. Den myndighet som regeringen utser att vara tillsynsmyndighet får befogenhet att i vissa fall förelägga näringsidkare vid vite att tillhandahålla handlingar eller lämna upplysningar om verksamheten. Dessutom ska tillsynsmyndigheten kunna förelägga näringsidkare vid vite att fullgöra sin skyldighet att se till att godkänd resegaranti ordnas enligt lagen. Det sistnämnda beslutet förutsätter således att det finns ett beslut som innebär att näringsidkaren är skyldig att ordna resegaranti. Det kan vara fråga om situationer då en ordnad resegaranti inte har bedömts uppfylla kraven i lagen eller då någon resegaranti över huvud taget inte ordnats av näringsidkaren.

Inom det förvaltningsrättsliga området får beslut om föreläggande som har förenats med vite normalt sett överklagas. Det får anses vara en fördel om en förelagd som har invändningar mot ett vitesföreläggande kan få föreläggandet prövat av domstol utan att för den skull behöva riskera att vitet döms ut. Frågan blir då om det finns någon nackdel med att slopa nu gällande överklagandeförbud som är av sådan dignitet att förbudet bör behållas. Det är främst effektivitetsskäl som kan motivera ett överklagandeförbud. Grunden för det argumentet är att en rätt att överklaga vitesföreläggandet skulle ge den förelagde en möjlighet att förhålla sig till fullgörandet av sina skyldigheter (jfr prop. 2010/11:165 s. 614).

Ett beslut om vitesföreläggande som får överklagas får, utan uttryckliga bestämmelser om motsatsen, inte laga kraft förrän tiden för överklagande har gått ut. Den förelagde kan genom att överklaga föreläggandet skjuta fram tidpunkten då föreläggandet får laga kraft och därmed också sin skyldighet att göra det som han eller hon har förelagts. Ett sätt att begränsa den förelagdes möjligheter att förhålla sig till beslut om föreläggande som har förenats med vite gälla omedelbart. Eftersom besluten gäller omedelbart, stoppas bara processen om den domstol som ska pröva ett överklagande beslutar att beslutet tills vidare inte ska gälla, s.k. inhibition, och att överklaga enbart i syfte att förhålla sig går då inte.

När tillsynsmyndigheten behöver få ta del av handlingar eller upplysningar om en verksamhet för att utreda om en näringsidkare har uppfyllt sin skyldighet att ordna resegaranti är det, såsom tidigare konstaterats, ofta angeläget att handläggningen inte förhålls genom att myndigheten blir tvungen att invänta ett lagakraftvunnet avgörande. Detsamma gäller myndighetens beslut att förelägga en näringsidkare att fullgöra sin skyldighet att ordna resegaranti. Regeringen har därför bedömt att tillsynsmyndigheten bör ges möjlighet att bestämma att dess beslut att förelägga näringsidkaren att tillhandahålla handlingar eller lämna upplysningar eller fullgöra sin skyldighet att ordna resegaranti ska gälla omedelbart (se avsnitt 6.8.2).

Med en sådan ordning, där myndigheten kan besluta att ett föreläggande ska gälla omedelbart, bör effektivitetsskäl inte kunna åberopas som stöd för att förbjuda överklaganden. Mot denna bakgrund framstår det enligt regeringens mening som klart att förelägganden att tillhandahålla handlingar eller lämna upplysningar eller att fullgöra skyldigheten att ordna resegaranti enligt den nya resegarantilagen bör kunna överklagas. Detta bör gälla oavsett om föreläggandet har förenats med vite eller inte. Behörig domstol att behandla överklaganden enligt 1972 års resegarantilag är allmän förvaltningsdomstol, dvs. den förvaltningsrätt inom vars domkrets myndigheten i fråga är belägen. Prövningstillstånd krävs för överklagande till kammarrätten av förvaltningsrättens beslut. Det finns inte några skäl att frångå den nu gällande överklagandeordningen.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya lagen ska träda i kraft den 1 augusti 2018 då 1972 års resegarantilag ska upphöra att gälla.

I fråga om resor där reseavtalet har ingåtts före ikraftträdandet ska den upphävda lagen fortfarande gälla. Ärenden om ianspråktagande av säkerhet enligt den lagen ska dock prövas av Kammarkollegiet. Beslut i sådana ärenden ska inte kunna överklagas.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att den nya lagen ska träda i kraft den 1 juli 2018 då 1972 års resegarantilag ska upphöra att gälla. Utredningen föreslår att äldre bestämmelser ska tillämpas i fråga om överträdelser som skett före ikraftträdandet.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot utredningens förslag. *Uppsala tingsrätt* anför att övergångsbestämmelser som innebär att straffrättsliga sanktioner fortfarande ska tillämpas på överträdelser begångna innan den nya lagen trätt i kraft kan komma att innebära tillämpningsproblem utifrån 5 § andra stycket lagen (1964:163) om införande av brottsbalken.

Skälen för regeringens förslag: Det nya paketresedirektivet trädde i kraft den 31 december 2015. Medlemsstaterna ska senast den 1 januari 2018 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv (artikel 28.1). Bestämmelserna ska tillämpas från och med den 1 juli 2018 (artikel 28.2) då 1990 års paketresedirektiv upphör att gälla (artikel 29). Mot denna bakgrund bör den nya resegarantilagen träda i kraft så snart som möjligt. Med hänsyn till den tid de återstående leden i lagstiftningsprocessen kan antas ta föreslås att ikraftträdandet sker den 1 augusti 2018, då 1972 års resegarantilag bör upphöra att gälla. Den senare lagen bör dock fortsätta att gälla för resor där reseavtalet har ingåtts före den 1 augusti 2018. Ärenden som har inletts vid Resegarantinämnden innan den 1 augusti

2018, men inte har avgjorts vid ikraftträdandet av den nya resegarantilagen, bör lämpligen överlämnas till Kammarkollegiet för handläggning. Beslut om ianspråktagande av säkerhet får inte överklagas enligt 1972 års resegarantilag. Sådana beslut bör inte heller efter den 1 augusti kunna överklagas.

Enligt 5 § andra stycket lagen om införande av brottsbalken ska straff bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs. Om annan lag gäller när dom meddelas och den leder till frihet från straff eller lindrigare straff, ska den lagen tillämpas. Det gäller dock inte när det är fråga om en gärning som under viss tid har varit straffbelagd på grund av då rådande särskilda förhållanden. Enligt fast praxis tillämpas grunderna för bestämmelsen även utanför brottsbalkens område (se bl.a. NJA 1975 s. 265, NJA 1993 s. 511, NJA 1995 s. 333, NJA 1996 s. 613 och NJA 2008 s. 637).

Den nuvarande straffrättsliga sanktionen för överträdelse enligt 1972 års resegarantilag föreslås ersättas med en administrativ sanktion i form av en sanktionsavgift i den nya resegarantilagen (se avsnitt 6.9.1). För den som uppsåtligt eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift föreslås dock brottsbalkens bestämmelser tillämpas. Regeringen anser mot denna bakgrund, i linje med vad *Uppsala tingsrätt* anför, att några övergångsbestämmelser om att straffrättsliga sanktioner fortfarande ska tillämpas på överträdelse begångna innan den nya lagen trätt i kraft inte bör införas.

8 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Den föreslagna lagstiftningen bedöms medföra att företagets kostnader för ställande av resegarantier kan halveras. Vidare bedöms förslagen kunna minska etableringshindren för nya företag.

Risken för att de resenärer som drabbas ekonomiskt inte får full ersättning bedöms minska om fler aktörer väljer kollektiva lösningar, eftersom skyddet då inte är beroende av att den enskilda aktörens garanti är tillräcklig. Därigenom uppnås ett starkare konsumentskydd.

Kostnaderna för Kammarkollegiets handläggning bedöms minska på sikt. Avvecklingen av Resegarantinämnden kan dock innebära initiala kostnader i och med Kammarkollegiets delvis nya uppgifter. Avvecklingen av nämnden medför inga andra verksamhetsmässiga eller personella konsekvenser.

Kostnadsökningar för de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltningsdomstolarna respektive Allmänna reklamationsnämnden med anledning av det ökade antalet mål och ärenden avseende resegaranti rymts inom befintliga ramar.

Förslagen bedöms varken få miljömässiga konsekvenser eller konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Utredningens bedömningar överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna har inget att invända mot utredningens bedömningar. *Regelrådet* anser att utredningen på ett mycket tydligt och utförligt sätt redovisar för- och nackdelar med olika möjliga lösningar för att uppnå det angivna syftet med utredningens förslag. Redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd får enligt rådet anses uppfylla högt ställda krav på kvalitet. Regelrådet finner att utredningens redovisning i alla delar är godtagbar. *Förvaltningsrätten i Stockholm* efterfrågar dock en närmare analys av vilka konsekvenser förslagen får, bl.a. avseende sanktionsavgifter och överklagande av beslut om ianspråktagande av resegaranti, för de allmänna förvaltningsdomstolarna. *Finansinspektionen* anser att en öppen lösning blir mer komplex och att Kammarkollegiet kan behöva hjälp av inspektionen att bedöma utländska försäkringar, vilket kan leda till att inspektionen kan behöva resursförstärkningar. *Kammarkollegiet* delar utredningens bedömning att förslaget sammantaget inte förväntas leda till ökade kostnader för det allmänna, men är tveksamt till om minskade kostnader för reseaktörerna och lägre etableringshinder uppnås. Myndigheten ser, i likhet med utredningen, inledningsvis ett behov av informationsspridning och förändringsarbete som kommer att kräva resurser. Kammarkollegiet är dock tveksamt till att kostnaden för handläggning kommer att minska efter införandet av den nya lagen och bedömer därför att det finns ett behov av extra resurser för att finansiera bl.a. informationsspridning, kompetensutveckling och uppdateringar av det befintliga handläggnings-systemet. *Tillväxtverket*, som bedömer att förslaget bör sänka små och medelstora företags kostnader för resegarantier samt minska etableringshindren för nya företag, föreslår att även webbplatsen Verksam.se används för information till företag om resegarantin. *Nordic Guarantee* delar inte utredningens bedömning att en öppen lösning kommer att minska den administrativa bördan på Kammarkollegiet, utan ser en betydande risk för att myndighetens kostnader kommer växa ytterligare i takt med att nya lösningar och nya aktörer tillkommer.

Skälen för regeringens bedömning

Konsekvenser för företagen

Det nuvarande resegarantisystemet innebär att garantierna ska täcka vad reseaktörerna tagit emot i förskottsbetalning samt kostnader för hemtransport för samtliga resenärer som omfattas av skyddet vid varje given tidpunkt. Det innebär att systemet är uppbyggt för att skydda resenärerna i en situation där samtliga reseaktörer går i konkurs samtidigt, där dessa konkurser innebär att samtliga resenärer på resmålen blir strandsatta och att samtliga förskottsbetalningar går helt förlorade. Det är en högst osannolik situation och detta överskydd orsakar onödigt höga kostnader i systemet.

I dagens resegarantisystem finns det betalningsutfästelser motsvarande totalt cirka 6 miljarder kronor. Paketresearrangörernas totala kostnader för att hålla garantierna tillgängliga kan grovt uppskattas till cirka 50 miljoner kronor årligen, men kostnaderna varierar stort mellan olika aktörer. Kostnaderna för den statliga administrationen av resegarantisystemet uppgår till cirka 5 miljoner kronor årligen.

År 2008–2015 har utbetalningarna från resegarantin uppgått till i genomsnitt cirka 865 000 kronor per år. Utbetalningarna som har skett sedan 2008 har varit hänförliga till totalt 35 företag, dvs. cirka fyra företag per år. På aggregerad nivå har därmed de totalt tillgängliga medlen överstigit de ersättningar som behövt betalas ut med cirka 6 000 gånger. Regeringen bedömer att förslaget med en öppen lösning för resegarantisystemet bör innebära en avsevärd sänkning av företagens kostnader. Detta gäller särskilt för små och medelstora företag. En öppen lösning möjliggör för företagen att tillhandahålla resegarantier på annat sätt än genom individuella garantier. Utredningen har uppskattat att den löpande administrationen för de företag som använder en kollektiv lösning kan halveras jämfört med dagens individuella garantier. Regeringen delar bedömningen att de administrativa kostnaderna bör kunna sänkas vid en övergång till en kollektiv lösning, bl.a. mot bakgrund av att företagens uppgiftslämnande om verksamheten bör kunna göras mer schabloniserat än i dag.

I nuvarande resegarantisystem har företagen även kostnader för de betalningsutfästelser som de köper från bank eller försäkringsbolag. Enligt en medlemsenkät som Svenska Resebyråföreningen (SRF) gjort, varierar avgifterna för deras medlemmar mellan 0,12 och 6,5 procent med en median på knappt 1,5 procent för bankgarantier och knappt 2 procent för betalningsutfästelser utfärdade av försäkringsbolag. Därutöver kräver bankerna vanligtvis att företagen ställer en motsäkerhet för att utfärda en betalningsutfästelse. Motsäkerheten består oftast av medel på ett spärrat konto, vilket får anses vara en kostnad för företaget då medlen inte kan användas i verksamheten.

En öppen lösning innebär, som ovan anförts, att företagen kan välja att tillhandahålla sitt insolvensskydd i form av t.ex. försäkring eller kollektiv garanti. Det finns i dag endast två kollektiva resegarantilösningar, varav branschorganisationen Visita står bakom den ena. Visita uppskattar kostnaden till ca 20 kronor per medlem och år när det slås ut på alla medlemmar. Till det kommer dock kostnader för det enskilda företaget för medlemskap i Visita, som uppgår till ca 3 000 kronor per år. Den kollektiva garantin erbjuds i dag dessutom endast företag som säljer paketresor utan transporter. Dessa faktorer innebär en viss osäkerhet med att använda Visitas kollektiva garanti som utgångspunkt för en uppskattning av vad en framtida kollektiv garanti kan medföra för kostnader för företagen. Det är dock troligt att kostnaderna ovan är mycket högt räknade, eftersom Visitas kollektiva garanti ingår i ett medlemskap med många andra tjänster och där resegarantiverksamheten är en mycket liten del av organisationens totala verksamhet. Det finns, enligt regeringens bedömning, även ett stort utrymme för aktörerna att tillsammans skapa lösningar som passar även verksamheter med transporter och högre omsättning.

När det gäller försäkringar har utredningen tittat på de insolvensförsäkringar som finns i andra länder. Grundpremien för företag som köper insolvensförsäkring av den belgiska resegarantifonden är 0,15 procent av omsättningen. Det gäller de första tre åren, sedan sjunker premien. Den lägsta årliga premien för researrangörer är 1 250 euro, motsvarande ca 12 000 kronor och för mindre resebyråer 750 euro, motsvarande drygt 7 000 kronor. Sveriges Bussresearrangörer har till

utredningen uppgett att man efter diskussion med försäkringsbolag uppskattar att en insolvensförsäkring skulle kunna upphandlas för ca 0,1–0,3 procent av omsättningen, vilket alltså ligger i linje med ovanstående uppgifter.

Utredningen har kommit fram till att framför allt små och medelstora företag bör, genom att ställa resegarantier i form av försäkring eller annan kollektiv lösning, kunna halvera sina kostnader jämfört med dagens individuella garantier. Utredningen har i många fall, av försiktighetsskäl, valt att använda höga kostnadsantaganden och påpekar samtidigt att kostnadssänkningarna troligtvis kan vara ännu större.

Regeringen konstaterar att det finns en viss osäkerhet i bedömningen av kostnaderna för företagen när det gäller de olika alternativen att ställa resegaranti som blir möjliga med förslaget om en öppen lösning. Det handlar om uppskattningar av kostnader för produkter som inte finns på den svenska marknaden i dag. Regeringen bedömer dock, i likhet med utredningen, att förslaget om en öppen lösning bör medföra att företagen kommer att kunna halvera sina resegarantikostnader.

Konsekvenser för resenärerna

Problemet med att resenärer inte får den ersättning de har rätt till har uppkommit till följd av att den ställda garantin har varit för låg. Det har i sin tur berott på att Kammarkollegiet har beslutat om ett för lågt belopp på garantin eller att myndighetens beslut inte har följts av reseaktören, i kombination med systemets konstruktion där varje reseaktör fullt ut bär sin egen risk. Det senare innebär att det inte finns någon finansieringskälla som kan användas för att reglera ersättningskraven i de fall garantin inte räcker till. Kammarkollegiets erfarenhet är att i de fall där beslutet om garantins storlek har visat sig vara för lågt beror det på att reseaktören – medvetet eller omedvetet – har lämnat in ett otillräckligt eller felaktigt bedömningsunderlag till Kammarkollegiet. Risken för att resenärer drabbas ekonomiskt bör minska om fler aktörer väljer kollektiva lösningar, eftersom skyddet då inte är beroende av att den enskilda aktörens garanti är tillräcklig. Därigenom uppnås ett starkare konsumentskydd.

Regeringen föreslår att krav på resegaranti ska gälla för paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattas av den nya paketreselagen. Det innebär att nuvarande krav på resegaranti tas bort för s.k. stolsförsäljning, resor som består av separata transport- och inkvarteringstjänster som sammantagna uppvisar en väsentlig likhet med en paketresa och för resor som består av transport och utbildningsvistelse med inkvartering i form av boende i värdfamilj (se avsnitt 6.2). Regeringen bedömer att, även om detta i viss mån är en inskränkning i nuvarande konsumentskydd, finns det tydliga fördelar med att insolvensskyddet för paketresor och sammanlänkade researrangemang utformas på ett så enhetligt sätt som möjligt inom EU. I det nya paketresedirektivet utökas bl.a. definitionen av paketresa och det införs krav på resegarantier för sammanlänkade researrangemang. Det nya regelverket innebär sammantaget ett stärkt konsumentskydd på resemarknaden.

Konsekvenser för det allmänna

Förslaget till en öppen lösning innebär att företagen kommer kunna ställa resegarantier i form av försäkringar, kollektiva garantier och andra nya former av insolvensskydd som förväntas utvecklas på marknaden. Detta kan initialt leda till att Kammarkollegiets handläggning blir något mer betungande än i dag. Vidare kommer Kammarkollegiet behöva lägga resurser på att informera om den nya ordningen. Regeringen bedömer dock att handläggningen över tid kommer att förenklas och kräva mindre resurser i takt med att nya kollektiva resegarantiprodukter etableras på marknaden. Som tidigare anförts bör företagens uppgiftslämnande kunna ske mer schablonmässigt i de fall resegarantier ställts i form av en försäkring eller någon annan kollektiv garanti, vilket i sin tur även bör minska myndighetens administrativa kostnader. Regeringen instämmer således i utredningens bedömning att den ökade komplexiteten i handläggningen som initialt kan uppstå vägs upp av att handläggningen i förhållande till varje enskild aktör blir betydligt enklare samt av att handläggningen totalt sett kommer att kräva mindre resurser. *Finansinspektionen* har anfört att inspektionen kan behöva resursförsäkringar om myndigheten behöver hjälpa Kammarkollegiet bedöma utländska försäkringar som ingår i en resegaranti. Regeringen bedömer att kostnaderna för dessa uppgifter får antas rymmas inom befintliga ramar.

Enligt regeringens förslag ska Kammarkollegiet verkställa utbetalningar från resegarantier som myndigheten förfogar över. Förslaget innebär att Resegarantinämnden avvecklas. Kostnaderna för Resegarantinämndens handläggning uppgår enligt utredningen till ca 1 miljon kronor per år. Kammarkollegiet sköter Resegarantinämndens administrativa uppgifter och kostnaderna belastar kollegiets anslag. Resegarantinämnden har inga egna anställda. Avvecklingen av myndigheten bedöms mot denna bakgrund inte få några verksamhetsmässiga eller personella konsekvenser.

De kostnadsbesparingar för det allmänna som avvecklingen av Resegarantinämnden innebär förväntas dock initialt under en period behöva tas i anspråk för att finansiera de tillfälligt ökade kostnaderna för informationsinsatser och ärendehandläggning hos Kammarkollegiet.

Resegarantinämndens beslut om utbetalning av resegarantier är i dag inte överklagbara. Däremot kan Kammarkollegiets beslut om ställande av resegaranti överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Regeringens förslag innebär att beslut om utbetalning av resegarantier ska kunna överklagas till allmän förvaltningsrätt om det är Kammarkollegiet som har fattat det ursprungliga beslutet. Om resegarantin i stället består av t.ex. en försäkring och försäkringsbolaget nekat resenärens ersättning ska detta beslut kunna överklagas till allmän domstol. I det senare fallet ska även en prövning i Allmänna reklamationsnämnden vara möjlig. Även tillsynsmyndighetens beslut att inom ramen för sin tillsyn t.ex. vitesförelägga näringsidkare att tillhandahålla handlingar blir överklagbara till allmän förvaltningsdomstol enligt förslaget. Vidare ska tillsynsmyndighetens beslut om sanktionsavgift kunna överklagas till allmän förvaltningsrätt (se avsnitt 6.9.6). Förslaget innebär således att både de allmänna förvaltningsdomstolarna och de allmänna domstolarna

kommer att kunna pröva mål om utbetalning av resegarantier. Som framgår av betänkandet har Resegarantinämnden de senaste åren prövat ärenden om utbetalning av resegarantier hänförliga till i genomsnitt 4–5 företag per år (se SOU 2016:84 s. 81 f). Regeringen bedömer därför att det för de båda domstolsslagen kommer att röra sig om väldigt få mål per år, även med beaktande av att resegarantier kommer kunna ställas på nya sätt jämfört med i dag. Inte heller möjligheten för en resenär att i vissa fall kunna begära prövning i Allmänna reklamationsnämnden av dessa ärenden bedöms påverka ärendetillströmningen till nämnden i någon märkbar mån. Regeringen bedömer därför att kostnaderna för handläggning av dessa mål och ärenden ryms inom Sveriges Domstolars respektive Allmänna reklamationsnämndens befintliga ramar. Utvecklingen måste dock följas.

Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte få några konsekvenser för miljön eller för jämställdheten mellan kvinnor och män.

9 Författningskommentar

Förslag till resegarantilag

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om resegaranti för paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattas av paketreselagen (2018:000).

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde och innehåll. Lagen genomför artiklarna 17, 18 och 19.1 i paketresedirektivet. Dessutom genomför lagen delvis artiklarna 24 och 25 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.2. En redogörelse för direktivet finns i avsnitt 5.1.

Av paragrafen framgår att lagen innehåller bestämmelser om resegaranti för sådana paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattas av paketreselagen. Begreppet resegaranti definieras i 2 §. Begreppen paketresor och sammanlänkade researrangemang definieras i 1 kap. 3 respektive 4 § paketreselagen.

2 § Med resegaranti avses i denna lag ett skydd mot ekonomisk skada som kan drabba resenärer till följd av insolvens hos arrangörer av paketresor eller näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättat uppkomsten av sammanlänkade researrangemang.

I paragrafen definieras resegaranti. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Av paragrafen framgår att resegaranti avser att skydda mot ekonomisk skada som kan drabba resenärer till följd av insolvens hos arrangörer av paketresor eller näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang. Med insolvens avses detsamma som i 1 kap. 2 § andra stycket konkurslagen

(1987:672), dvs. att arrangören eller näringsidkaren inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig.

Resegaranti är ett samlingsbegrepp för olika former av insolvensskydd. I 13 § anges att resegaranti ska bestå av en betalningsutfästelse som har utfärdats av en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett försäkringsbolag och som fullgörs efter uppmaning, en försäkring, deponerade medel eller något annat liknande åtagande. Vid bedömningen av om en resegaranti kan godkännas ska det beaktas vilka krav på soliditet, likviditet, riskhantering och tillsyn som gäller för den som står för resegarantin. I 6–9 §§ regleras vilka krav resegarantin måste uppfylla för att kunna godkännas. Ytterligare bestämmelser om villkor som resegarantin får innehålla finns i 10 §.

3 § De definitioner av resetjänst, paketresa, sammanlänkat researrangemang, resenär, näringsidkare, arrangör och återförsäljare som anges i 1 kap. 2–5 §§ paketreselagen (2018:000) har samma innebörd i denna lag.

Av paragrafen framgår att de definitioner som anges i 1 kap. 2–5 §§ paketreselagen har samma innebörd i denna lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

De begrepp som definieras i paketreselagen, och som förekommer i den föreslagna lagen, är resetjänst, paketresa, sammanlänkat researrangemang, resenär, näringsidkare, arrangör och återförsäljare.

Skyldighet att ordna resegaranti

4 § Den som är arrangör av en paketresa är skyldig att se till att paketresan omfattas av en resegaranti som är godkänd enligt denna lag. Skyldigheten ska fullgöras innan paketresan erbjuds till försäljning.

Om paketresan har satts ihop av en arrangör som är etablerad i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), är den återförsäljare som är etablerad i ett land inom EES och erbjuder paketresan till försäljning skyldig att se till att paketresan omfattas av en resegaranti som är godkänd enligt denna lag.

Paketresor som inte innefattar någon passagerartransport och för vilka betalning inte heller görs förrän efter det att paketresan har genomförts behöver inte omfattas av resegaranti.

I paragrafen regleras skyldigheten att ordna resegaranti för arrangörer av paketresor. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Av *första stycket* framgår att den som är arrangör av en paketresa har en skyldighet att, innan resan erbjuds till försäljning, se till att paketresan omfattas av en resegaranti som är godkänd enligt lagen. Att resegarantin ska vara godkänd enligt lagen innebär att en myndighet efter en prövning enligt 12 § bedömt att garantin uppfyller de krav som föreskrivs i lagen och att det i övrigt finns förutsättningar för att godkänna den. Även en resegaranti som en näringsidkare har ordnat i enlighet med de bestämmelser som gäller för skydd vid insolvens i det land inom EES där näringsidkaren är etablerad ska erkännas som en godkänd resegaranti enligt lagen (14 §).

Vad en resegaranti för paketresor ska omfatta för att den ska godkännas regleras närmare i 6, 8 och 9 §§.

Att en godkänd resegaranti ska finnas innan paketresan erbjuds till försäljning innebär att skyldigheten att ordna resegaranti inträder då paketresan görs tillgänglig för resenärer genom t.ex. ett bokningssystem via internet där bokningar kan göras. Att marknadsföra en paketresa i syfte att väcka intresse inför en framtida försäljningsstart innebär inte i sig att resan erbjuds till försäljning.

Skyldigheten att se till att godkänd resegaranti finns kvarstår under hela avtalstiden. Om resegarantin upphör innebär det att kravet på att paketresorna ska omfattas av godkänd resegaranti inte längre är uppfyllt. Andra ändringar i resegarantin eller i näringsidkarens verksamhet kan innebära att resegarantin inte längre uppfyller lagens krav.

I *andra stycket* anges att skyldigheten att se till att paketresan omfattas av en resegaranti som är godkänd enligt lagen i vissa fall vilar på återförsäljaren. Det gäller de fall då en återförsäljare som är etablerad i ett land inom EES erbjuder en paketresa som satts ihop av en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES. Det är inte alltid tillräckligt att arrangören har ordnat resegaranti i det land där denne är etablerad. Det krävs att paketresan omfattas av en resegaranti som har godkänts av myndigheten enligt 12 § eller att den omfattas av en resegaranti som har ordnats i enlighet med de nationella bestämmelser som genomför paketresedirektivet i det land inom EES där återförsäljaren är etablerad, vilken enligt 14 § ska erkännas som godkänd resegaranti.

Av *tredje stycket* framgår att vissa paketresor är undantagna från kravet på resegaranti. Där klargörs att paketresor som inte innefattar någon passagerartransport och för vilka betalning inte heller görs förrän efter att paketresan har genomförts inte behöver omfattas av resegaranti. Undantaget är inte tillämpligt om arrangören eller återförsäljaren tar emot betalningar för paketresan från resenären eller någon annan i förskott, oavsett på vems initiativ betalningen görs.

5 § Den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang är skyldig att se till att researrangemanget omfattas av en resegaranti som är godkänd enligt denna lag. Skyldigheten ska fullgöras innan näringsidkaren vidtar åtgärder som möjliggör bokning av ett sammanlänkat researrangemang.

Om näringsidkaren inte ansvarar för någon passagerartransport som ingår i det sammanlänkade researrangemanget och inte heller tar emot betalning förrän efter det att researrangemanget har genomförts, behöver researrangemanget inte omfattas av resegaranti.

I paragrafen regleras skyldigheten att ordna resegaranti för näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Av *första stycket* framgår att den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang har en skyldighet att, innan åtgärder vidtas som möjliggör bokning av ett sammanlänkat researrangemang, se till att arrangemanget omfattas av en resegaranti som är godkänd enligt lagen. Åtgärderna kan bestå i att presentera ytterligare resetjänster för en resenär som träffat avtal med näringsidkaren om en resetjänst. Det kan t.ex. vara fråga om att en resenär köper en resa vid ett besök på en resebyrå och därefter får ett erbjudande om att köpa ytterligare

resetjänster. Det kan också vara fråga om erbjudanden som resenären får via e-postmeddelanden tillsammans med bokningsbekräftelse eller annan information vid köp av resetjänster på internet.

Skyldigheten att se till att en godkänd resegaranti finns kvarstår under hela avtalstiden. Om resegarantin upphör innebär det att kravet på att det sammanlänkade researrangemanget ska omfattas av godkänd resegaranti inte längre är uppfyllt.

Av *andra stycket* framgår att vissa sammanlänkade researrangemang är undantagna från kravet på resegaranti. Där klargörs att om näringsidkaren inte ansvarar för någon passagerartransport som ingår i det sammanlänkade researrangemanget och inte heller tar emot betalning för detta förrän efter det att researrangemanget har fullgjorts behöver researrangemanget inte omfattas av resegaranti. Undantaget kan vara tillämpligt även om researrangemanget innefattar en passagerartransport, så länge det inte är den näringsidkare som underlättar uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget som ansvarar för passagerartransporten. Undantaget är inte tillämpligt om näringsidkaren tar emot betalningar från resenären eller någon annan i förskott, oavsett på vems initiativ betalningen görs.

Resegarantins omfattning och villkor

6 § Resegarantin för en paketresa ska säkerställa att de betalningar som görs för paketresan betalas tillbaka till resenären i den utsträckning paketreseavtalet inte fullgörs till följd av arrangörens insolvens.

Om en passagerartransport ingår i paketresan ska resegarantin också säkerställa hemtransport, och inkvartering om det behövs i avvaktan på hemtransporten, för det fall passagerartransporten inte fullgörs till följd av arrangörens insolvens.

I paragrafen anges vad resegarantin för en paketresa ska omfatta. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.1.

I *första stycket* anges att resegaranti för en paketresa ska säkerställa att de betalningar som görs för paketresan betalas tillbaka till resenären i den utsträckning paketreseavtalet inte fullgörs till följd av arrangörens insolvens. Med insolvens avses detsamma som i 1 kap. 2 § andra stycket konkurslagen (1987:672), dvs. att arrangören inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig.

Resegarantin ska omfatta alla betalningar som görs för resan, oavsett om dessa görs av resenären själv eller någon annan, och oavsett hur dessa benämns av arrangören. Det förutsätts inte heller att betalningarna görs till arrangören. Även återbetalning av betalningar som görs till en återförsäljare eller till någon annan som arrangören har gett i uppdrag att uppbära betalning ska säkerställas.

Att resegarantin ska säkerställa att betalningarna återbetalas till resenären innebär inte att resegarantin måste bestå av en säkerhet som uppgår till det belopp som betalas för resan. En försäkring eller ett annat åtagande från tredje man att återställa resenärens betalningar kan t.ex. innebära att återbetalning till resenären säkerställs, förutsatt att det bedöms som tillräckligt säkert att den som står för resegarantin kan infria sina åtaganden. Den bedömningen ska enligt 12 § göras av den myndighet som prövar om resegarantin kan godkännas. Resenären måste

tillförsäkras en direktkravs rätt till ersättning i förhållande till den som står för resegarantin, t.ex. ett försäkringsbolag eller en bank. Det innebär emellertid inte att resegarantin måste vara individualiserad på så sätt att den pekar ut den enskilda resenären som förmånstagare. Det är tillräckligt att resegarantin säkerställer en rätt till ersättning för samtliga i den grupp som resenären tillhör och att den är tillräckligt omfattande för att täcka deras anspråk.

Återbetalningen ska avse allt som betalats för de resetjänster som inte fullgörs till följd av arrangörens insolvens. Rätten till återbetalning ska omfatta även vad som betalats för resetjänster som i och för sig hade kunnat fullgöras, men som resenären inte kan utnyttja därför att en annan resetjänst som ingår i paketresan inte har fullgjorts. Som exempel kan nämnas att en resenär vid inställd flygresan inte bara har rätt till återbetalning av vad som betalats för flygresan, utan också av vad som betalats för inkvarteringen och andra resetjänster som inte kan utnyttjas som en direkt följd av att flygresan inte genomförs. Om däremot flygresan har kunnat genomföras, men resenären nekas inkvartering som ingår i paketresan ska resenärens rätt till återbetalning som utgångspunkt endast omfatta vad som betalats för inkvarteringen. Om resenären har betalat ett totalpris för paketresan, utan att priset för de enskilda resetjänster som ingår i paketresan specificerats, får en uppskattning göras av värdet av de resetjänster som inte fullgjorts.

Resegarantin behöver bara kunna tas i anspråk i den utsträckning paketreseavtalet inte fullgörs till följd av arrangörens insolvens (se vidare kommentaren till 9 §). Vid bristande fullgörelse i andra situationer, t.ex. då en enskild resetjänstleverantör hamnar på obestånd, följer arrangörens skyldigheter att avhjälpa av paketreselagens bestämmelser.

Av *andra stycket* framgår att om en passagerartransport ingår i paketresan ska resegarantin också säkerställa hemtransport och inkvartering om det behövs i avvaktan på hemtransporten för det fall passagerartransporten inte fullgörs till följd av arrangörens insolvens. Om resenären blir tvungen att själv ombesörja bokning av alternativ hemtransport och inkvartering ska resegarantin säkerställa att resenären får ersättning för de kostnader som tillkommer för detta.

7 § Resegarantin för ett sammanlänkat researrangemang ska säkerställa att de betalningar som görs till den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget betalas tillbaka till resenären i den utsträckning de resetjänster som ingår i researrangemanget inte fullgörs till följd av näringsidkarens insolvens.

Om näringsidkaren ansvarar för en passagerartransport som ingår i researrangemanget ska resegarantin också säkerställa hemtransport, och inkvartering om det behövs i avvaktan på hemtransporten, för det fall passagerartransporten inte fullgörs till följd av näringsidkarens insolvens.

I paragrafen anges vad resegarantin för ett sammanlänkat researrangemang ska omfatta. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.1.

I *första stycket* anges att en resegaranti för ett sammanlänkat researrangemang ska säkerställa att de betalningar som görs till den näringsidkare som förmedlar eller på något annat sätt underlättar uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget betalas tillbaka

till resenären i den utsträckning som arrangemanget inte fullgörs till följd av näringsidkarens insolvens. Resegarantin ger således inte någon rätt till ersättning för det fall en resetjänst som ska utföras av någon annan resetjänstleverantör inte fullgörs till följd av insolvens hos denne. Till skillnad från vad som gäller för en resegaranti för en paketresa behöver alltså betalning som görs till andra resetjänstleverantörer inte omfattas av resegaranti. Det gäller även om resenären inte kan utnyttja dessa resetjänster därför att den resetjänst som resenären har köpt av den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättat uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget har uteblivit.

Av *andra stycket* framgår att om näringsidkaren ansvarar för en passagerartransport som ingår i researrangemanget ska resegarantin också säkerställa hemtransport och inkvartering om det behövs i avvaktan på hemtransporten för det fall passagerartransporten inte fullgörs till följd av näringsidkarens insolvens. Om resenären blir tvungen att själv ombesörja bokning av alternativ hemtransport och inkvartering ska resegarantin säkerställa att resenären får ersättning för de kostnader som tillkommer för detta.

Av paragrafen framgår också att resegarantin måste vara utformad så att resenärens rätt till ersättning säkerställs, se vidare kommentaren till 6 §.

8 § Resegarantin enligt 6 och 7 §§ ska omfatta rimligt förutsebara kostnader.

I paragrafen, som är tillämplig både på paketresor och sammanlänkade researrangemang, anges att resegarantin ska omfatta rimligt förutsebara kostnader. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.1.

Att en resegaranti ska omfatta rimligt förutsebara kostnader är en begränsning i resegarantins omfattning som framgår av artiklarna 17.2 och 19.1 paketresedirektivet och direktivets skäl 40.

Eftersom de kostnader som kan uppstå för att återbetala resenärerna för resetjänster som inte fullgörs och för hemtransport av resenärer som befinner sig på olika resmål inte är kända på förhand, får kostnaderna uppskattas till ett rimligt belopp. Skyddets nödvändiga omfattning torde i många fall kunna beräknas på grundval av ekonomiska uppgifter om arrangören respektive den näringsidkare som underlättat uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang, t.ex. den omsättning som uppnåtts under det senaste räkenskapsåret. En betydande ändring av försäljningen bör innebära att resegarantin justeras. Mycket osannolika risker, t.ex. att flera av de största arrangörerna samtidigt ska drabbas av insolvens, behöver inte tas i beaktande vid beräkningen av vilka kostnader resegarantin ska omfatta.

9 § Resegarantin ska ge resenären rätt till ersättning som utan onödigt dröjsmål betalas ut när det står klart att en resetjänst som ingår i paketresan eller det sammanlänkade researrangemanget inte kommer att fullgöras inom skälig tid och det framstår som sannolikt att det beror på insolvens hos arrangören eller den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt har underlättat uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget.

Paragrafen innehåller krav på resegarantin avseende tidpunkten för när ersättning ska betalas ut. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.2.

Av paragrafen framgår att resegarantin måste vara utformad så att resenären ges rätt till ersättning som utan onödigt dröjsmål ska betalas ut när vissa förutsättningar är vid handen.

Rätt till ersättning ska föreligga när det står klart att en resetjänst som ingår i en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang inte kommer att fullgöras inom skälig tid och det framstår som sannolikt att det beror på insolvens hos arrangören eller den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt har underlättat uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget. Kravet är utformat på liknande sätt som bestämmelserna om avhjälpande i paketreselagen. Att en resetjänst inte fullgörs i enlighet med avtalet kan bero på en försening eller på ett missförstånd och det är inte meningen att resegarantin ska tas i anspråk i dessa fall. Att en buss inte kommer eller ett flyg ställs in utgör en indikation på att resetjänsten inte kommer att fullgöras. Ett inställt flyg kan emellertid ersättas av ett annat och en buss som inte kommer kan vara försenad. Först då det står klart att resetjänsten inte kommer att fullgöras inom skälig tid, antingen därför att resenären får besked om det eller för att skälig tid redan har förflutit, ska resenären ha rätt till ersättning från resegarantin, förutsatt att det framstår som sannolikt att den uteblivna fullgörelsen beror på insolvens hos arrangören respektive den näringsidkare som underlättat uppkomsten av det sammanlänkade researrangemanget.

Vad som är en skälig tid får avgöras med utgångspunkt i omständigheterna i det enskilda fallet. Som exempel på sådana omständigheter som kan vara av betydelse kan nämnas vilken typ av resetjänst det rör sig om och vilken betydelse det har för resenären att resetjänsten fullgörs utan dröjsmål.

Varje brist i fullgörandet innebär inte att resetjänsten inte fullgörs. Att en resetjänst inte håller den kvalitet som resenären har rätt att förvänta sig är inte detsamma som att resetjänsten inte fullgörs. Med att resetjänsten inte fullgörs avses emellertid även den situationen att resetjänsten endast delvis utförs eller att den utförs endast under förutsättning att resenären betalar för den en gång till, t.ex. då resenären vägras inkvartering på ett hotell om denne inte betalar för inkvarteringen direkt till hotellet.

Med insolvens avses detsamma som i 1 kap. 2 § andra stycket konkurslagen (1987:672), dvs. att arrangören eller näringsidkaren inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig. Bedömningen av om det är sannolikt att det är insolvens hos arrangören eller näringsidkaren som är orsaken till att resetjänsten inte fullgörs får göras mot bakgrund av omständigheterna i det enskilda fallet. En omständighet som talar för att det kan vara fråga om en insolvenssituation kan t.ex. vara att det trots upprepade försök inte går att få kontakt med arrangören eller någon som företräder denne.

10 § Resegarantin får innehålla villkor som innebär att

1. ersättningen får betalas ut till den som erbjuder en fortsättning på paketresan eller tillhandahåller inkvartering eller hemtransport åt resenären,

2. ersättningen ska minskas med motsvarande belopp som resenären har fått i ersättning på annat sätt för att resetjänsten inte fullgjorts,

3. ersättningen får krävas tillbaka i den utsträckning resenären genom att lämna oriktiga uppgifter har fått högre ersättning än vad som annars skulle ha betalats ut, och

4. rätten till ersättning från resegarantin upphör om begäran om ersättning inte har framställts inom en viss tid, dock inte kortare än tre månader från det att det står klart att den resetjänst som avses med begäran inte kommer att fullgöras.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka villkor som resegarantin får innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.3.

I *punkt 1* anges att resegarantin får innehålla villkor om att ersättningen får betalas ut till den som erbjuder en fortsättning på paketresan eller tillhandahåller inkvartering eller hemtransport åt resenären. En bestämmelse med delvis motsvarande innehåll finns i 6 § andra stycket 1972 års resegarantilag.

I *punkt 2* anges att resegarantin får innehålla villkor om att ersättningen ska minskas med motsvarande belopp som resenären har fått i ersättning på annat sätt för att resetjänsten inte fullgjorts. Som exempel kan nämnas att resenären har fått ersättning genom kortreklamation eller genom en annan försäkring för att den aktuella resetjänsten har uteblivit. Avdrag får inte göras för ersättning som resenären har fått som kompensation för att andra resetjänster än dem som ska ersättas genom resegarantin har uteblivit. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i 1972 års resegarantilag.

I *punkt 3* anges att resegarantin får innehålla villkor om att ersättningen får krävas tillbaka i den utsträckning resenären genom att lämna oriktiga uppgifter har fått högre ersättning än vad som annars skulle ha betalats ut. Det kan exempelvis vara fråga om att resenären lämnat oriktiga uppgifter om ersättning som resenären har fått från annat håll för att resetjänsten ställts in eller om kostnader som denne påstår sig ha haft. En bestämmelse med delvis motsvarande innehåll finns i 6 § fjärde stycket 1972 års resegarantilag.

I *punkt 4* anges att resegarantin får innehålla villkor om att rätten till ersättning från resegarantin upphör om begäran om ersättning inte har framställts inom en viss tid, dock inte kortare tid än tre månader från det att det står klart att en resetjänst som avses med begäran inte kommer att fullgöras. Även enligt 1972 års resegarantilag gäller en preskriptionstid om tre månader (jfr 8 §).

De villkor som anges i punkterna 1–4 ska tillämpas när begäran om ersättning från en resegaranti ska prövas av en myndighet, se kommentaren till 18 §.

Skyldighet att anmäla verksamhet

11 § En näringsidkare ska anmäla sin verksamhet till den myndighet som avses i 12 §, om näringsidkaren avser att

1. bedriva verksamhet som arrangör,
2. genom förmedling eller på annat sätt underlätta uppkomsten av sammanlänkade researrangemang, eller
3. bedriva verksamhet som återförsäljare för en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES.

Näringsidkaren ska lämna de uppgifter om sin verksamhet som är nödvändiga för att frågan om skyldighet att ordna resegaranti ska kunna prövas.

I paragrafen regleras en skyldighet att anmäla planerad verksamhet till den myndighet som ska pröva om det föreligger skyldighet att ordna resegaranti. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.1.

Av *första stycket* framgår att varje näringsidkare som avser att bedriva verksamhet för vilken skyldighet att ordna godkänd resegaranti kan föreligga ska anmäla det till den myndighet som prövar skyldigheten att ordna resegaranti. Det innebär att även verksamhet som kan vara undantagen från skyldigheten att ordna resegaranti ska anmälas. Anmälningsplikten omfattar alla som avser att bedriva verksamhet som arrangör eller att genom förmedling eller på annat sätt underlätta uppkomsten av sammanlänkade researrangemang, eller som avser att bedriva verksamhet som återförsäljare för en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES.

I *andra stycket* anges att näringsidkaren ska lämna de uppgifter om sin verksamhet som är nödvändiga för att frågan om skyldighet att ordna resegaranti ska kunna prövas. Vilka uppgifter som i varje enskilt fall är nödvändiga får avgöras av den myndighet som prövar frågan.

Prövning av skyldighet att ordna resegaranti

12 § Den myndighet som regeringen bestämmer prövar om det finns en skyldighet att ordna resegaranti enligt denna lag. Myndigheten ska också pröva om en resegaranti som ordnats uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag och om det i övrigt finns förutsättningar för att godkänna resegarantin.

Vid prövningen ska hänsyn tas till

1. storleken på de sammanlagda betalningar som gjorts av resenärer för paketresor respektive sammanlänkade researrangemang,

2. tidsperioden mellan delbetalning och slutbetalning och fullgörandet av resetjänsten, och

3. i förekommande fall, den uppskattade kostnaden för hemtransporter.

Myndigheten får bestämma att ett beslut om resegaranti ska gälla omedelbart.

Paragrafen innehåller bestämmelser om prövningen av skyldigheten att ordna resegaranti och ett bemyndigande avseende vilka förutsättningar som ska gälla för att resegaranti ska godkännas. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.2.

I *första meningen* i paragrafens första stycke bemyndigas regeringen att bestämma vilken myndighet som ska pröva om skyldighet att ordna resegaranti finns.

I *andra meningen* i paragrafens första stycke anges att myndigheten som regeringen bestämmer också ska pröva om en ordnad resegaranti uppfyller de krav som föreskrivs i lagen och om det i övrigt finns förutsättningar för att godkänna resegarantin. De krav som avses är de som anges i 6–9 och 13 §§, se kommentaren till dessa bestämmelser. Sådana villkor som en resegaranti får innehålla enligt 10 § ska alltid anses godtagbara.

I *andra stycket* anges att myndigheten vid sin prövning ska ta hänsyn till storleken på de sammanlagda betalningar som gjorts av resenärer för paketresor respektive sammanlänkade researrangemang, tidsperioden mellan delbetalning och slutbetalning och fullgörandet av resetjänsten

och, i förekommande fall, den uppskattade kostnaden för hemtransporter. Med prövningen avses såväl den prövning som ska göras om det föreligger skyldighet att ordna resegaranti som den prövning som ska göras av om ordnad resegaranti kan godkännas.

Av *tredje stycket* följer att den myndighet som prövar skyldigheten att ordna resegaranti får förordna att ett beslut om resegaranti ska gälla omedelbart. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i 15 § andra stycket 1972 års resegarantilag.

13 § En resegaranti ska bestå av

1. en betalningsutfästelse som har utfärdats av en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett försäkringsbolag och som fullgörs efter uppmaning,

2. en försäkring,

3. deponerade medel, eller

4. något annat liknande åtagande.

Vid bedömningen av om en resegaranti kan godkännas enligt 12 § ska det beaktas vilka krav på soliditet, likviditet, riskhantering och tillsyn som gäller för den som står för resegarantin.

Paragrafen innehåller bestämmelser om i vilken form resegaranti ska ordnas och vilka krav som ska beaktas avseende den som står för resegarantin. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.2.

I *första stycket* anges att en resegaranti ska bestå av en betalningsutfästelse som har utfärdats av en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett försäkringsbolag och som fullgörs efter uppmaning, en försäkring, deponerade medel eller något annat liknande åtagande. Begreppet försäkringsbolag omfattar också andra företag som meddelar försäkring (jfr 1 kap. 4 § tredje stycket försäkringsavtalslagen [2005:104]), såsom t.ex. försäkringsföretag enligt 1 kap. 3 § försäkringsrörelselagen (2010:2043). Ett annat liknande åtagande kan t.ex. avse en resegaranti utfärdad av ett utländskt kreditinstitut som avses i artikel 4.1 (1) den s.k. tillsynsförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012) och som är auktoriserade och föremål för motsvarande tillsyn av behöriga myndigheter i ett annat land inom EES.

Enligt *andra stycket* ska vid bedömningen av om en resegaranti kan godkännas beaktas vilka krav på soliditet, likviditet, riskhantering och tillsyn som gäller för den som står för resegarantin. Det är alltså fråga om omständigheter som är av betydelse för bedömningen av hur säkert skydd resegarantin i fråga utgör. Är det fråga om en försäkring som tecknats hos en försäkringsgivare som har tillstånd att bedriva försäkringsrörelse kan bedömningen i regel begränsas till frågan om försäkringsvillkoren är utformade så att försäkringen ger nödvändigt skydd.

14 § En resegaranti som en näringsidkare har ordnat i enlighet med de bestämmelser som gäller för skydd vid insolvens i det land inom EES där näringsidkaren är etablerad ska erkännas som en godkänd resegaranti enligt denna lag.

I paragrafen regleras en skyldighet att erkänna resegaranti som en näringsidkare har ordnat i sitt etableringsland, när detta är ett land inom EES. Paragrafen genomför artikel 18.1 i paketresedirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.2.

En resegaranti som har ordnats i enlighet med bestämmelserna som gäller för skydd vid insolvens i ett annat EES land där näringsidkaren är etablerad ska erkännas som en godkänd resegaranti enligt den nya lagen. Resegarantin ska erkännas som godkänd för de paketresor eller sammanlänkade researrangemang som den omfattar. Om resegarantin även omfattar de åtaganden som näringsidkaren har gentemot resenärer här i landet behöver någon ytterligare resegaranti inte ordnas. I annat fall kan en kompletterande resegaranti behöva ordnas. De uppgifter som myndigheten behöver för sin bedömning ska i första hand lämnas av näringsidkaren själv. Den näringsidkare som avser att bedriva verksamhet som arrangör, näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang eller återförsäljare för en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES omfattas av den anmälningsskyldighet som föreskrivs i 11 §, även om näringsidkaren är etablerad i ett annat land, om verksamheten riktas mot resenärer i Sverige. I de fall näringsidkaren är etablerad i ett land inom EES ska den myndighet som prövar skyldigheten att ordna resegaranti få information av etableringslandet om det insolvensskydd som näringsidkaren har ordnat där och om de nationella regler som gäller för insolvensskyddet. Detta följer av artikel 18.2–4 i direktivet. Till följd av EES-avtalet gäller bestämmelserna även i förhållande till andra länder inom EES.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om de förutsättningar som ska gälla för att en resegaranti ska godkännas.

Paragrafen innehåller ett normgivningsbemyndigande. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.2.

I bestämmelsen ges ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om de ytterligare förutsättningar som ska gälla för att en resegaranti ska godkännas, dvs. utöver vad som framgår av 6–10 och 13 §§. Sådana föreskrifter kan t.ex. avse vilka krav som bör ställas på dem som står för resegarantin.

Skyldighet att anmäla ändrade förutsättningar

16 § Om de förutsättningar som legat till grund för ett beslut att godkänna resegaranti enligt 12 § ändras, ska näringsidkaren utan dröjsmål underrätta den myndighet som meddelat beslutet. Näringsidkaren ska lämna de uppgifter som är nödvändiga för att frågan ska kunna prövas på nytt.

I paragrafen regleras en skyldighet för näringsidkare att anmäla ändrade förutsättningar. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.3.

Enligt paragrafen är den näringsidkare vars verksamhet omfattas av ett beslut om godkänd resegaranti skyldig att underrätta den myndighet som

godkänt resegarantin om de förutsättningar som legat till grund för beslutet ändras. Vilka förutsättningar som avses beror på hur myndighetens beslut om godkännande har utformats. Om det t.ex. framgår att resegarantin godkänns för paketresor där de sammanlagda förskottsbetalningarna uppgår till högst 100 miljoner kronor och där det kan bli fråga om hemtransporter av som mest 5 000 resenärer åligger det näringsidkaren att meddela om prognoserna för försäljningen ändras så att dessa förutsättningar inte längre stämmer överens med verkligheten. Ändrade förutsättningar kan utgöras av att fler resor säljs eller att uppkomsten av fler researrangemang underlättas, men även av att inriktningen på verksamheten ändras, att de villkor som gäller för resegarantin ändras eller att resegarantin, t.ex. i form av en försäkring, sägs upp. Underrättelse ska göras utan dröjsmål. Av 21 § framgår att uppgifterna ska lämnas på heder och samvete. Underlåtenhet att underrätta myndigheten sanktioneras genom 24 §, se vidare kommentaren till den paragrafen.

Ersättning från resegarantin

17 § Om inte annat följer av de villkor som gäller för en resegaranti, ska den myndighet som regeringen bestämmer pröva begäran om ersättning från resegarantin.

I paragrafen regleras beslut om ersättning från en resegaranti och verkställighet av beslutade utbetalningar. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

Av paragrafen framgår att det är möjligt för parterna att själva bestämma vem eller vilket organ som ska pröva begäran om ersättning från resegarantin. Myndighetens prövning enligt 12 § av om resegaranti kan godkännas omfattar emellertid även en bedömning av om de villkor som reglerar detta kan godtas. Det innebär bl.a. att myndigheten måste ta ställning till om de villkor som gäller för resegarantin på ett tillfredsställande sätt reglerar hur begäran om ersättning från resegarantin ska prövas och hur beslut om ersättning ska verkställas. Utbetalning från en resegaranti i form av en försäkring prövas i regel av försäkringsbolaget, som också genomför en eventuell utbetalning. Om begäran om ersättning ska prövas av någon annan än en myndighet, t.ex. av ett försäkringsbolag, ska det framgå av de villkor som gäller för resegarantin. I andra fall, t.ex. när resegaranti har ordnats i form av en betalningsutfästelse som fullgörs efter uppmaning eller genom att medel deponerats hos en myndighet, prövas begäran om utbetalning av den myndighet som regeringen bestämmer.

18 § När en begäran om ersättning från en resegaranti ska prövas av en myndighet enligt 17 §, får resegarantin tas i anspråk för att ersätta resenären i den utsträckning som framgår av 6–9 §§. Om inte annat följer av de villkor som gäller för resegarantin, ska de villkor som framgår av 10 § tillämpas.

I paragrafen anges i vilken utsträckning en resegaranti får tas i anspråk för att ersätta resenärer och vilka villkor som ska tillämpas när en

myndighet prövar begäran om ersättning. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

Paragrafen tar främst sikte på resegarantier som består av en betalningsutfästelse som fullgörs efter uppmaning, t.ex. en bankgaranti, eller av deponerade medel. Paragrafen är dock tillämplig även i andra fall då begäran om ersättning från resegarantin ska prövas av en myndighet.

Av *första meningen* framgår att en resegaranti i dessa fall får tas i anspråk för att ersätta resenären i den utsträckning som framgår av 6–9 §§. Av de nämnda bestämmelserna framgår under vilka förutsättningar ersättning ska utgå och vad som ska ersättas, se vidare kommentarerna till dessa bestämmelser. Det innebär att resegarantin inte får tas i anspråk för att ersätta resenären i andra situationer eller i vidare utsträckning än vad som anges i de nämnda bestämmelserna.

Av *andra meningen* framgår vidare att om inte annat följer av de villkor som gäller för resegarantin ska de villkor som enligt 10 § får föreskrivas för resegaranti tillämpas. Det innebär att dessa villkor ska tillämpas vid prövning av ersättning från en resegaranti som ordnats t.ex. i form av en betalningsutfästelse som fullgörs efter uppmaning.

Tillsyn

19 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Paragrafen anger att den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs. Övervägandena finns i avsnitt 6.8.1.

20 § Tillsynsmyndigheten har rätt att göra inspektion hos näringsidkaren och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Näringsidkaren ska lämna de upplysningar om verksamheten som begärs för tillsynen.

Om näringsidkaren inte tillhandahåller handlingarna eller lämnar upplysningarna, får tillsynsmyndigheten förelägga näringsidkaren att fullgöra sin skyldighet.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

I paragrafen anges vilka befogenheter myndigheten har i sin tillsyn över att den nya resegarantilagen följs. Övervägandena finns i avsnitt 6.8.2.

Av *första stycket* framgår att myndigheten har rätt att göra inspektion hos en näringsidkare och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Näringsidkaren ska också lämna de upplysningar om sin verksamhet som myndigheten begär för tillsynen.

I *andra stycket* regleras tillsynsmyndighetens befogenhet att förelägga näringsidkare som inte tillhandahåller efterfrågade handlingar eller upplysningar att fullgöra sin skyldighet.

Enligt *tredje stycket* får tillsynsmyndigheten förena ett föreläggande med vite för att få en näringsidkare att lämna efterfrågade handlingar eller upplysningar.

21 § Sådana uppgifter som anges i 11, 16 och 20 §§ ska lämnas av näringsidkaren på heder och samvete.

I paragrafen stadgas en skyldighet för näringsidkare att lämna vissa uppgifter på heder och samvete. Övervägandena finns i avsnitt 6.8.2.

Av paragrafen framgår att de uppgifter som en näringsidkare har en skyldighet att lämna enligt lagen, eller efter föreläggande, ska lämnas på heder och samvete. Genom denna regel kan lämnande av oriktiga uppgifter få straffrättsliga konsekvenser.

22 § Om en näringsidkare som är skyldig att se till att resegaranti ordnas enligt denna lag inte gör det, får tillsynsmyndigheten förelägga denne att fullgöra sin skyldighet.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Av paragrafen framgår att myndigheten får förelägga en näringsidkare som inte fullgör sin skyldighet att se till att resegaranti ordnas att fullgöra denna skyldighet. Tillsynsmyndigheten får förena ett sådant föreläggande med vite. Övervägandena finns i avsnitt 6.8.2.

23 § Tillsynsmyndigheten får bestämma att beslut enligt 20 eller 22 § ska gälla omedelbart.

Av paragrafen framgår att tillsynsmyndigheten får bestämma att ett beslut om föreläggande ska gälla omedelbart, dvs. även om föreläggandet överklagas. Övervägandena finns i avsnitt 6.8.2.

Sanktioner

24 § Om en näringsidkare, i strid med 4 eller 5 §, inte ser till att en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang omfattas av en resegaranti enligt denna lag, ska en sanktionsavgift tas ut.

En sanktionsavgift ska också tas ut av en näringsidkare som inte har underrättat myndigheten enligt 16 § om att de förutsättningar som legat till grund för beslutet att godkänna resegarantin har ändrats.

Sanktionsavgiften tillfaller staten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift vid överträdelser av skyldigheten att ordna resegaranti och skyldigheten att anmäla ändrade förhållanden. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.1.

Paragrafen ersätter delvis straffbestämmelsen i 14 § 1972 års resegarantilag. Paragrafen genomför, tillsammans med 24–29 §§, delvis artikel 25 i direktivet.

I *första stycket* anges att om en näringsidkare, i strid med 4 eller 5 §, inte ser till att en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang omfattas av en godkänd resegaranti ska en sanktionsavgift tas ut.

När det gäller paketresor är det tillräckligt att paketresan finns till försäljning för att sanktionsavgift ska kunna tas ut. Det krävs inte att någon resenär faktiskt har köpt en paketresa av arrangören eller återförsäljaren. När det gäller sammanlänkade researrangemang krävs att näringsidkaren har vidtagit en åtgärd för att underlätta uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang, t.ex. genom att i samband med bekräftelsen av ett avtal om en resetjänst förse resenären med en länk till en annan webbplats där bokning av ytterligare en resetjänst kan göras på

ett sådant sätt att ett sammanlänkat researrangemang kan uppstå. Det krävs inte att resenären också har bokat en resetjänst med hjälp av länken.

En sanktionsavgift ska också tas ut om resegaranti som ordnats tas bort innan paketresan eller researrangemanget har fullgjorts, t.ex. genom att en försäkring avslutas, utan att näringsidkaren ordnar en ny godkänd resegaranti. Även i dessa fall har näringsidkaren, i strid med 4 eller 5 §, inte sett till att paketresan eller det sammanlänkade researrangemanget omfattas av godkänd resegaranti.

I *andra stycket* anges att sanktionsavgift också ska tas ut av en näringsidkare som inte har underrättat myndigheten om att de förutsättningar som legat till grund för beslutet att godkänna resegarantin har ändrats. Det som sanktioneras är underlåtenheten att anmäla ändrade förutsättningar. Huruvida resegarantin, trots de ändrade förutsättningarna, kan godkännas saknar betydelse för frågan om en sanktionsavgift ska påföras. Sådana omständigheter bör dock få betydelse för vilket belopp sanktionsavgiften ska bestämmas till, se vidare i kommentaren till 28 §.

I *tredje stycket* stadgas att sanktionsavgiften tillfaller staten.

25 § Hel eller delvis befrielse från en sanktionsavgift ska beslutas om det är oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas

1. om överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte kunnat göra det som ålegat honom eller henne och inte heller kunnat uppdra åt någon annan att göra det,
2. om överträdelsen annars berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken förutsåg eller borde ha förutsett eller inte kunnat påverka, eller
3. vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika överträdelsen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om befrielse från sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.4.

Av paragrafen framgår att myndigheten kan besluta att näringsidkaren helt eller delvis ska befrias från sanktionsavgift om det är oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Vid bedömningen av om det är oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp ska särskilt beaktas vad som anförs i punkterna 1–3 i paragrafen. Även andra omständigheter kan emellertid få betydelse för bedömningen.

Enligt *punkt 1* ska den omständighet att överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte kunnat göra det som ålegat honom eller henne och inte heller kunnat uppdra åt någon annan att göra det särskilt beaktas vid bedömningen. Enligt *punkt 2* ska den omständighet att överträdelsen annars berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken förutsåg eller borde ha förutsett eller inte kunnat påverka särskilt beaktas. Enligt *punkt 3* ska vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika överträdelsen särskilt beaktas. Exempelvis kan avgiften påverkas i mildrande riktning om den avgiftsskyldige frivilligt har vidtagit åtgärder för att begränsa eventuella skadliga verkningar av överträdelsen.

26 § En sanktionsavgift får inte tas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite enligt denna lag om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Paragrafen innehåller ett undantag från möjligheten att ålägga sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.1.

En näringsidkare som inte följer ett föreläggande som meddelats vid vite enligt lagen och denna överträdelse ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet får inte åläggas sanktionsavgift.

27 § Tillsynsmyndigheten prövar frågor om sanktionsavgifter.

En sanktionsavgift får inte beslutas senare än fem år från den tidpunkt då överträdelsen skedde.

I paragrafen regleras förutsättningarna för tillsynsmyndigheten att pröva frågor om sanktionsavgifter. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.3.

I *första stycket* anges att tillsynsmyndigheten prövar ärenden om sanktionsavgift. Tillsynsmyndigheten kan således besluta att ta ut en sanktionsavgift till ett visst belopp, med tillämpning av 28 §, och även pröva om förutsättningar finns för hel eller delvis befrielse från sanktionsavgiften enligt 25 §.

I *andra stycket* anges att en sanktionsavgift inte får beslutas senare än fem år från den tidpunkt då överträdelsen skedde.

28 § Sanktionsavgiften ska bestämmas till lägst femtusen kronor och högst tio miljoner kronor.

Avgiften får inte överstiga tio procent av näringsidkarens omsättning närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår, eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är.

I paragrafen regleras sanktionsavgiftens storlek och vilka hänsyn som ska tas när sanktionsavgiften fastställs. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.2.

I *första stycket* anges inom vilket beloppsintervall som sanktionsavgiften ska bestämmas. Det lägsta beloppet som kan beslutas i sanktionsavgift är femtusen kronor och det högsta beloppet är tio miljoner kronor.

I *andra stycket* anges att avgiften inte får överstiga tio procent av näringsidkarens omsättning närmast föregående räkenskapsår. Med omsättning avses nettoomsättning. Vidare anges att omsättningen får uppskattas om den är okänd.

I *tredje stycket* anges att det när storleken på avgiften bestäms ska tas hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är. Vid bedömningen ska såväl de objektiva som de subjektiva omständigheterna i de enskilda fallen beaktas. Sådana omständigheter kan vara t.ex. under hur lång tid näringsidkaren har sålt paketresor eller genom förmedling eller på annat sätt underlättat uppkomsten av sammanlänkade researrangemang utan att se till att de omfattas av godkänd resegaranti, vilka slags resor eller researrangemang det varit fråga om, hur stora förskottbetalningar som resegaranti borde ha ordnats för osv. Även näringsidkarens avsikter och förutsättningar kan beaktas.

29 § Sanktionsavgiften ska betalas till tillsynsmyndigheten inom trettio dagar från det att beslutet fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om avgiften inte betalas inom den tid som anges i första stycket, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Avgiften faller bort i den utsträckning som verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när och till vem sanktionsavgiften ska betalas, vad tillsynsmyndigheten ska iakta när avgiften inte betalas i rätt tid och preskription av avgiften. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.5.

I *första stycket* anges att sanktionsavgiften som utgångspunkt ska betalas inom trettio dagar från det att beslutet fick laga kraft. En längre betalningstid kan dock fastställas i beslutet. Sanktionsavgiften ska betalas till tillsynsmyndigheten.

I *andra stycket* stadgas att tillsynsmyndigheten ska lämna avgiften för indrivning om den inte betalas inom angiven tid. Vidare lämnas en upplysning om lagen om (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Enligt *tredje stycket* preskriberas sanktionsavgiften i den utsträckning som verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft. Med verkställighet avses faktiska verkställighetsåtgärder. Preskriptionen är absolut. Det betyder att fullgörande inte kan krävas efter det att fem år har gått sedan beslutet fick laga kraft, även om verkställighet har skett under femårsperioden avseende en del av sanktionsavgiften. Det som preskriberas är den del av avgiften som ännu inte har drivits in.

Överklagande

30 § Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller regler om överklagande av beslut enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.6.

I *första stycket* anges att beslut enligt lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Av 14 § andra stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar följer att ett beslut ska överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först prövats.

I *andra stycket* ställs krav på prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.
2. Genom lagen upphävs resegarantilagen (1972:204).
3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för resor där reseavtalet har ingåtts före ikraftträdandet. Ärenden om anspråktagande av säkerhet enligt 9 § och 15 § fjärde stycket i den lagen ska dock prövas av Kammarkollegiet. Det som

föreskrivs i 15 § tredje stycket i den lagen om överklagande av sådana ärenden ska även gälla Kammarkollegiets beslut.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 7.

Enligt *punkt 1* ska den nya lagen träda i kraft den 1 augusti 2018.

Enligt *punkt 2* ska 1972 års resegarantilag upphöra att gälla då den nya resegarantilagen träder i kraft.

Av *punkt 3* framgår att 1972 års lag ska gälla i fråga om resor där reseavtalet har ingåtts före ikraftträdandet. Övergångsbestämmelsen gäller naturligtvis endast för sådana resor som omfattas av den lagen. Vidare framgår av punkten att ärenden om ianspråktagande av säkerhet enligt 1972 års lag från och med den 1 augusti 2018 ska prövas av Kammarkollegiet. Detsamma gäller sådan ny prövning som får ske i de fall en säkerhet tagits i anspråk för betalning som bort utgå ur en annan säkerhet. Myndighetens beslut vid tillämpningen av 1972 års lag ska inte kunna överklagas.

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2015/2302

av den 25 november 2015

om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Genom rådets direktiv 90/314/EEG ⁽³⁾ fastställs en rad viktiga konsumenträttigheter med anknytning till paketresor, i synnerhet vad gäller informationskrav, näringsidkares ansvar i samband med en paketresas fullgörande och skydd i händelse av att en arrangör eller en återförsäljare hamnar på obestånd. Det är emellertid nödvändigt att anpassa den rättsliga ramen efter marknadens utveckling för att göra den bättre lämpad för den inre marknaden, att undanröja tvetydigheter och att täppa igen luckor i lagstiftningen.
- (2) Turismen spelar en viktig roll för unionens ekonomi och paketresor, semesterpaket och paketarrangemang (nedan kallade *paketresor*) står för en betydande andel av resemarknaden. Resemarknaden har genomgått omfattande förändringar sedan antagandet av direktiv 90/314/EEG. Utöver traditionella distributionskedjor har internet blivit ett allt viktigare medium genom vilket resetjänster erbjuds eller säljs. Resetjänster kombineras inte bara i form av traditionella i förväg ordnade paketresor, utan kombineras ofta på ett kundanpassat sätt. Många av dessa kombinationer av resetjänster ligger antingen i en rättslig gråzon eller uppenbart utanför tillämpningsområdet för direktiv 90/314/EEG. Syftet med detta direktiv är att anpassa skyddets omfattning för att ta hänsyn till denna utveckling, att öka öppenheten och att förbättra rättssäkerheten för resenärer och näringsidkare.

⁽¹⁾ EUT C 170, 5.6.2014, s. 73.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 12 mars 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 18 september 2015 (EUT C 360, 30.10.2015, s. 1), Europaparlamentets ståndpunkt av den 27 oktober 2015 (ännu ej offentliggjord i EUT).

⁽³⁾ Rådets direktiv 90/314/EEG av den 13 juni 1990 om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang (EGT L 158, 23.6.1990, s. 59).

- (3) I artikel 169.1 och 169.2 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) föreskrivs att unionen ska bidra till att uppnå en hög konsumentskyddsnivå genom åtgärder som antas enligt artikel 114 i EUF-fördraget.
- (4) Direktiv 90/314/EEG ger medlemsstaterna stort handlingsutrymme vad gäller införlivandet. Därför kvarstår betydande skillnader mellan medlemsstaternas lagar. Lagstiftningsmässig fragmentering innebär högre kostnader för företagen och hinder för dem som vill bedriva gränsöverskridande verksamhet, vilket begränsar konsumenternas valfrihet.
- (5) I enlighet med artiklarna 26.2 och 49 i EUF-fördraget ska den inre marknaden omfatta ett område utan inre gränser där fri rörlighet för varor och tjänster samt etableringsfrihet säkerställs. En harmonisering av de rättigheter och skyldigheter som följer av avtal med avseende på paketresor och sammanlänkade researrangemang krävs för att upprätta en verklig inre marknad för konsumenter på detta område, med rätt balans mellan en hög konsumentskyddsnivå och företagets konkurrenskraft.
- (6) Den gränsöverskridande potentialen hos paketresemarknaden inom unionen utnyttjas för närvarande inte fullt ut. Skillnader i resenärskyddsregler mellan olika medlemsstater avskräcker resenärer i en medlemsstat från att köpa paketresor och sammanlänkade researrangemang i en annan medlemsstat, och det avskräcker likaså arrangörer och återförsäljare i en medlemsstat från att sälja sådana tjänster i en annan medlemsstat. För att göra det möjligt för resenärer och näringsidkare att till fullo dra nytta av den inre marknaden, samtidigt som en hög konsumentskyddsnivå säkerställs inom hela unionen, är det nödvändigt att ytterligare tillnära medlemsstaternas lagar avseende paketresor och sammanlänkade researrangemang.
- (7) Majoriteten av resenärer som köper paketresor eller sammanlänkade researrangemang är konsumenter i den mening som avses i unionens konsumentlagstiftning. Samtidigt är det inte alltid lätt att skilja mellan konsumenter och företrädare för småföretag eller yrkesverksamma som bokar resor med anknytning till sitt företag eller sitt yrke genom samma bokningskanaler som konsumenter. Det krävs ofta en liknande skyddsnivå för sådana resenärer. I andra änden av spektret däremot finns större företag eller organisationer som ordnar researrangemang på grundval av ett allmänt avtal, som ofta har ingåtts för flera researrangemang för en given period, t.ex. med en resebyrå. Den senare typen av researrangemang kräver inte en skyddsnivå utformad för konsumenter. Följaktligen ska detta direktiv gälla för affärsresenärer, inbegripet fria yrkesutövare eller egenföretagare eller andra fysiska personer, när de inte ordnar researrangemang på grundval av ett allmänt avtal. För att undvika sammanblandning med definitionen av termen *konsument* i annan unionslagstiftning, ska personer som skyddas enligt detta direktiv benämnas *resenärer*.
- (8) Eftersom resetjänster kan kombineras på många olika sätt är det lämpligt att alla kombinationer av resetjänster med inslag som resenärer vanligtvis associerar med en paketresa betraktas som en paketresa, särskilt när separata resetjänster kombineras till en enda reseprodukt för vilka arrangören åtar sig ansvaret för ett avtalsenligt fullgörande. I enlighet med domstolens rättspraxis⁽¹⁾ bör det inte spela någon roll om resetjänster kombineras före kontakten med en resenär eller om kombinationen sker på begäran av eller i enlighet med ett urval som gjorts av resenären. Samma principer bör gälla oberoende av om bokningen görs över disk hos en näringsidkare eller online.
- (9) För öppenhetens skull bör paketresor åtskiljas från sammanlänkade researrangemang, där näringsidkare på internet eller med service över disk underlättar resenärsers anskaffande av resetjänster, vilket resulterar i att resenären sluter avtal med olika resetjänstleverantörer, även genom sammanlänkade bokningsprocesser, som inte innehåller paketreseinslag och där det vore olämpligt att ställa samma krav som på paketresor.
- (10) Mot bakgrund av marknadsutvecklingen är det lämpligt att definiera paketresa mer i detalj på grundval av alternativa objektiva kriterier som huvudsakligen gäller det sätt på vilket resetjänster presenteras eller köps och när resenärer rimligen kan förvänta sig skydd enligt detta direktiv. Detta är exempelvis fallet då olika typer av resetjänster köps för samma resa eller semester vid ett enda försäljningsställe och dessa tjänster har valts innan resenären samtycker till att betala, dvs. inom ramen för samma bokningsprocess eller då sådana tjänster erbjuds eller debiteras till ett totalpris, och då sådana tjänster marknadsförs eller säljs med beteckningen *paketresa* eller en liknande beteckning som anger att det finns ett nära samband mellan de berörda resetjänsterna. Sådana liknande beteckningar kan vara t.ex. *kombinerat erbjudande*, *all inclusive* eller *totalarrangemang*.

(1) Se domstolens dom av den 30 april 2002, Club-Tour, Viagens e Turismo SA mot Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido och Club Med Viagens Ld, C-400/00, ECLI:EU:C:2002:272.

- (11) Det bör även klargöras att resetjänster som kombineras efter ingåendet av ett avtal genom vilket en näringsidkare ger resenären rätt att välja bland ett urval av olika typer av resetjänster, exempelvis när det gäller paketresor i presentkortform, utgör en paketresa. Dessutom bör en kombination av resetjänster betraktas som en paketresa då resenärens namn, betalningsuppgifter och e-postadress överförs mellan näringsidkarna och ett annat avtal har ingåtts senast 24 timmar efter det att bokningen av den första resetjänsten bekräftats.
- (12) Samtidigt bör sammanlänkade researrangemang åtskiljas från resetjänster som resenärer bokar på egen hand, ofta vid olika tillfällen, även om dessa ska ingå i samma resa eller semester. Sammanlänkade researrangemang via internet bör även åtskiljas från sammanlänkade webbplatser som inte syftar till att sluta avtal med resenären och från länkar genom vilka resenärer uteslutande informeras om ytterligare resetjänster på ett allmänt sätt, t.ex. då ett hotell eller en arrangör av evenemang på sin webbplats inbegriper en förteckning över alla operatörer som erbjuder transporttjänster till sin anläggning oberoende av eventuella bokningar eller om *cookies* eller metadata används för att placera reklam på webbplatser.
- (13) Särskilda regler bör fastställas för både näringsidkare med service över disk och via internet som, vid ett enda besök eller en enda kontakt med deras försäljningsställe, assisterar resenärer med att sluta separata avtal med enskilda tjänsteleverantörer och för näringsidkare verksamma på internet som, t.ex. genom sammanlänkade bokningsprocesser via internet, på ett riktat sätt underlättar anskaffandet av åtminstone en ytterligare resetjänst från en annan näringsidkare, då ett avtal ingås senast 24 timmar efter den tidpunkt då bokningen av den första resetjänsten bekräftats. Ett sådant underlättande kommer ofta att baseras på en kommersiell länk som innefattar ersättning mellan den näringsidkare som underlättar anskaffandet av ytterligare resetjänster och den andra näringsidkaren, oberoende av beräkningsmetoden för sådan ersättning som till exempel kan grundas på antalet klick eller på omsättning. Dessa regler skulle gälla exempelvis då en resenär, tillsammans med bokningsbekräftelsen avseende en första resetjänst, t.ex. ett flyg eller en tågresor, mottar en inbjudan om att boka ytterligare en resetjänst som finns tillgänglig på det valda resmålet, t.ex. hotellinkvartering, med en länk till en annan tjänsteleverantörs eller förmedlars webbplats där bokningen kan göras. Medan dessa arrangemang inte bör utgöra paketresor i den mening som avses i detta direktiv, enligt vilket en arrangör är ansvarig för det korrekta fullgörandet av alla resetjänster, utgör sådana sammanlänkade researrangemang en alternativ affärsmodell som ofta befinner sig i nära konkurrens med paketresor.
- (14) För att säkerställa sund konkurrens och skydda resenärerna bör skyldigheten att tillhandahålla tillräckliga bevis för säkerhet för återbetalning av betalningar och hemtransport av resenärer vid obestånd även gälla sammanlänkade researrangemang.
- (15) Köp av enskilda resor som fristående resetjänster bör varken utgöra paketresor eller sammanlänkade researrangemang.
- (16) För att öka tydligheten för resenärer och göra det möjligt för dem att fatta väl underbyggda beslut beträffande de olika typer av researrangemang som erbjuds bör näringsidkare vara skyldiga att klart och tydligt ange om de erbjuder en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang, och ge information om motsvarande skyddsnivå, innan resenären samtycker till att betala. En näringsidkares redogörelse för den rättsliga karaktären hos den reseprodukt som marknadsförs bör motsvara den verkliga rättsliga karaktären hos produkten i fråga. Relevanta tillsynsmyndigheter bör ingripa i händelse av att näringsidkare inte tillhandahåller resenärerna korrekt information.
- (17) Endast kombinationen av olika typer av resetjänster, t.ex. inkvartering, transport av passagerare med buss, tåg, båt eller flyg samt uthyrning av motorfordon eller vissa motorcyklar bör beaktas när det gäller att identifiera en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang. Inkvartering för bostadsändamål, inbegripet för långvariga språkkurser, bör inte betraktas som inkvartering i den mening som avses i detta direktiv. Finansiella tjänster, som reseförsäkringar, bör inte betraktas som resetjänster. Vidare bör inte tjänster som egentligen utgör en del av en annan resetjänst betraktas som resetjänster i egen rätt. Detta inbegriper t.ex. transport av bagage som tillhandahålls som en del av transport av passagerare, mindre transporttjänster, t.ex. transport av passagerare som en del av en guidad tur eller transport från ett hotell och en flygplats eller en järnvägsstation, måltider, drycker och städning som tillhandahålls som en del av en inkvartering, eller tillgång till utrymmen inom anläggningen såsom simbassäng, bastu, spa eller gym för hotellgäster. Detta betyder också att i fall då, till skillnad från vid en kryssning, inkvartering över natten tillhandahålls som en del av en passagerartransport med vägfordon, tåg, båt eller flyg, bör inkvarteringen inte betraktas som en resetjänst i sig om det är tydligt att transportinslaget dominerar.

- (18) Andra turisttjänster, som inte utgör en del av transport av passagerare, inkvartering eller uthyrning av motorfordon eller vissa motorcyklar, kan vara t.ex. inträden till konserter, idrottsevenemang, utfärder eller evenemangsparker, guidade turer, skidpass och uthyrning av sportutrustning såsom skidutrustning, eller spabehandlingar. Men om sådana tjänster kombineras med endast en annan typ av resetjänst, t.ex. inkvartering, ska en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang anses ha skapats endast om dessa står för en betydande andel av paketresans eller det sammanlänkade researrangemangets värde, eller marknadsförs som eller på annat sätt utgör ett väsentligt inslag i resan eller semestern. Om de andra turisttjänsterna står för 25 % eller mer av kombinationens värde bör dessa tjänster anses stå för en betydande andel av paketresans eller de sammanlänkade researrangemangens värde. Det bör klargöras att det inte ska utgöra en paketresa när andra turisttjänster tillkommer, exempelvis till hotellinkvartering, som bokas som en fristående tjänst efter resenärens ankomst till hotellet. Detta får inte leda till att bestämmelserna i detta direktiv kringgås genom att arrangörerna eller återförsäljarna erbjuder resenären ett urval ytterligare resetjänster i förväg och därefter erbjuder sig att ingå avtal om dessa tjänster först när fullgörandet av den första resetjänsten har inletts.
- (19) Eftersom behovet av att skydda resenärer är mindre i samband med kortvariga resor, och för att bespara näringsidkarna onödig byråkrati, bör resor som varar mindre än 24 timmar och som inte inbegriper inkvartering samt paketresor eller sammanlänkade researrangemang som erbjuds eller tillfälligt underlättas på ideell basis, och endast för en begränsad grupp med resenärer uteslutas från tillämpningsområdet för detta direktiv. Den sistnämnda gruppen kan t.ex. omfatta resor som anordnas högst några gånger per år av välgörenhetsorganisationer, idrottsklubbar eller skolor för deras medlemmar, och som inte erbjuds till allmänheten. Lämplig information om detta undantag bör vara allmänt tillgänglig för att se till att näringsidkare och resenärer har vederbörlig information om att dessa paketresor eller sammanlänkade researrangemang inte omfattas av detta direktiv.
- (20) Detta direktiv bör inte påverka nationell avtalsrätt vad gäller aspekter som inte regleras här.
- (21) Medlemsstaterna bör förbli behöriga, i enlighet med unionsrätten, att tillämpa bestämmelserna i detta direktiv på områden som inte faller inom dess tillämpningsområde. Medlemsstaterna får således behålla eller införa nationell lagstiftning som motsvarar bestämmelserna i detta direktiv eller vissa av dess bestämmelser i förhållande till avtal som inte omfattas av direktivets tillämpningsområde. Medlemsstaterna får t.ex. behålla eller införa motsvarande bestämmelser för vissa fristående avtal om resetjänster avseende en enskild resa (som t.ex. hyra av semesterbostäder) eller för paketresor och sammanlänkade researrangemang som erbjuds eller tillhandahålls tillfälligt på ideell basis och för en begränsad grupp resenärer, eller för paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattar en tidsperiod på mindre än 24 timmar och som inte inbegriper inkvartering.
- (22) Paketresornas främsta egenskap är att det finns en näringsidkare som i egenskap av arrangör är ansvarig för att resepaketet som helhet fullgörs enligt åtagandena. En näringsidkare, i typfallet en resebyrå med service över disk eller en internetresebyrå, bör endast i fall där en annan näringsidkare verkar som arrangör av en paketresa kunna agera uteslutande som återförsäljare eller förmedlare och inte vara ansvarig som arrangör. Huruvida en näringsidkare verkar som arrangör för en viss paketresa bör bero på näringsidkarens medverkan i tillkomsten av paketresan och inte på hur näringsidkaren beskriver sin verksamhet. Vid bedömning av huruvida en näringsidkare är arrangör eller återförsäljare ska det inte spela någon roll om näringsidkaren verkar på leveranssidan eller framställer sig som en agent som verkar för resenären.
- (23) Direktiv 90/314/EEG har gett medlemsstaterna stort handlingsutrymme att fastställa om återförsäljare, arrangörer eller både återförsäljare och arrangörer är ansvariga för att en paketresa fullgörs. Denna flexibilitet har lett till oklarheter i en del medlemsstater om vilken näringsidkare som är ansvarig för fullgörandet av de relevanta resetjänsterna. Därför bör det i detta direktiv klargöras att arrangörerna är ansvariga för fullgörandet av de resetjänster som inbegrips i paketreseavtalet, såvida inte den nationella lagstiftningen föreskriver att både arrangören och återförsäljaren är ansvariga.
- (24) Vad gäller paketresor bör återförsäljarna tillsammans med arrangören ansvara för att tillhandahålla förhandsinformationen. För att främja kommunikation, framför allt i gränsöverskridande fall, bör resenärerna ha möjlighet att kontakta arrangören också via den återsäljare som de köpte paketresan av.
- (25) Resenären bör erhålla all nödvändig information innan paketresan köps, oberoende av om denna säljs genom distanskommunikation, över disk eller genom andra typer av distribution. När denna information lämnas bör näringsidkaren ta särskild hänsyn till specifika behov hos resenärer som är särskilt sårbara på grund av sin ålder eller fysiska tillstånd som näringsidkaren rimligen kunde förutse.

- (26) Viktig information, till exempel om resetjänsternas huvudegenskaper eller om priser, som tillhandahålls i annonser, på arrangörens webbplats eller i broschyrer som en del av förhandsinformationen bör vara bindande, såvida inte arrangören förbehåller sig rätten att ändra dessa inslag och förutsatt att sådana ändringar meddelas resenären på ett tydligt och begripligt sätt innan paketreseavtalet ingås. Mot bakgrund av den nya informations-tekniken, som på ett enkelt sätt möjliggör uppdateringar, finns det emellertid inte längre något behov av att fastställa specifika regler för broschyrer, medan det är lämpligt att säkerställa att ändringar av förhandsinfor-mationen meddelas resenären. Det bör alltid gå att ändra förhandsinformationen när båda parterna i paketreseavtalet uttryckligen godkänner det.
- (27) De informationskrav som fastställs i detta direktiv är uttömmande men bör inte påverka informationskrav som fastställts i annan tillämplig unionslagstiftning⁽¹⁾.
- (28) Arrangörerna bör tillhandahålla allmän information om de viseringskrav som gäller för destinationslandet. Information om ungefärlig tid för att erhålla visering kan tillhandahållas i form av en hänvisning till officiell information från destinationslandet.
- (29) Med beaktande av paketreseavtalens särdrag bör de avtalslutande parternas rättigheter och skyldigheter fastställas med avseende på perioden före och efter paketresans början, i synnerhet om paketresan inte fullgörs enligt åtagandena eller om vissa omständigheter ändras.
- (30) Eftersom paketresor ofta köps långt innan de fullgörs kan oförutsedda händelser inträffa. Därför bör resenären under särskilda förhållanden ha rätt att överlåta ett paketreseavtal till en annan resenär. I sådana situationer bör arrangören kunna täcka sina utgifter, t.ex. om en underleverantör kräver en avgift för att byta ut resenärens namn eller för avbokning av en färdbiljett samt utfärdande av en ny.
- (31) Resenärer bör även ha möjlighet att säga upp paketreseavtalet när som helst före paketresans början mot en rimlig uppsägningsavgift, med beaktande av förväntade kostnadsbesparingar och intäkter från ett alternativt utnyttjande av resetjänsterna. De bör även ha rätt att utan uppsägningsavgift säga upp paketreseavtalet om oundvikliga och extraordinära omständigheter på ett betydande sätt kommer att påverka paketresans fullgörande. Detta kan t.ex. gälla krig, andra allvarliga säkerhetsproblem som terrorism, större risker för människors hälsa som utbrott av en allvarlig sjukdom vid resmålet eller naturkatastrofer som översvämningar, jordbävningar eller väderförhållanden som gör det omöjligt att resa säkert till resmålet enligt överenskomst i paketreseavtalet.
- (32) Under särskilda omständigheter bör arrangören också ha rätt att säga upp paketreseavtalet före paketresans början utan att betala ersättning, t.ex. om minimiantalet deltagare inte har uppnåtts och avtalet innehåller ett förbehåll om denna möjlighet. Arrangören bör i sådana fall betala tillbaka alla betalningar som har gjorts avseende paketresan.
- (33) I vissa fall bör arrangörerna ha rätt att ensidigt införa ändringar i paketreseavtalet. Resenärens bör emellertid ha rätt att säga upp ett paketreseavtal vid väsentliga ändringar som påverkar något av resetjänsternas huvudinslag. Detta kan t.ex. vara fallet om resetjänsternas kvalitet eller värde minskar. Ändringar av avgångs- eller ankomsttider som anges i paketreseavtalet bör anses som väsentliga t.ex. om de skulle medföra att resenären

(1) Se: Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel") (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (EUT L 376, 27.12.2006, s. 36) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2111/2005 av den 14 december 2005 om upprättande av en gemenskapsförteckning över alla lufttrafikföretag som förbjöds att bedriva verksamhet inom gemenskapen och om information till flygpasagerare om vilket lufttrafikföretag som utför en viss flygning, samt om upphävande av artikel 9 i direktiv 2004/36/EG (EUT L 344, 27.12.2005, s. 15), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2006 av den 5 juli 2006 om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet (EUT L 204, 26.7.2006, s. 1), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 av den 23 oktober 2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer (EUT L 315, 3.12.2007, s. 14), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen (EUT L 293, 31.10.2008, s. 3), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 av den 24 november 2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 (EUT L 334, 17.12.2010, s. 1) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 av den 16 februari 2011 om passagerares rättigheter vid busstransport och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 (EUT L 55, 28.2.2011, s. 1).

drabbas av avsevärda olägenheter eller ytterligare kostnader, t.ex. ändring av transport eller inkvartering. Prishöjningar bör bara vara möjliga vid förändringar av priserna på bränsle eller andra kraftkällor för passagerartransport, avseende skatter eller avgifter som tas ut av en tredje part som inte direkt medverkar i fullgörandet av de resetjänster som omfattas av paketreseavtalet, eller växlingskurser som påverkar paketresan och endast om avtalet innehåller ett uttryckligt förbehåll om en sådan prishöjning och anger att resenären har rätt till en prissänkning motsvarande en sänkning av dessa kostnader. Om arrangören föreslår en prisökning på mer än 8 % av det totala priset bör resenären ha rätt att säga upp paketreseavtalet utan att betala någon uppsägningssavgift.

- (34) Specifika regler om rättsmedel vid bristande överensstämmelse vad gäller fullgörandet av paketreseavtal bör fastställas. Resenären bör ha rätt att få problem lösta och om en betydande andel av de resetjänster som ingår i paketreseavtalet inte kan tillhandahållas bör resenären erbjudas lämpliga alternativa arrangemang. Om arrangören inte avhjälpes den bristande överensstämmelsen inom en rimlig period som fastställs av resenären bör resenären få göra så själv och begära ersättning för de nödvändiga utgifterna. I vissa fall bör det inte vara nödvändigt att specificera en tidsgräns, särskilt om omedelbar hjälp krävs. Detta skulle t.ex. gälla när resenären, på grund av att en buss som arrangören tillhandahållit är försenad, måste ta en taxi för att komma i tid till sitt flyg. Resenärer bör även ha rätt till en prissänkning, uppsägning av paketreseavtalet och/eller ersättning för skador. Ersättningen bör också täcka immateriell skada, så som ersättning för att resenären inte har kunnat njuta av resan eller semestern på grund av omfattande problem vid fullgörandet av de relevanta resetjänsterna. Resenären bör vara skyldig att utan onödigt dröjsmål och med beaktande av omständigheterna informera arrangören om all bristande överensstämmelse som resenären upplever under fullgörandet av en resetjänst som omfattas av paketreseavtalet. Underlåtenhet att göra så får tas i beaktande vid fastställande av lämplig prissänkning eller ersättning för skador i den utsträckning sådant meddelande hade inneburit att skadan hade kunnat undvikas eller minskas.
- (35) För att säkerställa en enhetlig tillämpning är det lämpligt att anpassa bestämmelserna i detta direktiv till internationella konventioner som reglerar resetjänster och till unionslagstiftningen om passagerares rättigheter. När arrangören är ansvarig för utebliven eller bristande fullgörelse av de resetjänster som ingår i ett paketreseavtal bör arrangören kunna åberopa de begränsningar av tjänsteleverantörers ansvar som anges i internationella konventioner, t.ex. konventionen om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter från 1999 (Montrealkonventionen) ⁽¹⁾, fördraget om internationell järnvägstrafik från 1980 (Cotif) ⁽²⁾ och 1974 års Atenkonvention om befordran till sjöss av passagerare och deras resgods ⁽³⁾. När det är omöjligt att säkerställa en resenärns återresa i rätt tid till avreseplatsen på grund av oundvikliga och extraordinära omständigheter bör arrangören stå för kostnaden för resenärns nödvändiga inkvartering under en period av högst tre nätter per resenär, såvida inte längre perioder fastställs i befintlig eller framtida unionslagstiftning om passagerarrättigheter.
- (36) Detta direktiv bör inte påverka resenärers rätt att lägga fram anspråk både enligt detta direktiv och enligt annan relevant unionslagstiftning eller internationella konventioner, så att resenärer också fortsättningsvis har möjlighet att rikta anspråk mot arrangören, transportören eller vilken som helst annan ansvarig part eller, vilket också är möjligt, mot flera parter. Det bör klargöras att en ersättning eller prissänkning som medges enligt detta direktiv och sådan ersättning eller prissänkning som medges enligt annan relevant unionslagstiftning eller internationella konventioner bör dras av från varandra i syfte att undvika överkompensering. Arrangörens ansvar bör inte påverkas av rätten att söka gottgörelse från tredje parter, inbegripet tjänsteleverantörer.
- (37) Om en resenär befinner sig i svårigheter under en resa eller semester bör arrangören vara skyldig att utan onödigt dröjsmål tillhandahålla lämpligt stöd. Sådant stöd bör huvudsakligen bestå av att i lämpliga fall tillhandahålla information om t.ex. hälso- och sjukvårdstjänster, lokala myndigheter och konsulärt stöd samt praktisk hjälp, t.ex. avseende distanskommunikation och alternativa researrangemang.

⁽¹⁾ Rådets beslut 2001/539/EG av den 5 april 2001 om Europeiska gemenskapernas ingående av konventionen om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter (Montrealkonventionen) (EGT L 194, 18.7.2001, s. 38).

⁽²⁾ Rådets beslut 2013/103/EU av den 16 juni 2011 om undertecknande och ingående av avtalet mellan Europeiska unionen och den mellanstatliga organisationen för internationell järnvägstrafik om Europeiska unionens anslutning till fördraget om internationell järnvägstrafik (Cotif) av den 9 maj 1980, i dess ändrade lydelse enligt Vilniusprotokollet av den 3 juni 1999 (EUT L 51, 23.2.2013, s. 1).

⁽³⁾ Rådets beslut 2012/22/EU av den 12 december 2011 om Europeiska unionens anslutning till 2002 års protokoll till 1974 års Atenkonvention om befordran till sjöss av passagerare och deras resgods, med undantag för artiklarna 10 och 11 (EUT L 8, 12.1.2012, s. 1).

- (38) I sitt meddelande av den 18 mars 2013 med titeln *Skydd för passagerare i händelse av ett lufttrafikföretags insolvens* fastställer kommissionen åtgärder för att förbättra resenärers skydd i händelse av att ett lufttrafikföretag hamnar på obestånd, inbegripet bättre tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004⁽¹⁾ och förordning (EG) nr 1008/2008, samt engagemang med intressenter inom näringen, varvid en lagstiftningsmässig åtgärd i annat fall kan komma att övervägas. Det meddelandet avser köp av en enskild del, närmare bestämt flygresetjänster, och avser därför inte skydd vid obestånd för sammanlänkade researrangemang.
- (39) Medlemsstaterna bör säkerställa att resenärer som köper en paketresa skyddas fullt ut i händelse av arrangörens obestånd. De medlemsstater i vilka arrangörer är etablerade bör säkerställa att dessa ställer säkerhet avseende återbetalning av alla betalningar som gjorts av resenärer eller för deras räkning, samt, i den utsträckning en paketresa omfattar transport av passagerare, hemtransport av resenärer i händelse av arrangörens obestånd. Det bör dock vara möjligt att erbjuda resenärer en fortsättning av paketresan. Medlemsstaterna ska visserligen även fortsättningsvis kunna välja hur skyddet vid obestånd ska anordnas, men de bör säkerställa att skyddet är effektivt. Med effektivitet avses att skyddet bör göras tillgängligt så snart resetjänsterna, till följd av arrangörens likviditetsproblem, inte fullgörs, inte kommer att fullgöras eller kommer att fullgöras endast delvis eller när en tjänsteleverantör kräver att resenärerna ska betala för dem. Medlemsstaterna bör kunna kräva att arrangörer ska ge resenärerna ett intyg som dokumenterar en direkt rätt gentemot den som tillhandahåller skydd vid obestånd.
- (40) För att skyddet vid obestånd ska vara effektivt, bör det omfatta de förutsebara betalningsbelopp som berörs av arrangörens obestånd och, i tillämpliga fall, den förutsebara kostnaden för hemtransporter. Detta innebär att skyddet bör vara tillräckligt för att omfatta alla förutsebara betalningar som gjorts av resenärer eller för deras räkning avseende paketresan under högsäsong, med beaktande av den period som förflutit från det att betalningarna mottagits till dess att resan eller semestern fullbordats samt, i tillämpliga fall, de förutsebara kostnaderna för hemtransporter. Detta kommer i allmänhet att innebära att skyddet måste omfatta en tillräckligt hög procentandel av arrangörens omsättning avseende paketresor, och får bero på faktorer som typen av paketresor som sålts, inbegripet transportmedel, resmål och eventuella juridiska restriktioner eller arrangörens åtaganden vad gäller storleken på förskottsbetalningar som denne kan godta och tidpunkten för dessa innan paketresan inleds. Eftersom skyddets nödvändiga omfattning kan beräknas på grundval av de senaste affärsuppgifterna, t.ex. den omsättning som uppnåtts under det senaste verksamhetsåret, bör arrangörerna vara skyldiga att anpassa skyddet vid obestånd i fall av ökade risker, inbegripet en betydande ökning av paketreseförsäljningen. Emellertid bör mycket osannolika risker, t.ex. risken att flera av de största arrangörerna samtidigt ska hamna på obestånd, inte behöva tas i beaktande för ett effektivt skydd vid obestånd, när detta på ett oproportionellt sätt skulle inverka på kostnaden för skyddet och därmed minska dess effektivitet. I sådana fall får återbetalningsgarantin begränsas.
- (41) Mot bakgrund av olikheterna i nationell lagstiftning och praxis avseende parterna i ett paketreseavtal och mottagande av betalningar som gjorts av resenärer eller för deras räkning, bör medlemsstaterna tillåtas införa en skyldighet för återförsäljare att även teckna skydd vid obestånd.
- (42) I enlighet med direktiv 2006/123/EG är det lämpligt att fastställa regler för att förhindra att skyldigheter avseende skydd vid obestånd blir ett hinder för den fria rörligheten för tjänster och etableringsfriheten. Därför bör medlemsstaterna vara skyldiga att erkänna skydd vid obestånd enligt lagstiftningen i etableringsmedlemsstaten. För att underlätta det administrativa samarbetet och tillsynen av arrangörer och, i tillämpliga fall, återförsäljare som verkar i olika medlemsstater vad gäller skydd vid obestånd bör medlemsstaterna vara skyldiga att utse centrala kontaktpunkter.
- (43) Näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang bör ha skyldighet att informera resenärer om att de inte köper en paketresa och att de enskilda resetjänsteleverantörerna själva ansvarar för avtalsenligt fullgörande av sina avtal. Näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang bör dessutom ha skyldighet att tillhandahålla skydd vid obestånd för återbetalning av mottagna betalningar och, i den utsträckning de är ansvariga för transport av passagerare, för hemtransport av resenärer, och bör informera resenärer om detta. Näringsidkare som är ansvariga för fullgörandet av de enskilda avtal som utgör en del av ett sammanlänkat researrangemang omfattas av unionens allmänna konsumentskyddslagstiftning och sektorspecifik unionslagstiftning.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91 (EUT L 46, 17.2.2004, s. 1).

- (44) Medlemsstaterna bör, när de fastställer program för skydd vid obestånd i samband med paketresor och sammanlänkade researrangemang, inte förhindras att ta hänsyn till mindre företags särskilda situation samtidigt som de säkerställer samma skyddsnivå för resenärer.
- (45) Resenärer bör skyddas i förhållande till fel som kan uppstå i bokningsprocessen för paketresor och sammanlänkade researrangemang.
- (46) Det bör även bekräftas att resenärer inte kan avsäga sig rättigheter som grundas på detta direktiv och att arrangörer och näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang inte kan undkomma sina skyldigheter genom att åberopa att de uteslutande agerar som resetjänsteleverantör, förmedlare eller i någon annan egenskap.
- (47) Medlemsstaterna bör fastställa regler om sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som genomför detta direktiv och säkerställa att dessa tillämpas. Dessa sanktioner bör vara effektiva, proportionella och avskräckande.
- (48) Antagandet av detta direktiv gör att det blir nödvändigt att anpassa vissa av unionens lagstiftningsakter om konsumentskydd. Det bör särskilt klargöras att Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 2006/2004⁽¹⁾ är tillämplig på åsidosättanden av detta direktiv. Med beaktande av att Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU⁽²⁾ i sin nuvarande form inte gäller för avtal som omfattas av direktiv 90/314/EEG är det nödvändigt att ändra direktiv 2011/83/EU för att säkerställa att det fortsätter att gälla för enskilda resetjänster som utgör en del av ett sammanlänkat researrangemang, såvida dessa enskilda tjänster inte på annat sätt är undantagna från tillämpningsområdet för direktiv 2011/83/EU och att vissa konsumenträttigheter som fastställs i det direktivet också gäller för paketresor.
- (49) Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av reglerna om skydd av personuppgifter i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG⁽³⁾ eller unionsbestämmelserna om internationell privaträtt, däribland Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008⁽⁴⁾.
- (50) Det bör klargöras att kraven i detta direktiv avseende skydd vid obestånd och information i samband med sammanlänkade researrangemang också bör gälla näringsidkare som inte är etablerade i en medlemsstat som på något sätt riktar sin verksamhet, i den mening som avses i förordning (EG) nr 593/2008 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012⁽⁵⁾, till en eller flera medlemsstater.
- (51) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att bidra till en väl fungerande inre marknad och till uppnåendet av en hög och så enhetlig konsumentskyddsnivå som möjligt, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (52) Detta direktiv är förenligt med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Detta direktiv är i synnerhet förenligt med den näringsfrihet som fastställs i artikel 16 i stadgan, samtidigt som en hög konsumentskyddsnivå tryggas inom unionen i enlighet med artikel 38 i stadgan.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 av samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen ("förordningen om konsumentskyddssamarbete") (EUT L 364, 9.12.2004, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

- (53) I enlighet med medlemsstaternas och kommissionens gemensamma politiska förklaring av den 28 september 2011 om förklarande dokument⁽¹⁾ har medlemsstaterna åtagit sig att, i motiverade fall, låta anmälan av deras införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i ett direktiv och de motsvarande delarna i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är motiverat.
- (54) Direktiv 90/314/EEG bör därför upphävas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH HARMONISERINGSNIVÅ

Artikel 1

Syfte

Syftet med detta direktiv är att bidra till en väl fungerande inre marknad och till uppnåendet av en hög och så enhetlig konsumentskyddsnivå som möjligt genom att tillnärma vissa aspekter av medlemsstaternas lagar, regler och administrativa bestämmelser vad gäller avtal mellan resenärer och näringsidkare med avseende på paketresor och sammanlänkade researrangemang.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv är tillämpligt på paketresor som erbjuds eller säljs av näringsidkare till resenärer och på sammanlänkade researrangemang som underlättas av näringsidkare för resenärers räkning.
2. Detta direktiv är inte tillämpligt på
 - a) paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattar en tidsperiod på mindre än 24 timmar, såvida inte inkvartering över natten ingår,
 - b) paketresor som erbjuds och sammanlänkade researrangemang som underlättas tillfälligt på ideell basis och endast för en begränsad grupp med resenärer,
 - c) paketresor och sammanlänkade researrangemang som köps på grundval av ett allmänt avtal för anordnande av affärsresa mellan en näringsidkare och en annan fysisk eller juridisk person som agerar för ändamål som avser den egna närings- eller yrkesverksamheten.
3. Detta direktiv påverkar inte nationell allmän avtalsrätt, till exempel bestämmelser om avtals giltighet, ingående eller verkan, om allmänna avtalsrättsliga aspekter inte regleras i detta direktiv.

Artikel 3

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *resetjänst*:

- a) passagerartransport,
- b) inkvartering som inte utgör en integrerad del av passagerartransport och som inte är för bostadsändamål,

⁽¹⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

- c) uthyrning av bilar, andra motorfordon i den mening som avses i artikel 3.11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/46/EG ⁽¹⁾ eller motorcyklar som kräver körkort för kategori A i enlighet med artikel 4.3 c i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG ⁽²⁾,
- d) alla andra turisttjänster som inte utgör en integrerad del av en resetjänst i den mening som avses i leden a, b eller c.
2. *paketsresa*: en kombination av minst två olika typer av resetjänster avsedda för samma resa eller semester om
- a) dessa tjänster kombinerats av en enda näringsidkare, inbegripet på begäran av resenären eller i enlighet med resenärens urval, innan ett enda avtal om alla tjänster ingåtts, eller om
- b) dessa tjänster, oberoende av om separata avtal ingås med enskilda resetjänstleverantörer,
- i) köps från ett enda försäljningsställe och dessa tjänster har valts ut innan resenären samtycker till att betala,
- ii) erbjuds, säljs eller debiteras till ett allomfattande eller totalt pris,
- iii) marknadsförs eller säljs med beteckningen *paketsresa* eller en liknande beteckning,
- iv) kombineras efter ingåendet av ett avtal enligt vilket en näringsidkare ger resenären rätt att välja bland ett urval av olika typer av resetjänster, eller
- v) köps från separata näringsidkare genom sammanlänkade bokningsprocesser online där resenärens namn, betalningsuppgifter och e-postadress överförs från den näringsidkare med vilken det första avtalet har ingåtts till en annan näringsidkare eller andra näringsidkare och ett avtal ingås med den eller de sistnämnda näringsidkarna senast 24 timmar efter det att bokningen av den första resetjänsten har bekräftats.
- En kombination av resetjänster där högst en typ av sådan resetjänst som avses i punkt 1 a, b eller c kombineras med en eller flera sådana turisttjänster som avses i punkt 1 d är inte en paketsresa om den sistnämnda tjänsten
- a) inte står för en betydande del av värdet av kombinationen och inte marknadsförs som eller på annat sätt utgör ett väsentligt inslag i kombinationen, eller
- b) inte väljs och köps förrän efter fullgörandet av en resetjänst i den mening som avses i punkt 1 a, b eller c har inletts,
3. *paketsreseavtal*: ett avtal om en paketsresa som helhet eller, om paketresan tillhandahålls enligt separata avtal, alla avtal som omfattar resetjänster som ingår i paketresan.
4. *paketsresans början*: början av fullgörandet av resetjänster som ingår i paketresan.
5. *sammanlänkat researrangemang*: minst två olika typer av resetjänster köpta för samma resa eller semester, vilka inte utgör en paketsresa, som leder till ingåendet av separata avtal med de enskilda resetjänstleverantörerna, om en näringsidkare
- a) underlättar resenärens separata urval och separata betalningar för var och en av resetjänsterna vid tidpunkten för ett enda besök hos eller en enda kontakt med dess försäljningsställe, eller

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/46/EG av den 5 september 2007 om fastställande av en ram för godkännande av motorfordon och släpvagnar till dessa fordon samt av system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon ("Ramdirektiv") (EUT L 263, 9.10.2007, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort (EUT L 403, 30.12.2006, s. 18).

- b) på ett riktat sätt underlättar anskaffande av minst en ytterligare resetjänst från en annan näringsidkare när ett avtal med sådan näringsidkare ingås senast 24 timmar efter det att bokningen av den första resetjänsten har bekräftats.

Om högst en typ av sådan resetjänst som avses i punkt 1 a, b eller c och en eller flera sådana turisttjänster som avses i punkt 1 d köps utgör de inte ett sammanlänkat researrangemang om de sistnämnda tjänsterna inte står för en betydande del av tjänsternas sammanlagda värde och inte marknadsförs som, eller på annat sätt utgör, ett väsentligt inslag i resan eller semesteren.

6. *resenärlig*: en person som avser ingå ett avtal eller har rätt att resa på grundval av ett avtal som har ingåtts inom detta direktivs tillämpningsområde.
7. *näringsidkare*: en fysisk eller juridisk person, antingen offentligägad eller privatägad, som i samband med avtal som omfattas av detta direktiv agerar för ändamål som faller inom ramen för den egna närings- eller yrkesverksamheten samt varje person som agerar i dennes namn eller för dennes räkning, oavsett om denna agerar i egenskap av arrangör, återförsäljare, näringsidkare som underlättar ett sammanlänkat researrangemang eller resetjänstleverantör.
8. *arrangör*: en näringsidkare som kombinerar och säljer eller erbjuder paketresor, antingen direkt eller genom en annan näringsidkare eller tillsammans med en annan näringsidkare, eller den näringsidkare som överför resenärens uppgifter till en annan näringsidkare i enlighet med punkt 2 b v.
9. *återförsäljare*: en annan näringsidkare än arrangören som säljer eller erbjuder paketresor som kombinerats av en arrangör.
10. *etablering*: etablering enligt definitionen i artikel 4.5 i direktiv 2006/123/EG.
11. *varaktigt medium*: ett medel som gör det möjligt för en resenärlig eller en näringsidkare att bevara information som riktats till resenären eller näringsidkaren personligen så att den är tillgänglig för framtida bruk under en tid som är lämplig med hänsyn till avsikten med informationen och att den bevarade informationen kan återges oförändrad.
12. *oundvikliga och extraordinära omständigheter*: en situation utom kontroll för den part som åberopar en sådan situation, och vars konsekvenser inte hade kunnat undvikas även om alla rimliga åtgärder hade vidtagits.
13. *bristande överensstämmelse*: utebliven eller bristande fullgörande av de resetjänster som ingår i en paketresa.
14. *minderårig*: en person under arton år.
15. *försäljningsställe*: fasta eller rörliga detaljhandelslokaler, eller försäljningswebbplatser eller liknande försäljningsplatser online, inbegripet när försäljningswebbplatserna eller försäljningsplatserna online presenteras för resenärlig som en enda försäljningsplats, inbegripet en telefontjänst.
16. *hemtransport*: resenärens återresa till avreseplatsen eller någon annan plats som de avtalslutande parterna har enats om.

Artikel 4

Harmoniseringsnivå

Om inte annat föreskrivs i detta direktiv får medlemsstaterna inte i sin nationella lagstiftning behålla eller införa bestämmelser som avviker från bestämmelserna i detta direktiv, inklusive strängare eller mindre stränga bestämmelser som skulle ge en annan skyddsnivå för resenärlig.

KAPITEL II

INFORMATIONSSKYLDIGHETER OCH INNEHÅLL I PAKETRESEAVTALET

Artikel 5

Förhandsinformation

1. Medlemsstaterna ska se till att arrangören och, om paketresan säljs genom en återförsäljare, också återförsäljaren, innan resenären binds av ett paketreseavtal eller motsvarande erbjudande, tillhandahåller resenären standardinformation genom de relevanta informationsformulär som anges i del A eller B i bilaga I och, om tillämpligt på paketresan, med följande information:

a) Resetjänsternas huvudsakliga egenskaper:

- i) Resmål, resplan och vistelseperiod, med datum och, om inkvartering ingår, antalet nätter som ingår.
- ii) Transportmedel, typ av transport och transportkategori, datum, tid och plats för avresa och hemkomst, resans längd och plats(er) för uppehåll under resan och anslutande transporter.

Om den exakta tidpunkten ännu inte har fastställts ska arrangören, och i tillämpliga fall, återförsäljaren, informera resenären om den ungefärliga tidpunkten för avresa och hemkomst.

- iii) Inkvarterings belägenhet, utmärkande kännetecken och, i förekommande fall, kategori enligt destinationslandets regler.
- iv) Måltider som ingår.
- v) Besök, utflykter eller andra tjänster som ingår i det avtalade totalpriset för paketresan.
- vi) Om det inte redan framgår av sammanhanget huruvida någon av resetjänsterna kommer att tillhandahållas resenären som en del av en grupp och i så fall, om möjligt, gruppens ungefärliga storlek.
- vii) Om resenärens tillgång till andra turisttjänster är beroende av effektiv muntlig kommunikation, det språk som dessa tjänster kommer att utföras på.
- viii) Huruvida resan eller semestern allmänt sett är lämplig för personer med nedsatt rörlighet och, på resenärens begäran, exakta uppgifter om huruvida resan eller semestern är lämplig med hänsyn till resenärens behov.

b) Firman på och besöksadressen till arrangören och, i förekommande fall, återförsäljaren samt deras telefonnummer och, i förekommande fall, e-postadresser.

c) Paketresans totalpris inklusive skatter och, i förekommande fall, alla tilläggsavgifter och övriga kostnader eller, om dessa kostnader inte rimligen kan beräknas innan avtalet ingås, uppgift om den typ av tilläggskostnader som resenären kan komma att behöva betala.

d) Betalningssätt, inklusive belopp eller procentandelar av priset som ska erläggas som delbetalning samt de tidpunkter då den resterande delen av priset ska betalas eller andra ekonomiska garantier som ska betalas eller tillhandahållas av resenären.

e) Det minsta antal personer som krävs för att paketresan ska genomföras och den tidsgräns, som avses i artikel 12.3 a, före paketresans början för en eventuell uppsägning av avtalet om inte antalet resenärer har uppnåtts.

- f) Allmän information om pass- och viseringkrav, inbegripet ungefärlig tid för att erhålla visering samt information om hälsobestämmelser, i destinationslandet.
- g) Information om att resenären kan säga upp avtalet när som helst före paketresans början mot en skälig uppsägningsavgift eller, i tillämpliga fall, de standardiserade uppsägningsavgifter som arrangören begär i enlighet med artikel 12.1.
- h) Information om frivillig eller obligatorisk försäkring som täcker kostnaden för resenärens uppsägning av avtalet eller kostnaden för assistans, inklusive hemtransport, i händelse av olycka, sjukdom eller dödsfall.

Om ett paketreseavtal ingås per telefon ska arrangören och, i tillämpliga fall, återförsäljaren tillhandahålla resenären den standardinformation som anges i del B i bilaga I och den information som avses i första stycket a–h.

2. När det gäller paketresor enligt definitionen i artikel 3.2 b v ska arrangören och den näringsidkare till vilken uppgifterna överförs säkerställa att de båda, innan resenären binds av ett avtal eller motsvarande erbjudande, tillhandahåller resenären den information som anges i punkt 1 första stycket a–h i den här artikeln i den mån informationen är av relevans för deras respektive resetjänster. Arrangören ska samtidigt tillhandahålla resenären standardinformation via det formulär som anges i del C i bilaga I.

3. Den information som avses i punkterna 1 och 2 ska tillhandahållas på ett klart, begripligt och tydligt sätt. När sådan information ges skriftligen ska den vara läsbar.

Artikel 6

Förhandsinformationens bindande karaktär och ingående av paketreseavtalet

1. Medlemsstaterna ska se till att den information som tillhandahålls resenären enligt artikel 5.1 första stycket a, c, d, e och g utgör en integrerad del av paketreseavtalet och inte får ändras såvida inte avtalsparterna uttryckligen enas om något annat. Arrangören och, i tillämpliga fall, återförsäljaren ska meddela resenären alla ändringar i förhandsinformationen på ett klart, begripligt och tydligt sätt innan paketreseavtalet ingås.

2. Om arrangören och, i tillämpliga fall, återförsäljaren inte har fullgjort informationsplikten avseende sådana tilläggsavgifter eller övriga kostnader som avses i artikel 5.1 första stycket c före paketreseavtalets ingående, ska resenären inte stå för dessa avgifter eller övriga kostnader.

Artikel 7

Innehåll i paketreseavtalet och handlingar som ska tillhandahållas före paketresans början

1. Medlemsstaterna ska se till att paketreseavtal är klart och begripligt utformade samt läsbara om de är skriftliga. I samband med paketreseavtalets ingående eller utan oskäligt dröjsmål därefter, ska arrangören eller återförsäljaren överlämna en kopia av avtalet eller en bekräftelse på avtalet på ett varaktigt medium till resenären. Resenären ska ha rätt att begära en kopia i pappersform om paketreseavtalet har ingåtts i arrangörens eller återförsäljarens samtida fysiska närvaro.

Vid avtal utanför fasta affärslokaler enligt definitionen i artikel 2.8 i direktiv 2011/83/EU ska en kopia eller bekräftelse på paketreseavtalet lämnas till resenären i pappersform eller, om resenären samtycker, på ett annat varaktigt medium.

2. Paketreseavtalet eller bekräftelsen på avtalet ska ange det fullständiga innehållet i överenskommelsen, som ska innehålla all information som avses i artikel 5.1 första stycket a–h och följande information:

- a) Särskilda krav från resenären som arrangören har accepterat.

- b) Information om att arrangören är
- i) ansvarig för att alla resetjänster som ingår i avtalet fullgörs i enlighet med artikel 13, och
 - ii) skyldig att tillhandahålla assistans om resenären befinner sig i sådana svårigheter som avses i artikel 16,
- c) Namnet på det organ som ansvarar för skydd vid obestånd och dess kontaktuppgifter, inbegripet besöksadressen, och i tillämpliga fall namnet på den behöriga myndighet som har utsetts av den berörda medlemsstaten för detta ändamål och dess kontaktuppgifter.
- d) Namn, adress, telefonnummer, e-postadress och, i förekommande fall, faxnummer till arrangörens lokala representant, till en kontaktpunkt eller till en annan tjänst som gör att resenären snabbt kan kontakta arrangören och effektivt kommunicera med honom, för att begära hjälp då resenären hamnat i svårigheter eller för att klaga över bristande efterlevnad som resenären upplever när paketresan fullgörs.
- e) Information om att resenären måste meddela varje brist på överensstämmelse som han eller hon upplever när paketresan fullgörs i enlighet med artikel 13.2.
- f) Om en minderårig reser utan förälder eller annan ansvarig person på grundval av ett paketreseavtal som inbegriper inkvartering, information som möjliggör direkt kontakt med den minderårige eller den person som är ansvarig för den minderårige på den plats där den minderårige vistas.
- g) Information om tillgängliga interna förfaranden för hantering av klagomål och om alternativa tvistlösningsmekanismer enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU ⁽¹⁾ och, i förekommande fall, om det tvistlösningsorgan som näringsidkaren omfattas av och om plattformen för tvistlösning online enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013 ⁽²⁾.
- h) Information om resenärens rätt att överföra avtalet på en annan resenärl i enlighet med artikel 9.
3. När det gäller paketresor enligt definitionen i artikel 3.2 b v ska den näringsidkare till vilken uppgifterna överförs informera arrangören om ingåendet av det avtal som leder till att en paketresa skapas. Näringsidkaren ska tillhandahålla arrangören den information som krävs för att denne ska kunna uppfylla sina skyldigheter som arrangör.
- Så snart arrangören har informerats om att en paketresa har skapats, ska arrangören tillhandahålla resenären den information som avses i punkt 2 a–h på ett varaktigt medium.
4. Den information som avses i punkterna 2 och 3 ska tillhandahållas på ett klart, begripligt och tydligt sätt.
5. I god tid före paketresans början ska arrangören tillhandahålla resenären nödvändiga kvitton, intyg och biljetter och, i förekommande fall, information om de planerade tiderna för avresa och tidsfristen för att checka in samt de planerade tiderna för uppehåll under resan, anslutande transporter och ankomst.

Artikel 8

Bevisbörda

Bevisbördan för att informationsskyldigheten enligt detta kapitel fullgjorts ska åvila näringsidkaren.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (direktivet om alternativ tvistlösning) (EUT L 165, 18.6.2013, s. 63).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013 av den 21 maj 2013 om tvistlösning online vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (förordningen om tvistlösning online vid konsumenttvister) (EUT L 165, 18.6.2013, s. 1).

KAPITEL III

ÄNDRINGAR AV PAKETRESEAVTALET FÖRE PAKETRESANS BÖRJAN

Artikel 9

Överlåtelse av paketreseavtalet till en annan resenär

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att en resenär, efter att ha givit arrangören skäligt varsel på ett varaktigt medium före paketresans början, kan överlåta avtalet till en person som uppfyller de villkor som gäller för det avtalet. Varsel senast sju dagar före paketresans början ska i varje fall bedömas som skäligt.
2. Den som överlåter paketreseavtalet och den som tar över det är solidariskt ansvariga för resterande betalning och för eventuella tilläggsavgifter och övriga kostnader med anledning av överlåtelsen. Arrangören ska informera den som överlåter avtalet om de faktiska kostnaderna för överlåtelsen. Dessa kostnader får inte vara oskäligen höga och får inte överstiga den faktiska kostnad som arrangören åsamkats till följd av att paketreseavtalet överlåtits.
3. Arrangören ska tillhandahålla överlåtaren bevis för de tilläggsavgifter eller övriga kostnader som uppkommit till följd av att paketreseavtalet överlåtits.

Artikel 10

Ändring av priset

1. Medlemsstaterna ska se till att priser, efter det att paketreseavtalet ingåtts, endast får höjas om avtalet uttryckligen fastställer den möjligheten och anger att resenären har rätt till prissänkning enligt punkt 4. I så fall ska det i paketreseavtalet anges hur prisändringar ska beräknas. Priserna får endast höjas som en direkt följd av förändringar gällande
 - a) priset på passagerartransporter som beror på kostnaden för bränsle eller andra kraftkällor,
 - b) nivån på skatter eller avgifter för resetjänsterna inbegripna i avtalet som tas ut av tredje parter som inte direkt medverkar vid genomförandet av paketresan, vilket inbegriper turistskatter, landningsskatter eller start- och landningsavgifter i hamnar eller på flygplatser, eller
 - c) valutakurser av relevans för paketresan.
2. Om den prisökning som avses i punkt 1 i den här artikeln överstiger 8 % av paketresans totalpris ska artikel 11.2 – 11.5 tillämpas.
3. Oavsett prisökningens omfattning är en prisökning möjlig endast om arrangören meddelar resenären detta på ett tydligt och begripligt sätt med en motivering till den ökningen och en uträkning på ett varaktigt medium senast 20 dagar före paketresans början.
4. Om det i paketreseavtalet fastställs en möjlighet till prisökningar ska resenären ha rätt till en prissänkning som motsvarar eventuella minskningar av de kostnader som avses i punkt 1 a, b och c och som inträffar efter det att avtalet ingåtts innan paketresans början.
5. Vid en prissänkning ska arrangören ha rätt att dra av faktiska administrativa kostnader från den återbetalning som resenären har rätt till. Arrangören ska på resenärens begäran tillhandahålla bevis för dessa administrativa kostnader.

Artikel 11

Ändring av andra villkor i paketreseavtal

1. Medlemsstaterna ska se till att arrangören, innan paketresans början, inte ensidigt får ändra andra villkor i paketreseavtalet än priset i enlighet med artikel 10, såvida inte

- a) arrangören har förbehållit sig den rätten i avtalet,
- b) ändringen är obetydlig, och
- c) arrangören informerar resenären om ändringen på ett klart, begripligt och tydligt sätt på ett varaktigt medium.

2. Om arrangören före paketresans början är tvungen att väsentligen ändra några av de huvudsakliga egenskaperna hos de resetjänster som avses i artikel 5.1 första stycket a eller inte kan uppfylla de särskilda krav som avses i artikel 7.2 a eller föreslår att höja priset på paketet med mer än 8 % i enlighet med artikel 10.2, får resenären inom en skälig tid som anges av arrangören

- a) godta den föreslagna ändringen, eller
- b) säga upp avtalet utan att betala uppsägningsavgift.

Om resenären säger upp paketreseavtalet får resenären godta en alternativ paketresa, som om möjligt är kvalitetsmässigt likvärdig eller bättre, om arrangören erbjuder en sådan.

3. Arrangören ska utan onödigt dröjsmål informera resenären på ett klart, begripligt och tydligt sätt på ett varaktigt medium, om

- a) de föreslagna ändringar som avses i punkt 2 och, när det är lämpligt i enlighet med punkt 4, konsekvenserna av dessa för paketresans pris,
- b) en skälig tid inom vilken resenären måste informera arrangören om sitt beslut enligt punkt 2,
- c) följderna om resenären underlåter att svara inom den tid som avses i led b, i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning, och
- d) i förekommande fall, den erbjudna alternativa paketresan och dess pris.

4. Om de ändringar av paketreseavtalet som avses i punkt 2 första stycket eller den ersättningspaketresa som avses i punkt 2 andra stycket leder till en paketresa som har lägre kvalitet eller värde ska resenären ha rätt till en rimlig prissänkning.

5. Om paketreseavtalet sägs upp enligt led b i punkt 2 första stycket i den här artikeln och resenären inte godtar en annan paketresa ska arrangören, utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter senast 14 dagar efter det att avtalet sagts upp, betala tillbaka alla de betalningar som gjorts av resenären eller för dennes räkning. Artikel 14.2, 14.3, 14.4, 14.5 och 14.6 ska gälla i tillämpliga delar.

Artikel 12

Uppsägning av paketreseavtalet och ångerrätt före paketresans början

1. Medlemsstaterna ska se till att resenären får säga upp paketreseavtalet när som helst före paketresans början. Om resenären säger upp paketreseavtalet enligt denna punkt kan resenären bli skyldig att betala en skälig och motiverad uppsägningsavgift till arrangören. Paketreseavtalet får ange skäliga standardiserade uppsägningsavgifter på grundval av tidpunkten för uppsägningen av avtalet före paketresans början och förväntade kostnadsbesparingar och intäkter från ett alternativt utnyttjande av resetjänsterna. Om det inte finns några standardiserade uppsägningsavgifter ska summan av uppsägningsavgiften motsvara paketresans pris minus kostnadsbesparingar och intäkter från det alternativa utnyttjandet av resetjänsterna. På resenärens begäran ska arrangören tillhandahålla en motivering av summan av uppsägningsavgifterna.

2. Utan hinder av punkt 1 ska resenären ha rätt att säga upp paketreseavtalet före paketresans början utan att betala någon uppsägningsavgift i händelse av oundvikliga eller extraordinära omständigheter på resmålet eller i dess omedelbara närhet och som väsentligen påverkar fullgörandet av paketresan, eller som väsentligen påverkar transporten av passagerare till resmålet. I händelse av uppsägning av paketreseavtalet enligt denna punkt ska resenären ha rätt till full återbetalning av alla betalningar som gjorts för paketresan men ska inte ha rätt till ytterligare ersättning.
3. Arrangören får säga upp paketreseavtalet och ge resenären full återbetalning av alla betalningar som har gjorts för paketresan, men ska inte vara ansvarig för ytterligare ersättning om
 - a) antalet personer som köpt paketresan är mindre än det lägsta antal som anges i avtalet och arrangören meddelar resenären om uppsägningen av avtalet inom den period som fastställts i avtalet, dock senast
 - i) 20 dagar före paketresans början vid resor som varar längre än sex dagar,
 - ii) sju dagar före paketresans början vid resor som varar mellan två och sex dagar,
 - iii) 48 timmar före paketresans början vid resor som varar längst två dagar,eller
 - b) arrangören förhindras från att fullgöra avtalet på grund av oundvikliga eller extraordinära omständigheter och meddelar resenären om uppsägningen utan onödigt dröjsmål före paketresans början.
4. Arrangören ska tillhandahålla alla återbetalningar som krävs enligt punkterna 2 och 3, eller med avseende på punkt 1 ersätta alla betalningar som har gjorts av resenären eller för dennes räkning för paketresan med avdrag för den skäligen uppsägningsavgiften. Sådana återbetalningar ska göras till resenären utan onödigt dröjsmål och i vilket fall som helst högst 14 dagar efter det att paketreseavtalet sagts upp.
5. Avseende avtal utanför fasta affärslokaler får medlemsstaterna i sin nationella lagstiftning föreskriva att resenären har rätt att säga upp paketreseavtalet inom 14 dagar, utan att ange något skäl.

KAPITEL IV

PAKETRESANS FULLGÖRANDE

Artikel 13

Ansvar för paketresans fullgörande

1. Medlemsstaterna ska se till att arrangören är ansvarig för fullgörandet av de resetjänster som inbegrips i paketreseavtalet, oavsett om tjänsterna ska utföras av arrangören eller av andra resetjänstleverantörer.

Medlemsstaterna får behålla eller införa bestämmelser i sin nationella lagstiftning enligt vilka återförsäljaren också är ansvarig för fullgörandet av paketresan. I så fall ska de bestämmelser i artikel 7 och kapitel III, detta kapitel och kapitel V som gäller för arrangören också gälla i tillämpliga delar för återförsäljaren.

2. Resenären ska utan onödigt dröjsmål och med beaktande av omständigheterna informera arrangören om bristande överensstämmelse som resenären upplever under fullgörandet av en resetjänst som omfattas av paketreseavtalet.
3. Om någon av resetjänsterna inte fullgörs i enlighet med paketreseavtalet ska arrangören avhjälpa den bristande överensstämmelsen, såvida det inte
 - a) är omöjligt, eller
 - b) medför oproportionella kostnader, med beaktande av den bristande överensstämmelsens omfattning och värdet av de påverkade resetjänsterna.

Om arrangören inte avhjälpjer den bristande överensställmelsen i enlighet med första stycket led a eller b i denna punkt ska artikel 14 tillämpas.

4. Utan att det påverkar de undantag som anges i punkt 3 får resenären, om arrangören inte avhjälpjer den bristande överensställmelsen inom en skälig tid som fastställts av resenären, göra detta själv och begära ersättning för de nödvändiga utgifterna. Resenären behöver inte specificera någon tidsgräns om arrangören vägrar att avhjälpja den bristande överensställmelsen eller om omedelbart avhjälpande krävs.

5. Om en betydande andel av resetjänsterna inte kan tillhandahållas enligt överenskommelsen i paketreseavtalet ska arrangören, utan extra kostnader för resenären, erbjuda lämpliga alternativa arrangemang, som om möjligt ska vara kvalitetsmässigt likvärdiga eller bättre än de arrangemang som angivits i avtalet under paketresans resterande del, inklusive när resenärens återresa till avreseplatsen inte tillhandahålls enligt överenskommelse.

Om de alternativa arrangemang som föreslagits leder till en paketresa av lägre kvalitet än det som specificerats i paketreseavtalet, ska arrangören bevilja resenären en skälig prissänkning.

Resenären får avvisa föreslagna alternativa arrangemang endast om de inte är jämförbara med vad man enats om i paketreseavtalet eller den prissänkning som medges är otillräcklig.

6. Om bristande överensställmelse väsentligen inverkar på fullgörandet av paketresan och arrangören inte har avhjälpjt detta inom en skälig tid som fastställts av resenären, får resenären säga upp paketreseavtalet utan uppsägningsavgift och, i tillämpliga fall, i enlighet med artikel 14, begära en prissänkning och/eller skadestånd.

Om det är omöjligt att finna alternativa arrangemang eller om resenären avvisar de föreslagna alternativa arrangemangen i enlighet med punkt 5 tredje stycket i denna artikel, har resenären när det är lämpligt även utan att säga upp paketreseavtalet rätt till en prissänkning och/eller skadestånd i enlighet med artikel 14.

Om paketresan omfattar transport av passagerare ska arrangören i fall som avses i första och andra styckena dessutom erbjuda resenären likvärdig hemtransport utan onödigt dröjsmål och utan extra kostnad.

7. Om det är omöjligt att säkerställa resenärens hemresa enligt överenskommelsen i paketreseavtalet på grund av oundvikliga och extraordinära omständigheter, ska arrangören stå för kostnaden för nödvändig inkvartering, om möjligt i motsvarande kategori, under en period på högst tre nätter per resenär. Om längre perioder fastställs i den unionslagstiftning om passagerarrättigheter som är tillämplig för det berörda transportmedlet för resenärens hemresa ska dessa perioder gälla.

8. Den kostnadsbegränsning som avses i punkt 7 i den här artikeln ska inte gälla för personer med nedsatt rörlighet enligt definitionen i artikel 2 a i förordning (EG) nr 1107/2006 eller för personer som medföljer dem, gravida kvinnor och ensamresande minderåriga samt personer i behov av särskild medicinsk hjälp, under förutsättning att de har meddelat arrangören om sina särskilda behov minst 48 timmar före paketresans början. Arrangören får inte åberopa oundvikliga och extraordinära omständigheter för att begränsa det ansvar som avses i punkt 7 i den här artikeln om den relevanta transportören inte kan åberopa dessa omständigheter enligt gällande unionslagstiftning.

Artikel 14

Prissänkning och skadestånd

1. Medlemsstaterna ska se till att resenären har rätt till en rimlig prissänkning för perioder under vilka det rådde bristande överensställmelse, såvida inte arrangören bevisar att den bristande överensställmelsen kan tillskrivas resenären.

2. Resenären ska ha rätt till skälig ersättning från arrangören för eventuella skador som resenären drabbas av till följd av bristande överensställmelse. Ersättning ska lämnas utan onödigt dröjsmål.

3. Resenären ska inte ha rätt till skadestånd om arrangören bevisar att den bristande överensstämelsen
 - a) kan tillskrivas resenären,
 - b) kan tillskrivas en tredje part som saknar anknytning till tillhandahållandet av de resetjänster som omfattas av paketreseavtalet och inte kan förutses eller undvikas, eller
 - c) har uppkommit på grund av oundvikliga och extraordinära omständigheter.
4. I den mån som de internationella konventioner som är bindande för unionen begränsar omfattningen eller villkoren för ersättning som ska betalas av en leverantör som utför en resetjänst som är en del av en paketresa, ska samma begränsningar gälla för arrangören. I den mån som de internationella konventioner som inte är bindande för unionen begränsar den ersättning som ska betalas av en tjänsteleverantör får medlemsstaterna begränsa den ersättning som ska betalas av arrangören i enlighet därmed. I andra fall får paketreseavtalet begränsa den ersättning som ska betalas av arrangören under förutsättning att denna begränsning inte gäller för personskador eller skada som orsakats uppsåtligt eller genom vårdslöshet och inte uppgår till mindre än tre gånger paketresans totala pris.
5. Rättigheter till ersättning eller prissänkning enligt detta direktiv ska inte påverka resenärernas rättigheter enligt förordning (EG) nr 261/2004, förordning (EG) nr 1371/2007, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 392/2009⁽¹⁾, förordning (EU) nr 1177/2010, förordning (EU) nr 181/2011 och enligt internationella avtal. Resenärer ska ha rätt att lägga fram anspråk enligt detta direktiv och enligt dessa förordningar och internationella konventioner. Ersättning eller prissänkning som beviljats enligt detta direktiv och ersättning eller prissänkning som beviljats enligt dessa förordningar och internationella konventioner ska dras av från varandra i syfte att undvika överkompensering.
6. Preskriptionstiden för att framställa anspråk enligt denna artikel ska inte understiga två år.

Artikel 15

Möjlighet att kontakta arrangören via återförsäljaren

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 13.1 andra stycket ska medlemsstaterna se till att resenären kan skicka meddelanden, begäranden eller klagomål vad gäller fullgörandet av paketresan direkt till den återförsäljare som det köptes genom. Återförsäljaren ska vidarebefordra dessa meddelanden, begäranden och klagomål till arrangören utan onödigt dröjsmål.

Med avseende på iakttagande av tidsfrister eller preskriptionstider ska återförsäljarens mottagande av meddelanden, begäranden eller klagomål som avses i första stycket betraktas som arrangörens mottagande.

Artikel 16

Skyldighet att tillhandahålla assistans

Medlemsstaterna ska se till att arrangören ger lämplig assistans utan onödigt dröjsmål till resenärer som befinner sig i svårigheter, inbegripet under de omständigheter som avses i artikel 13.7, i synnerhet genom att

- a) tillhandahålla lämplig information om hälso- och sjukvårdstjänster, lokala myndigheter och konsulärt bistånd, och
- b) hjälpa resenären att upprätta distanskommunikation och hjälpa resenären att hitta alternativa researrangemang.

Arrangören ska kunna ta ut en skälig avgift för sådan assistans om situationen orsakats uppsåtligt eller av oaktsamhet från resenärens sida. Denna avgift ska inte under några omständigheter överstiga de faktiska kostnader som arrangören åsamkats.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 392/2009 av den 23 april 2009 om transportörens skadeståndsansvar i samband med olyckor vid passagerarbefordran till sjöss (EUT L 131, 28.5.2009, s. 24).

KAPITEL V

SKYDD VID OBESTÅND

Artikel 17

Effektivitet och omfattning gällande skyddet vid obestånd

1. Medlemsstaterna ska se till att arrangörer som är etablerade på deras territorium ställer säkerhet för återbetalning av alla betalningar som gjorts av resenärer eller för deras räkning i den mån som de relevanta tjänsterna inte fullgörs som en följd av arrangörens obestånd. Om transport av passagerare inbegrips i paketreseavtalet, ska arrangörerna även ställa säkerhet för hemtransport av resenärerna. En fortsättning på paketresan får erbjudas.

Arrangörer som inte är etablerade i en medlemsstat och som säljer eller erbjuder paketresor i en medlemsstat eller som på något sätt riktar sådan verksamhet till en medlemsstat ska vara skyldiga att ställa säkerhet enligt lagstiftningen i den medlemsstaten.

2. Den säkerhet som avses i punkt 1 ska vara effektiv och omfatta rimligt förutsebara kostnader. Den ska omfatta summorna av betalningar som gjorts av resenärer eller för deras räkning för paketresor, med beaktande av längden på tidsperioden mellan erläggande av delbetalning och slutliga betalningar och fullgörandet av paketresorna, samt den uppskattade kostnaden för hemtransporter i händelse av arrangörens obestånd.

3. En arrangörs skydd vid obestånd ska omfatta resenärer oberoende av deras bostadsort och avreseort, oberoende av var paketresan har sålts och utan hänsyn till i vilken medlemsstat det organ som ansvarar för skyddet vid obestånd är beläget.

4. När fullgörandet av paketresan påverkas av arrangörens obestånd ska säkerheten vara tillgänglig kostnadsfritt för att säkerställa hemtransporter och, om så krävs, finansieringen av inkvartering före hemtransporten.

5. För resetjänster som inte har fullgjorts ska återbetalningar göras utan onödigt dröjsmål på resenärens begäran.

Artikel 18

Ömsesidigt erkännande av skyddet vid obestånd och administrativt samarbete

1. Skydd vid obestånd som en arrangör tillhandahåller enligt de nationella åtgärder som införlivar artikel 17 i den medlemsstat där denne är etablerad ska av medlemsstaterna erkännas som skydd som uppfyller kraven i deras motsvarande åtgärder.

2. Medlemsstaterna ska utse centrala kontaktpunkter för att underlätta det administrativa samarbetet och tillsynen av arrangörer som är verksamma i olika medlemsstater. De ska anmäla kontaktpuppgifter för dessa kontaktpunkter till alla andra medlemsstater och till kommissionen.

3. De centrala kontaktpunkterna ska ge varandra tillgång till all nödvändig information om sina nationella krav i fråga om skydd vid obestånd samt identiteten för den eller de enheter som ansvarar för skyddet vid obestånd för specifika arrangörer som är etablerade på deras territorium. Dessa kontaktpunkter ska medge varandra tillgång till tillgängliga förteckningar över arrangörer som fullgör sina skyldigheter vad gäller skydd vid obestånd. Alla sådana förteckningar ska göras tillgängliga för allmänheten, även online.

4. Om en medlemsstat hyser tvivel om en arrangörs skydd vid obestånd ska denna stat begära ett förtydligande från den medlemsstat där arrangören är etablerad. Medlemsstaterna ska svara på förfrågningar från andra medlemsstater så snart det är möjligt med beaktande av hur brådskande och hur komplext ärendet är. Ett första svar ska under alla omständigheter lämnas inom högst 15 arbetsdagar efter det att begäran har mottagits.

KAPITEL VI

SAMMANLÄNKADE RESEARRANGEMANG

Artikel 19

Skydd vid obestånd och informationskrav för sammanlänkade researrangemang

1. Medlemsstaterna ska se till att näringsidkare som underlättar sammanlänkade researrangemang ställer säkerhet för återbetalning av alla betalningar de mottar från resenärer i den mån en resetjänst som utgör en del av ett sammanlänkat researrangemang inte fullgörs till följd av deras obestånd. Om dessa näringsidkare utgör den part som ansvarar för transporten av passagerare ska säkerheten också omfatta resenärens hemtransport. Artiklarna 17.1 andra stycket, 17.2–17.5 och 18 ska gälla i tillämpliga delar.

2. Innan resenären blir bunden av ett avtal som leder till tillkomsten av ett sammanlänkat researrangemang eller motsvarande erbjudande ska den näringsidkare som underlättar de sammanlänkade researrangemangen, också då näringsidkaren inte är etablerad i en medlemsstat utan på något sätt riktar sådan verksamhet till en medlemsstat, på ett klart, begripligt och tydligt sätt ange att resenären

- a) inte kommer att erhålla någon av de rättigheter som gäller uteslutande för paketresor enligt detta direktiv och att varje tjänsteleverantör ensam ansvarar för det korrekta avtalsenliga fullgörandet av dess tjänster, och
- b) kommer att erhålla skydd vid obestånd i enlighet med punkt 1.

För att uppfylla denna punkt ska den näringsidkare som underlättar ett sammanlänkat researrangemang tillhandahålla resenären den informationen genom de relevanta standardformulären i bilaga II, eller, om det sammanlänkade researrangemanget i fråga inte omfattas av något av formulären i den bilagan, lämna den information som dessa innehåller.

3. Om den näringsidkare som underlättar de sammanlänkade researrangemangen inte har uppfyllt kraven i punkterna 1 och 2 i den här artikeln ska de rättigheter och skyldigheter som fastställs i artiklarna 9 och 12 och i kapitel IV tillämpas när det gäller de resetjänster som ingår i det sammanlänkade researrangemanget.

4. När ett sammanlänkat researrangemang följer av att ett avtal ingåtts mellan en resenär och en näringsidkare som inte underlättar det sammanlänkade researrangemanget, ska näringsidkaren informera den näringsidkare som underlättar det sammanlänkade researrangemanget om att det relevanta avtalet har ingåtts.

KAPITEL VII

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 20

Återförsäljarens särskilda skyldigheter i de fall arrangören är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 13.1 andra stycket ska, i de fall då arrangören är etablerad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, den återförsäljare som är etablerad i en medlemsstat omfattas av de skyldigheter som fastställs för arrangörer i kapitlen IV och V, såvida inte återförsäljaren lägger fram bevis för att arrangören uppfyller kraven i de kapitlen.

Artikel 21

Ansvar för bokningsfel

Medlemsstaterna ska se till att en näringsidkare är ansvarig för eventuella fel till följd av tekniska brister i bokningssystemet som kan tillskrivas denna näringsidkare och, om näringsidkaren har åtagit sig att sköta bokningen av en paketresa eller resetjänster som ingår i ett sammanlänkat researrangemang, för de fel som görs under bokningsprocessen.

En näringsidkare ska inte vara ansvarig för bokningsfel som kan tillskrivas resenären eller som har orsakats av oundvikliga och extraordinära omständigheter.

*Artikel 22***Rätt till gottgörelse**

I de fall där en arrangör eller, i enlighet med artikel 13.1 andra stycket eller artikel 20, en återförsäljare betalar ersättning, beviljar en prissänkning eller fullgör sina övriga skyldigheter enligt detta direktiv, ska medlemsstaterna se till att arrangören eller återförsäljaren har rätt att begära gottgörelse från en tredje part som bidrog till den händelse som utlöste ersättningen, prissänkningen eller andra skyldigheter.

*Artikel 23***Direktivets tvingande karaktär**

1. En förklaring från en arrangör av en paketresa eller en näringsidkare som underlättar ett sammanlänkat researrangemang om att denne uteslutande agerar som resetjänstleverantör, som mellanhand eller i annan egenskap, eller att paketresan eller det sammanlänkade researrangemanget i den mening som avses i detta direktiv inte utgör en paketresa eller ett sammanlänkat researrangemang, ska inte befria den arrangören eller näringsidkaren från deras skyldigheter enligt detta direktiv.
2. Resenärer får inte avsäga sig de rättigheter som de tillerkänns genom de nationella åtgärder som införlivar detta direktiv.
3. Avtalsmässiga arrangemang eller förklaringar från resenären som direkt eller indirekt åsidosätter eller begränsar de rättigheter som beviljas resenärer enligt detta direktiv, eller som syftar till att kringgå tillämpningen av detta direktiv, är inte bindande för resenären.

*Artikel 24***Tillsyn**

Medlemsstaterna ska se till att tillräckliga och effektiva resurser finns för att säkerställa efterlevnaden av detta direktiv.

*Artikel 25***Sanktioner**

Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelser av nationella bestämmelser som antas enligt detta direktiv och ska vidta alla åtgärder som krävs för att se till att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

*Artikel 26***Rapportering från kommissionen samt översyn**

Senast den 1 januari 2019 ska kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om de bestämmelser i detta direktiv som gäller bokningar online som görs vid olika försäljningsställen och om huruvida dessa ska klassificeras som paketresa, sammanlänkade researrangemang eller fristående resetjänster och särskilt om definitionen av paketresa i artikel 3.2 b v samt om huruvida en justering eller utvidgning av den definitionen är lämplig.

Senast den 1 januari 2021 ska kommissionen överlämna en allmän rapport om tillämpningen av detta direktiv till Europaparlamentet och rådet.

De rapporter som avses i första och andra styckena ska vid behov åtföljas av lagstiftningsförslag.

Artikel 27

Ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2011/83/EU

1. Punkt 5 i bilagan till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 ska ersättas med följande:

"5. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 (*)

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 av den 25 november 2015 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG (EUT L 326, 11.12.2015, s. 1)."

2. Artikel 3.3 g i direktiv 2011/83/EU ska ersättas med följande:

"g) om paketresor enligt definitionen i artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 (**).

Artiklarna 6.7, 8.2 och 8.6, 19, 21 och 22 i det här direktivet ska i tillämpliga delar tillämpas på paketresor enligt definitionen i artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 avseende resenärer enligt definitionen i artikel 3.6 i det direktivet.

(**) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 av den 25 november 2015 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG (EUT L 326, 11.12.2015, s. 1)."

KAPITEL VIII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 28

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 1 januari 2018 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa åtgärder.
2. De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 1 juli 2018.
3. När en medlemsstat antar dessa åtgärder ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.
4. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 29

Upphävande

Direktiv 90/314/EEG ska upphöra att gälla med verkan från och med den 1 juli 2018.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga III.

*Artikel 30***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 31***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 25 november 2015.

På Europaparlamentets vägnar
M. SCHULZ
Ordförande

På rådets vägnar
N. SCHMIT
Ordförande

BILAGA I

Del A

Standardinformationsformulär för paketreseavtal när det är möjligt att använda hyperlänkar

De kombinerade resetjänster du erbjuds utgör en paketresa i den mening som avses i direktiv (EU) 2015/2302 .
Därför omfattas du av alla EU-rättigheter som gäller för paketresor. Företag(en) XY kommer att ansvara fullt ut för att paketresan som helhet fullgörs korrekt.
Dessutom har företag(en) XY, enligt lag, ett skydd för att återbetala dina betalningar och, när transport ingår i paketresan, säkerställa din hemtransport om det eller de hamnar på obestånd.
Mer information om centrala rättigheter enligt direktiv (EU) 2015/2302 [ska tillhandahållas i form av en hyperlänk]

Under denna hyperlänk får resenären följande information:

Centrala rättigheter enligt direktiv (EU) 2015/2302

- Resenärer kommer att få all väsentlig information om paketresan innan de ingår paketreseavtalet.
- Det finns alltid minst en näringsidkare som har ansvar för att alla resetjänster som ingår i avtalet fullgörs korrekt.
- Resenärerna får ett nödtelefonnummer eller uppgifter om en kontaktpunkt där de kan komma i kontakt med arrangören eller resebyrån.
- Resenärer får överlåta paketresan till en annan person, med skäligt varsel och eventuellt mot en extra kostnad.
- Paketresans pris får endast höjas om särskilda kostnader ökar (till exempel bränslepriser), och om detta uttryckligen anges i avtalet, samt i alla händelser senast 20 dagar före paketresans början. Om priset höjs med mer än 8 % av priset på paketresan får resenären säga upp avtalet. Om arrangören förbehåller sig rätten att höja priset har resenären rätt till en prissänkning om de relevanta kostnaderna sjunker.
- Resenärer kan säga upp avtalet utan att betala en avbokningsavgift och få full återbetalning av alla betalningar om någon annan av paketresans väsentliga delar än priset ändras avsevärt. Om den näringsidkare som ansvarar för paketresan ställer in paketresan före paketresans början har resenärerna rätt till återbetalning och ersättning, i förekommande fall.
- Resenärer kan under exceptionella omständigheter säga upp avtalet före paketresans början utan att betala en avbokningsavgift, till exempel vid allvarliga säkerhetsproblem på resmålet som sannolikt skulle påverka paketresan.
- Dessutom kan resenärer när som helst före paketresans början säga upp avtalet mot en skälig och motiverad avbokningsavgift.
- Om betydande delar av paketresan inte kan tillhandahållas enligt avtalet efter paketresans början måste lämpliga alternativa arrangemang erbjudas utan extra kostnad. Resenärer får säga upp avtalet utan att betala en avbokningsavgift om tjänsterna inte fullgörs i enlighet med avtalet och detta väsentligen inverkar på paketresans fullgörande och arrangören inte avhjälpjer problemet.

- Resenärer har också rätt till en prissänkning och/eller en ersättning för skada om resetjänsterna inte fullgörs eller fullgörs bristfälligt.
- Arrangören måste tillhandahålla stöd om resenären befinner sig i svårigheter.
- Om arrangören eller, i vissa medlemsstater, återförsäljaren hamnar på obestånd kommer betalningarna att återbetalas. Om arrangören eller, i tillämpliga fall, återförsäljaren hamnar på obestånd efter paketresans början och om transport ingår i paketresan, säkras resenärernas hemtransport. XY har tecknat skydd vid obestånd hos YZ [den enhet som ansvarar för skyddet vid obestånd, t.ex. en garantifond eller ett försäkringsbolag]. Resenärer får kontakta denna enhet eller, i tillämpliga fall, den behöriga myndigheten (kontaktuppgifter – inklusive namn, besöksadress, e-postadress och telefonnummer) om tjänster inte tillhandahålls till följd av XY:s obestånd.

Direktiv (EU) 2015/2302 i den form som det har införlivats i nationell rätt [HYPERLÄNK]

Del B

Standardinformationsformulär för paketreseavtal i andra situationer än de som omfattas av del A

De kombinerade resetjänster du erbjuder utgör en paketresa i den mening som avses i direktiv (EU) 2015/2302 .
 Därför omfattas du av alla EU-rättigheter som gäller för paketresor. Företag(en) XY kommer att ansvara fullt ut för att paketresan som helhet fullgörs korrekt.
 Dessutom har företag(en) XY, enligt lag, ett skydd för att återbetala dina betalningar och, när transport ingår i paketresan, säkerställa din hemtransport om det eller de hamnar på obestånd.

Centrala rättigheter enligt direktiv (EU) 2015/2302

- Resenärer kommer att få all väsentlig information om paketresan innan de ingår paketreseavtalet.
- Det finns alltid minst en näringsidkare som har ansvar för att alla resetjänster som ingår i avtalet fullgörs korrekt.
- Resenärerna får ett nödtelefonnummer eller uppgifter om en kontaktpunkt där de kan komma i kontakt med arrangören eller resebyrån.
- Resenärer får överlåta paketresan till en annan person, med skäligt varsel och eventuellt mot en extra kostnad.
- Paketresans pris får endast höjas om särskilda kostnader ökar (till exempel bränslepriser), och om detta uttryckligen anges i avtalet, samt i alla händelser senast 20 dagar före paketresans början. Om priset höjs med mer än 8 % av priset på paketresan får resenären säga upp avtalet. Om arrangören förbehåller sig rätten att höja priset har resenären rätt till en prissänkning om de relevanta kostnaderna sjunker.
- Resenärer kan säga upp avtalet utan att betala en avbokningsavgift och få full återbetalning av alla betalningar om någon annan av paketresans väsentliga delar än priset ändras avsevärt. Om den näringsidkare som ansvarar för paketresan ställer in paketresan före paketresans början har resenärerna rätt till återbetalning och ersättning, i förekommande fall.
- Resenärer kan under exceptionella omständigheter säga upp avtalet före paketresans början utan att betala en avbokningsavgift, till exempel vid allvariga säkerhetsproblem på resmålet som sannolikt skulle påverka paketresan.
- Dessutom kan resenärer när som helst före paketresans början säga upp avtalet mot en skälig och motiverad avbokningsavgift.

- Om betydande delar av paketresan inte kan tillhandahållas enligt avtalet efter paketresans början måste lämpliga alternativa arrangemang erbjudas utan extra kostnad. Resenärer får säga upp avtalet utan att betala en avbokningsavgift om tjänsterna inte fullgörs i enlighet med avtalet och detta väsentligen inverkar på paketresans fullgörande och arrangören inte avhjälper problemet.
- Resenärer har också rätt till en prissänkning och/eller en ersättning för skada om resetjänsterna inte fullgörs eller fullgörs bristfälligt.
- Arrangören måste tillhandahålla stöd om en resenär befinner sig i svårigheter.
- Om arrangören eller, i vissa medlemsstater, återförsäljaren hamnar på obestånd kommer betalningarna att återbetalas. Om arrangören eller, i tillämpliga fall, återförsäljaren hamnar på obestånd efter paketresans början och om transport ingår i paketresan, säkras resenärernas hemtransport. XY har tecknat skydd vid obestånd hos YZ [den enhet som ansvarar för skyddet vid obestånd, t.ex. en garantifond eller ett försäkringsbolag]. Resenärer får kontakta denna enhet eller, i tillämpliga fall, den behöriga myndigheten (kontaktuppgifter – inklusive namn, besöksadress, e-postadress och telefonnummer) om tjänster inte tillhandahålls till följd av XY:s obestånd.

[Webbplats där man hittar direktiv (EU) 2015/2302 i den form som det har införlivats i nationell rätt.]

Del C

Standardinformationsformulär när en arrangör överför uppgifter till en annan näringsidkare i enlighet med artikel 3.2 b v

Om du ingår ett avtal med företag AB senast 24 timmar efter att ha mottagit bokningsbekräftelsen från företag XY kommer de resetjänster som tillhandahålls av XY och AB att utgöra en paketresa i den mening som avses i direktiv (EU) 2015/2302 .

Därför omfattas du av alla EU-rättigheter som gäller för paketresenärer. Företag XY kommer att ansvara fullt ut för att paketresan som helhet fullgörs korrekt.

Dessutom har företag XY, enligt lag, ett skydd för att återbetala dina kostnader och, när transport ingår i paketresan, säkerställa din hemtransport om den eller de hamnar på obestånd.

Mer information om centrala rättigheter enligt direktiv (EU) 2015/2302 [ska tillhandahållas i form av en hyperlänk]

Under denna hyperlänk får resenären följande information:

Centrala rättigheter enligt direktiv (EU) 2015/2302

- Resenärer kommer att få all väsentlig information om resetjänsterna innan paketreseavtalet ingås.
- Det finns alltid minst en näringsidkare som har ansvar för att alla resetjänster som ingår i avtalet fullgörs korrekt.
- Resenärerna får ett nödtelefonnummer eller uppgifter om en kontaktpunkt där de kan komma i kontakt med arrangören eller resebyrån.
- Resenärer får överlåta paketresan till en annan person, med skäligen varsel och eventuellt mot en extra kostnad.
- Paketresans pris får endast höjas om särskilda kostnader ökar (till exempel bränslepriser), och om detta uttryckligen anges i avtalet, samt i alla händelser senast 20 dagar före paketresans början. Om priset höjs med mer än 8 % av priset för paketresan får resenären säga upp avtalet. Om arrangören förbehåller sig rätten att höja priset har resenären rätt till en prissänkning om de relevanta kostnaderna sjunker.

- Resenärer kan säga upp avtalet utan att betala en avbokningsavgift och få full återbetalning av alla betalningar om någon annan av paketresans väsentliga delar än priset ändras avsevärt. Om den näringsidkare som ansvarar för paketresan ställer in paketresan före paketresans början har resenärerna rätt till återbetalning och ersättning, i förekommande fall.
- Resenärer kan under exceptionella omständigheter säga upp avtalet före paketresans början utan att betala en avbokningsavgift, till exempel vid allvarliga säkerhetsproblem på resmålet som sannolikt skulle påverka paketresan.
- Dessutom kan resenärer när som helst före paketresans början säga upp avtalet mot en skälig och motiverad avbokningsavgift.
- Om betydande delar av paketresan inte kan tillhandahållas enligt avtalet efter paketresans början måste lämpliga alternativa arrangemang anordnas utan extra kostnad. Resenärer får säga upp avtalet utan att betala en avbokningsavgift om tjänsterna inte fullgörs i enlighet med avtalet och detta väsentligen inverkar på paketresans fullgörande och arrangören inte avhjälpel problemet.
- Resenärer har också rätt till en prissänkning och/eller en ersättning för skada om resetjänsterna inte fullgörs eller fullgörs bristfälligt.
- Arrangören måste tillhandahålla stöd om resenärer befinner sig i svårigheter.
- Om arrangören eller, i vissa medlemsstater, återförsäljaren hamnar på obestånd kommer betalningarna att återbetalas. Om arrangören eller, i tillämpliga fall, återförsäljaren hamnar på obestånd efter paketresans början och om transport ingår i paketresan, säkras resenärernas hemtransport. XY har tecknat skydd vid obestånd hos YZ [den enhet som ansvarar för skyddet vid obestånd, t.ex. en garantifond eller ett försäkringsbolag]. Resenärer får kontakta denna enhet eller, i tillämpliga fall, den behöriga myndigheten (kontaktuppgifter – inklusive namn, besöksadress, e-postadress och telefonnummer) om tjänster inte tillhandahålls till följd av XY:s obestånd.

Direktiv (EU) 2015/2302 i den form som det har införlivats i nationell rätt [HYPERLÄNK].

BILAGA II

Del A

Standardinformationsformulär om den näringsidkare som via internet tillhandahåller ett sammanlänkat researrangemang i den mening som avses i artikel 3.5 a är en transportör som säljer en tur-och-retur-biljett

Om du, efter att ha valt ut och betalat för en resetjänst, bokar ytterligare resetjänster för din resa eller semester via vårt företag/XY omfattas du INTE av paketresenärers rättigheter enligt direktiv (EU) 2015/2302 .

Därför kommer vårt företag/XY inte att ansvara för att de ytterligare resetjänsterna fullgörs korrekt. Vid problem kontakta den relevanta tjänsteleverantören.

Om du bokar ytterligare resetjänster under samma besök på vårt företags/XY:s bokningswebbplats kommer resetjänsterna emellertid att utgöra en del av ett sammanlänkat researrangemang. I ett sådant fall har XY, i enlighet med EU-rätten ett skydd för återbetalning av dina betalningar till XY för tjänster som inte fullgörs som en följd av XY:s obestånd och, vid behov, din hemtransport. Observera att detta inte innebär någon återbetalning om den berörda tjänsteleverantören hamnar på obestånd.

Mer information om skydd vid obestånd [ska tillhandahållas i form av en hyperlänk].

Under denna hyperlänk får resenären följande information:

XY har tecknat skydd vid obestånd hos YZ [den enhet som ansvarar för skyddet vid obestånd, t.ex. en garantifond eller ett försäkringsbolag].

Resenärer får kontakta denna enhet eller, i tillämpliga fall, den behöriga myndigheten (kontaktuppgifter – inklusive namn, besöksadress, e-postadress och telefonnummer) om resetjänsterna inte tillhandahålls till följd av XY:s obestånd.

Anmärkning: Detta skydd vid obestånd gäller inte avtal med andra parter än XY som kan fullgöras trots XY:s obestånd.

Direktiv (EU) 2015/2302 i den form som det har införlivats i nationell rätt [HYPERLÄNK]

Del B

Standardinformationsformulär om den näringsidkare som via internet tillhandahåller ett sammanlänkat researrangemang i den mening som avses i artikel 3.5 a är en annan näringsidkare än en transportör som säljer en tur-och-retur-biljett

Om du, efter att ha valt ut och betalat för en resetjänst, bokar ytterligare resetjänster för din resa eller semester via vårt företag/XY omfattas du INTE av de rättigheter som är tillämpliga på paketresor enligt direktiv (EU) 2015/2302 .

Därför kommer vårt företag/XY inte att ansvara för att de enskilda resetjänsterna fullgörs korrekt. Vid problem kontakta den relevanta tjänsteleverantören.

Om du bokar ytterligare resetjänster under samma besök på vårt företags/XY:s bokningswebbplats kommer resetjänsterna emellertid att utgöra en del av ett sammanlänkat researrangemang. I ett sådant fall har XY, i enlighet med EU-rätten, ett skydd för återbetalning av dina betalningar till XY för tjänster som inte fullgörs som en följd av XY:s obestånd. Observera att detta inte innebär någon återbetalning om den berörda tjänsteleverantören hamnar på obestånd.

Mer information om skydd vid obestånd [ska tillhandahållas i form av en hyperlänk].

Under denna hyperlänk får resenären följande information:

XY har tecknat skydd vid obestånd hos YZ [den enhet som ansvarar för skyddet vid obestånd, t.ex. en garantifond eller ett försäkringsbolag].

Resenärer får kontakta denna enhet eller, i tillämpliga fall, den behöriga myndigheten (kontaktuppgifter – inklusive namn, besöksadress, e-postadress och telefonnummer) om resetjänsterna inte tillhandahålls till följd av XY:s obestånd.

Anmärkning: Detta skydd vid obestånd gäller inte avtal med andra parter som kan fullgöras trots XY:s obestånd.

Direktiv (EU) 2015/2302 i den form som det har införlivats i nationell rätt [HYPERLÄNK].

Del C

Standardinformationsformulär vid sammanlänkade researrangemang, i den mening som avses i artikel 3.5 a, om avtalen ingås i näringsidkarens (som inte är en transportör som säljer en tur-och-retur-biljett) och resenärens samtida fysiska närvaro

Om du, efter att ha valt ut och betalat för en resetjänst, bokar ytterligare resetjänster för din resa eller semester via vårt företag/XY omfattas du INTE av paketresenärers rättigheter enligt direktiv (EU) 2015/2302 .

Därför kommer vårt företag/XY inte att ansvara för att de enskilda resetjänsterna fullgörs korrekt. Vid problem kontakta den relevanta tjänsteleverantören.

Om du bokar ytterligare resetjänster under samma besök på eller kontakt med vårt företag/XY kommer resetjänsterna emellertid att utgöra en del av ett sammanlänkat researrangemang. I ett sådant fall har XY, i enlighet med EU-rätten, ett skydd för återbetalning av dina betalningar till XY för tjänster som inte fullgörs som en följd av XY:s obestånd. Observera att detta inte innebär någon återbetalning om den berörda tjänsteleverantören hamnar på obestånd.

XY har tecknat skydd vid obestånd hos YZ [den enhet som ansvarar för skyddet vid obestånd, t.ex. en garantifond eller ett försäkringsbolag] (kontaktuppgifter – inklusive namn, besöksadress, e-postadress och telefonnummer).

Resenärer får kontakta denna enhet eller, i tillämpliga fall, den behöriga myndigheten (kontaktuppgifter – inklusive namn, besöksadress, e-postadress och telefonnummer) om resetjänsterna inte tillhandahålls till följd av XY:s obestånd.

Anmärkning: Detta skydd vid obestånd gäller inte avtal med andra parter som kan fullgöras trots XY:s obestånd.

[Webbplats där direktiv (EU) 2015/2302 i den form som det har införlivats i nationell rätt återfinns.]

Del D

Standardinformationsformulär om den näringsidkare som via internet tillhandahåller ett sammanlänkat researrangemang i den mening som avses i artikel 3.5 b är en transportör som säljer en tur-och-retur-biljett

Om du bokar ytterligare resetjänster för din resa eller semester via denna länk/dessa länkar omfattas du INTE av de rättigheter som är tillämpliga på paketresor enligt direktiv (EU) 2015/2302 .

Därför kommer vårt företag/XY inte att ansvara för att dessa ytterligare resetjänster fullgörs korrekt. Vid problem kontakta den relevanta tjänsteleverantören.

Om du bokar ytterligare resetjänster via denna länk/dessa länkar senast 24 timmar efter det att du mottagit bokningsbekräftelsen från vårt företag/XY kommer dessa resetjänster emellertid att utgöra en del av ett sammanlänkat researrangemang. I ett sådant fall har XY, i enlighet med EU-rätten, ett skydd för återbetalning av dina betalningar till XY för tjänster som inte fullgörs som en följd av XY:s obestånd och, vid behov, din hemtransport. Observera att detta inte innebär någon återbetalning om den berörda tjänsteleverantören hamnar på obestånd.

Mer information om skydd vid obestånd [ska tillhandahållas i form av en hyperlänk].

Under denna hyperlänk får resenären följande information:

XY har tecknat skydd vid obestånd hos YZ [den enhet som ansvarar för skyddet vid obestånd, t.ex. en garantifond eller ett försäkringsbolag].

Resenärer får kontakta denna enhet eller, i tillämpliga fall, den behöriga myndigheten (kontaktuppgifter – inklusive namn, besöksadress, e-postadress och telefonnummer) om resetjänsterna inte tillhandahålls till följd av XY:s obestånd.

Anmärkning: Detta skydd vid obestånd gäller inte avtal med andra parter än XY som kan fullgöras trots XY:s obestånd.

Direktiv (EU) 2015/2302 i den form som det har införlivats i nationell rätt [[HYPERLÄNK](#)].

Del E

Standardinformationsformulär om den näringsidkare som via internet tillhandahåller ett sammanlänkat researrangemang, i den mening som avses i artikel 3.5 b, är en annan näringsidkare än en transportör som säljer en tur-och-retur-biljett

Om du bokar ytterligare resetjänster för din resa eller semester via denna länk/dessa länkar omfattas du INTE av de rättigheter som är tillämpliga på paketresor enligt direktiv (EU) 2015/2302 .

Därför kommer vårt företag/XY inte att ansvara för att dessa ytterligare resetjänster fullgörs korrekt. Vid problem kontakta den relevanta tjänsteleverantören.

Om du bokar ytterligare resetjänster via denna länk/dessa länkar senast 24 timmar efter mottagandet av bekräftelsen av din bokning från vårt företag/XY kommer de resetjänsterna emellertid att utgöra en del av ett sammanlänkat researrangemang. I ett sådant fall har XY, i enlighet med EU-rätten, ett skydd för återbetalning av dina betalningar till XY för tjänster som inte fullgörs som en följd av XY:s obestånd. Observera att detta inte innebär någon återbetalning om den berörda tjänsteleverantören hamnar på obestånd.

Mer information om skydd vid obestånd [ska tillhandahållas i form av en hyperlänk].

Under denna hyperlänk får resenären följande information:

XY har tecknat skydd vid obestånd hos YZ [den enhet som ansvarar för skyddet vid obestånd, t.ex. en garantifond eller ett försäkringsbolag].

Resenärer får kontakta denna enhet eller, i tillämpliga fall, den behöriga myndigheten (kontaktuppgifter – inklusive namn, besöksadress, e-postadress och telefonnummer) om resetjänsterna inte tillhandahålls till följd av XY:s obestånd.

Anmärkning: Detta skydd vid obestånd gäller inte avtal med andra parter än XY, som kan fullgöras trots XY:s obestånd.

Direktiv (EU) 2015/2302 i den form som det har införlivats i relevant nationell lagstiftning [[HYPERLÄNK](#)].

BILAGA III

Jämförelsetabell

Direktiv 90/314/EEG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2.1	Artikel 3.2 och artikel 2.2 a
Artikel 2.2	Artikel 3.8
Artikel 2.3	Artikel 3.9
Artikel 2.4	Artikel 3.6
Artikel 2.5	Artikel 3.3
Artikel 3.1	Utgår
Artikel 3.2	Utgår, dock har huvuddelarna införlivats i artiklarna 5 och 6
Artikel 4.1 a	Artikel 5.1 f
Artikel 4.1 b	Artikel 5.1 h, artikel 7.2 d och f och artikel 7.4
Artikel 4.2 a	Artikel 7.2
Artikel 4.2 b	Artikel 5.3 och artikel 7.1 och 7.4
Artikel 4.2 c	Utgår
Artikel 4.3	Artikel 9
Artikel 4.4	Artikel 10
Artikel 4.5	Artikel 11.2 och 11.3
Artikel 4.6	Artikel 11.2, 11.3 och 11.4 samt artikel 12.3 och 12.4
Artikel 4.7	Artikel 13.5, 13.6 och 13.7
Artikel 5.1	Artikel 13.1
Artikel 5.2	Artikel 14.2, 14.3 och 14.4 och artikel 16
Artikel 5.3	Artikel 23.3
Artikel 5.4	Artikel 7.2 e och artikel 13.2
Artikel 6	Artikel 13.3
Artikel 7	Artikel 17 och artikel 18
Artikel 8	Artikel 4
Artikel 9.1	Artikel 28.1
Artikel 9.2	Artikel 28.4
Artikel 10	Artikel 31
Bilaga, led a	Artikel 5.1 a i
Bilaga, led b	Artikel 5.1 a ii
Bilaga, led c	Artikel 5.1 a iii

Bilaga 1

11.12.2015

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 326/33

Direktiv 90/314/EEG	Detta direktiv
Bilaga, led d	Artikel 5.1 e
Bilaga, led e	Artikel 5.1 a i
Bilaga, led f	Artikel 5.1 a v
Bilaga, led g	Artikel 5.1 b
Bilaga, led h	Artikel 5.1 c och artikel 10.1
Bilaga, led i	Artikel 5.1 d
Bilaga, led j	Artikel 7.2 a
Bilaga, led k	Artikel 13.2

Sammanfattning av slutbetänkandet Ny resegarantilag (SOU 2016:84)

Bakgrund

Ett nytt EU-direktiv om paketresor och sammanlänkade researrangemang har antagits. Det nya direktivet, som är ett fullharmoniseringsdirektiv, innehåller krav på att medlemsstaterna ska anpassa sina lagar, regler och administrativa bestämmelser i fråga om avtal mellan resenärer och näringsidkare med avseende på paketresor och sammanlänkade researrangemang, så att de överensstämmer med bestämmelserna i direktivet. Direktivet har ansetts vara motiverat främst av de skillnader i lagstiftning inom de olika medlemsstaterna som det tidigare minimidirektivet om paketresor gett upphov till, i förening med de förändrade sätt att köpa resor på som noterats. Resenärerna köper i allt högre utsträckning resor via internet och kombinerar dem själva. Det har lett till osäkerhet om vilka regler som gäller för resorna och vilket skydd resenärerna har om resorna ställs in som en konsekvens av att den som ansvarar för dem är på obestånd. Direktivet innehåller bl.a. bestämmelser om skyldighet att tillhandahålla säkerhet för återbetalning och hemtransport när avtalet inte kan fullgöras på grund av insolvens.

I Sverige har det nuvarande resegarantisystemet kritiserats bl.a. för att vara ekonomiskt betungande för framför allt de mindre reseföretagen. Riksdagen har i ett tillkännagivande uttalat att regeringen bör utreda en alternativ modell för ställande av resegaranti.

Utredningens uppdrag

Utredningens uppdrag har bestått av två delar, dels att analysera direktivet och föreslå hur det ska genomföras i svensk rätt, dels att analysera dagens system för att ställa resegaranti och ge förslag på hur detta kan förbättras.

Den första delen av uppdraget har redovisats i utredningens delbetänkande, Ny paketreselag, SOU 2016:56. I delbetänkandet finns också de förslag på ändringar i den nuvarande resegarantilagen som utredningen har ansett vara nödvändiga för att genomföra det nya direktivet. En del av den analys som ingår i den andra delen av utredningens uppdrag har därför redovisats redan i delbetänkandet. Det gäller bl.a. utredningens analys av frågan om de straffrättsliga sanktionerna i resegarantilagen är effektiva och ändamålsenliga. Mot bakgrund av analysen har utredningen föreslagit en sanktionsväxling. Delbetänkandet innehåller också utredningens analys av tillämpningsområdet för resegarantilagen. Utredningen har föreslagit att tillämpningsområdet ändras så att det sammanfaller med tillämpningsområdet för motsvarande bestämmelser i det nya direktivet.

I detta slutbetänkande redovisas utredningens analys av dagens system för att ställa resegaranti och förslag på hur detta kan förbättras. I denna del av uppdraget ingår bl.a. att bedöma om det är ändamålsenligt att

utbetalningar av resegarantier prövas av en sär-skild nämnd och, om så är fallet, föreslå de eventuella ändringar som kan behövas när det gäller Resegarantinämndens prövning av ärenden.

Utredningens förslag

Utredningen föreslår en lagstiftning som gör det möjligt att tillhandahålla insolvensskydd i olika former. Benämningen resegaranti används som ett samlat begrepp för samtliga dessa former av insolvensskydd. De bestämmelser som reglerar detta föreslås genomföras genom en ny resegarantilagen som ersätter den nu gällande resegarantilagen (1972:204) som samtidigt upphävs.

Den nya resegarantilagen ska reglera förhållandet mellan det allmänna och arrangörer, näringsidkare som underlättar kopplade researrangemang respektive återförsäljare som säljer resor för en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES. Resenären ska ges ett skydd mot ekonomisk förlust genom att lagen ålägger dessa aktörer att se till att resorna och researrangemangen omfattas av resegaranti som uppfyller de krav som anges i lagen. Resor och researrangemang som betalas i efterhand och inte innefattar någon passagerartransport ska inte behöva omfattas av resegaranti.

Av lagen ska framgå att resegaranti ska säkerställa att förskottsbetalningar återbetalas till resenären för det fall och i den utsträckning paketresan eller det kopplade researrangemanget inte fullgörs som en följd av insolvens hos arrangören eller den näringsidkare som underlättat det kopplade researrangemanget. Vidare ska framgå att resegarantin ska säkerställa att resenären får skälig ersättning för tillkommande kostnader för alternativ hemtransport och inkvartering i avvaktan på hemtransporten, för det fall den passagerartransport som arrangören eller näringsidkaren ansvarar för inte fullgörs till följd av deras insolvens.

Resegarantin ska få tas i anspråk utan oskäligt dröjsmål när det står klart att en resetjänst inte kommer att fullgöras inom skälig tid och det framstår som sannolikt att det beror på insolvens.

En regel om avräkning när resenären har fått ersättning från annat håll införs. Återbetalning ska få krävas när resenären genom att lämna oriktiga uppgifter har fått högre ersättning än denne annars skulle ha fått. Rätten till ersättning ska falla bort om begäran om ersättning inte görs inom sex månader från det att resetjänsten skulle ha fullgjorts.

Kammarkollegiet ska alltjämt pröva om skyldighet att ordna resegaranti föreligger. Kammarkollegiet ska också pröva om resegaranti som ordnats uppfyller de krav som föreskrivs i lagen och det i övrigt finns förutsättningar för att godkänna resegarantin.

Resegaranti som en näringsidkare har ordnat i enlighet med motsvarande bestämmelser i ett land inom EES där näringsidkaren är etablerad ska erkännas som godkänd resegaranti enligt lagen.

Den näringsidkare som avser att bedriva verksamhet som arrangör eller som avser att underlätta kopplade researrangemang eller att bedriva verksamhet som återförsäljare för en arrangör som är etablerad i ett land

utanför EES åläggs att självantmäla det till Kammarkollegiet. De ska också utan dröjsmål underrätta Kammarkollegiet om de förutsättningar som legat till grund för beslutet att godkänna resegarantin ändras.

Resegarantinämnden ska avskaffas. Begäran om ersättning ur resegarantin ska i stället prövas av den som står för resegarantin eller av Kammarkollegiet. Resenärens rätt till rättslig prövning tillgodoses genom möjligheten att väcka talan i allmän domstol respektive att överklaga Kammarkollegiets beslut.

Tillsynen av att lagen följs anförtros alltjämt Kammarkollegiet. Kammarkollegiets befogenheter för att utöva tillsynen utökas genom att kollegiet får inspektionsrätt och rätt att ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

De nuvarande straffrättsliga sanktionerna byts ut mot en administrativ sanktionsavgift. Underlåtenhet att utan dröjsmål underrätta Kammarkollegiet om att förutsättningarna för resegarantin ändrats sanktioneras också.

Kammarkollegiet ska också vara central kontaktpunkt för att underlätta det administrativa samarbetet och tillsynen med avseende på de skyldigheter som föreskrivs i resegarantilagen. En regel om att Kammarkollegiet ska hålla ett register över arrangörer, vissa återförsäljare och näringsidkare som underlättar kopplade researrangemang tillgängligt för allmänheten införs.

Kammarkollegiet anges inte i den nya resegarantilagen. De myndighetsuppdrag som anges i den nya resegarantilagen samlas i stället i en ny resegarantiförordning.

Utredningens analys av det nuvarande resegarantisystemet

Den nuvarande resegarantilagen kräver att arrangörer och åter-försäljare av paketresor ställer säkerhet innan de marknadsför en paketresa. Säkerheten ställs hos Kammarkollegiet och ska, om inte Kammarkollegiet beslutar annat, bestå av en av bank, försäkringsbolag eller kreditmarknadsbolag utfärdad betalningsutfästelse som fullgörs vid anfordran. Säkerhetens storlek bestäms av Kammarkollegiet utifrån principen att varje researrangör ska svara för sina åtaganden. Beräkningen av säkerhetens storlek, dvs. garantibeloppet, påverkas av bl.a. antalet resenärer som reser varje månad och resornas pris. Garantibeloppet ska täcka alla förskott som betalats för resan och, om det är aktuellt, kostnader för hemtransport.

Det totala beloppet för samtliga ställda garantier var i december 2015 knappt 6,0 miljarder kronor. Vid samma tidpunkt var det totalt 2 431 aktörer som hade ställt säkerhet hos Kammarkollegiet. Storleksmässigt var garantierna mycket ojämnt fördelade mellan reseaktörerna. Ett stort antal aktörer hade ställt relativt små garantier samtidigt som några få aktörer stod för en betydande del av det totala beloppet. De tre företag som ställt störst garantier (Ving, Fritidsresor och Apollo) hade tillsammans ett beslutat garantibelopp på drygt 3,2 miljarder kronor.

Under åren 2008–2015 har utbetalningarna ur resegarantin uppgått till i genomsnitt cirka 865 000 kronor per år. Under samma period har Resegarantinämnden beslutat om utbetalningar föranledda av totalt 35 aktörers inställda eller avbrutna resor. I sju av dessa fall har s.k. kvotering skett. Kvotering blir aktuell när den individuella garanti som en aktör har ställt hos Kammarkollegiet är lägre än summan av de ersättningsgilla krav som nämnden fått in beträffande aktören. I dessa fall beslutar Resegarantinämnden att fördela de befintliga garantimedlen på samtliga resenärer som beviljats ersättning. I de fall kvotering har skett under perioden 2008–2015 har ersättningsgraden varierat mellan 12 och 63 procent.

Staten bekostar via anslag till Kammarkollegiet den statliga administrationen av resegarantisystemet. Själva resegarantierna finansieras däremot av de aktörer som ställer garantier. En sammantagen bedömning ger vid handen att systemet på aggregerad nivå genererar kostnader, framför allt för aktörerna men även för staten, som vida överstiger de ersättningar det syftar till att säkerställa.

Utredningens bedömning är att det nuvarande resegarantisystemet är kostsamt i förhållande till det konsumentskydd det ger. Trots de höga kostnaderna är det inte säkert att skyddet i det enskilda fallet är fullgott för resenären. Systemet medför vidare etableringshinder och betungande administration för researrangörerna och återförsäljarna. Andra problem som utredningen identifierat är att alla researrangörer respektive återförsäljare inte fullgör sin skyldighet att ställa garanti samt att resegarantisystemets utformning med prövning i olika instanser medför en risk för oenhetlig rättstillämpning.

Utredningens överväganden

Utredningen bedömer att insolvensskyddet kan utformas efter i huvudsak tre alternativ. Det första alternativet är att behålla dagens system med individuella garantier. Det andra alternativet är att införa ett krav på försäkring. Det tredje alternativet är att tillåta både individuella garantier och försäkring och dessutom flera andra former av resegaranti, dvs. en mer öppen lösning. De tre alternativen bör värderas utifrån hur väl de svarar mot de utgångspunkter som bör gälla för insolvensskyddet.

- Dessa utgångspunkter är att insolvensskyddet ska
- ge resenärerna det skydd de har rätt till enligt paketresedirektivet
 - inte medföra högre kostnader än nödvändigt för reseaktörerna för att uppnå detta skydd
 - utformas så att det i så hög utsträckning som möjligt bidrar till låga etableringshinder och god konkurrens
 - vara enkelt att administrera
 - utformas så att statens kostnad och risk minimeras.

Utredningens bedömning är att det nuvarande systemet med krav på individuella garantier inte bör behållas oförändrat på grund av de problem som utredningen identifierat med systemet.

Det andra alternativet, en försäkringslösning, är ett effektivt sätt att fördela och prissätta riskerna för insolvens. Det gör att kostnaderna för skyddet sänks. Det gemensamma ansvaret för inträffade skador i en försäkring gör samtidigt att skyddet för resenären blir bättre än i ett system med individuella garantier. Ett krav på att tillhandahålla insolvensskydd genom försäkring förutsätter att aktörerna har möjlighet att teckna en försäkring. Utredningens bedömning är att staten inte bör ansvara för att tillhandahålla en försäkring och därmed ytterst stå risken för inträffade skador. Det innebär att ett krav på reseaktörerna att tillhandahålla insolvensskydd i försäkringsform skulle göra aktörerna helt beroende av produkter och en marknad som inte finns i dag. Det är därför inte lämpligt med ett sådant krav.

Den bästa modellen för ett effektivt insolvensskydd är i stället en mer öppen lösning, som gör det möjligt att tillhandahålla insolvensskydd i olika former. Lösningen möjliggör en övergång från dagens individuella garantier till ett system som öppnar upp för val mellan flera alternativ för insolvensskyddet. Eftersom aktörerna i en mer öppen lösning kan anpassa sitt insolvensskydd efter storlek, verksamhet, ägarstruktur m.m. bör såväl kostnad som administrativ börda för den enskilde reseaktören bli lägre än vid en lösning där endast en möjlighet finns tillgänglig för aktören. Möjligheten att fördela risken och finansieringen mellan flera aktörer gör att skyddet kan anpassas utifrån förväntade snarare än högsta möjliga skador, vilket kan sänka reseaktörernas kostnader för skyddet radikalt.

Utredningen föreslår att en ny resegarantilag införs och att bestämmelserna i denna utformas så att det blir möjligt att ordna resegaranti i olika former. För att säkerställa att resegarantin ger resenärerna det skydd mot ekonomisk förlust som krävs enligt paketresedirektivet behövs någon form av kontroll. Utredningen har gjort bedömningen att detta behov kan tillgodoses genom ett krav på att resegarantin ska godkännas av en myndighet och att det för godkännande krävs att resegarantin uppfyller vissa krav som anges i lagen. Kraven bör utformas med utgångspunkt i paketresedirektivets bestämmelser om insolvensskydd. För att tillsynen ska bli effektiv bör samtliga näringsidkare som avser att bedriva verksamhet som arrangörer, näringsidkare som underlättar kopplade researrangemang eller som återförsäljare för en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES åläggas att anmäla det till den myndighet som ska pröva om skyldighet att ordna resegaranti föreligger. Om förutsättningarna ändras efter att ett beslut om godkännande av resegarantin har fattats bör myndigheten ompröva frågan. Initiativet till en sådan omprövning bör tas av aktörerna själva, som har kännedom om när förutsättningarna ändras. Dessa aktörer bör därför åläggas att underrätta myndigheten. I dag prövar Kammarkollegiet motsvarande frågor om resegaranti. Utredningen har inte funnit någon anledning att föreslå att någon annan myndighet ska anförtros dessa frågor i fortsättningen. Ett sådant behov kan dock uppkomma och utredningen föreslår bl.a. av detta skäl att Kammarkollegiet inte anges direkt i lagen.

Vid resegaranti i form av t.ex. försäkring kommer försäkrings-bolaget att ta ställning till resenärens begäran om ianspråktagande av resegarantin. Vid andra former av resegaranti, t.ex. betalnings-utfästelse

som fullgörs vid anfordran, krävs alltså ett myndighetsbeslut för att resegarantin ska få tas i anspråk. Dessa frågor prövas i dag av Resegarantinämnden, vars beslut inte får överklagas. Utredningen anser att rättssäkerhetsskäl talar för att besluten i fortsättningen bör få överprövas. Vidare anser utredningen att effektivitetsskäl talar för att Kammarkollegiet bör pröva även dessa frågor. Resegarantinämnden bör därför avskaffas. Behovet av samråd mellan aktörerna och myndigheten bör kunna tillgodoses på annat sätt.

Ikraftträdande

Bestämmelser som genomför direktivets krav måste enligt direktivet tillämpas från och med den 1 juli 2018. Utredningen föreslår därför detta datum för ikraftträdande av de föreslagna författningarna.

Övergångsbestämmelser

Utredningen föreslår att bestämmelserna i den nya resegarantilagen ska tillämpas från och med ikraftträdandet. I fråga om resegaranti som ställts för resor där reseavtalet har ingåtts före ikraftträdandet ska dock äldre bestämmelser tillämpas. Det innebär att de regler om skyldighet att ställa säkerhet som gäller då avtalet ingås alltså ska gälla. Vidare ska säkerhet som ställts enligt den nu gällande resegarantilagen bestå för dessa resor även efter det att den nya lagen har trätt i kraft. Frågan om rätt till ersättning ur garantin ska också göras utifrån de bestämmelser som gällde då avtalet ingicks.

Ärenden om anspråktagande av resegaranti som anhängiggjorts hos Resegarantinämnden före ikraftträdandet ska avgöras av nämnden och verkställas av Kammarkollegiet. Ärenden som anhängiggörs efter ikraftträdandet ska prövas av Kammarkollegiet.

Äldre bestämmelser ska också tillämpas i fråga om överträdelser som skett före ikraftträdandet. Det innebär att de nu gällande straffbestämmelserna i resegarantilagen ska tillämpas i fråga om dessa överträdelser medan de föreslagna sanktionsavgifterna ska tillämpas på överträdelser som sker efter ikraftträdandet. Detta ska framgå av särskilda övergångsbestämmelser.

Förslagets konsekvenser

Rättigheterna för resenärerna styrs av paketresedirektivet och är desamma oavsett hur systemet för insolvensskyddet utformas. I realiteten har dock resenärerna med det nuvarande systemet inte alltid fått de ersättningar de har rätt till. Risken för att de resenärer som drabbas ekonomiskt på grund av insolvens hos reseaktören inte får full ersättning bör minska om fler aktörer väljer kollektiva lösningar, eftersom skyddet då inte är beroende av att den enskilda aktörens garanti är tillräcklig. För de enskilda resenärerna kan förändringen bli betydande.

Förslaget med en mer öppen lösning bedöms kunna sänka företagens kostnader för resegarantierna. Detta gäller särskilt små och medelstora företag. Utredningen har uppskattat kostnaderna för fem typexempel av företag. Uppskattningarna rymmer stor osäkerhet men de pekar på att kostnaderna för resegarantierna vid en mer öppen lösning kan halveras för tre av dessa typexempel, jämfört med dagens system med individuella garantier. Vidare bedöms förslaget kunna sänka etableringshindren för nya företag.

Förslaget på en mer öppen lösning bedöms på sikt leda till minskade handläggningskostnader i de offentliga finanserna, men besparingen förväntas under de närmaste åren behövas för att finansiera de tillfälligt ökade kostnaderna för informationsinsatser och förändringsarbete när myndigheterna anpassar sin verksamhet efter de nya reglerna. Förslagen förväntas sammantaget inte leda till ökade kostnader för det allmänna.

En mer öppen lösning innebär att researrangörerna tillåts tillhandahålla insolvensskyddet på ett för dem billigare sätt utan att nivån på konsumentskyddet sänks eller andra negativa samhällsekonomiska konsekvenser uppstår. Därutöver leder förslaget till sänkta trösklar in på marknaden för nya aktörer, till nytta för både näringsidkare och konsumenter. Sammantaget förväntas förslaget leda till positiva samhällsekonomiska konsekvenser.

Slutbetänkandets lagförslag

Förslag till resegarantilag

Härigenom föreskrivs² följande.

Syfte och tillämpningsområde

1 § Genom denna lag genomförs delar av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 av den 25 november 2015 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG (paketresedirektivet).

Ytterligare bestämmelser som genomför paketresedirektivet finns i paketreselagen (0000:0000).

2 § Denna lag innehåller bestämmelser om resegaranti för paketresor och kopplade researrangemang som omfattas av paketreselagen (0000:0000).

3 § De definitioner som anges i 3–5 §§ i paketreselagen (0000:0000) har samma innebörd i denna lag.

4 § Med *resegaranti* avses i lagen skydd mot ekonomisk förlust som kan drabba resenärer till följd av insolvens hos arrangörer eller näringsidkare som underlättar kopplade researrangemang.

Skyldighet att ordna resegaranti

5 § Den som är arrangör för en paketresa är skyldig att se till att paketresan omfattas av godkänd resegaranti. Skyldigheten ska fullgöras innan paketresan erbjuds till försäljning.

Har paketresan kombinerats av en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES är den återförsäljare som erbjuder paketresan till försäljning skyldig att se till att paketresan omfattas av godkänd resegaranti enligt denna lag.

Paketresor som inte innefattar någon passagerartransport och för vilka betalning inte heller görs förrän efter att paketresan har fullgjorts behöver inte omfattas av resegaranti.

6 § Den näringsidkare som underlättar ett kopplat researrangemang är skyldig att se till att researrangemanget omfattas av godkänd resegaranti. Skyldigheten ska fullgöras innan näringsidkaren vidtar åtgärder för att underlätta det kopplade researrangemanget.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 av den 25 november 2015 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG (EUT L 326, 11.12.2015, s. 1–33, Celex 32015L2302).

Om näringsidkaren inte ansvarar för någon passagerartransport som ingår i det kopplade researrangemanget och inte heller tar emot betalning för det kopplade researrangemanget förrän efter att detta har fullgjorts behöver researrangemanget inte omfattas av resegaranti.

7 § Den näringsidkare som avser att bedriva verksamhet som arrangör eller att underlätta kopplade researrangemang, eller som avser att bedriva verksamhet som återförsäljare för en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES, ska anmäla sin verksamhet till den myndighet som avses i 16 §.

Näringsidkaren ska lämna de uppgifter om sin verksamhet som är nödvändiga för att frågan om resegaranti ska kunna prövas.

8 § Om de förutsättningar som har legat till grund för ett beslut om godkännande av resegaranti ändras ska näringsidkaren utan dröjsmål underrätta den myndighet som meddelat beslutet. Näringsidkaren ska lämna de uppgifter som är nödvändiga för att frågan ska kunna prövas på nytt.

Resegarantins omfattning och villkor

9 § Resegaranti för en paketresa ska säkerställa att de betalningar som görs för paketresan återbetalas till resenären, för det fall och i den utsträckning paketresan inte fullgörs till följd av arrangörens insolvens.

Om en passagerartransport ingår i paketresan ska resegarantin också säkerställa att resenären, för det fall passagerartransporten inte fullgörs till följd av arrangörens insolvens, får skäligen ersättning för de kostnader som tillkommer för hemtransport som ordnas i stället för denna och för inkvartering i avvaktan på hemtransporten.

10 § Resegaranti för ett kopplat researrangemang ska säkerställa att de betalningar som görs till den näringsidkare som underlättar det kopplade researrangemanget återbetalas till resenären, för det fall och i den utsträckning de resetjänster som ingår i det kopplade researrangemanget inte fullgörs till följd av näringsidkarens insolvens.

Om näringsidkaren ansvarar för en passagerartransport som ingår i researrangemanget ska resegarantin också säkerställa att resenären, för det fall passagerartransporten inte fullgörs till följd av näringsidkarens insolvens, får skäligen ersättning för de kostnader som tillkommer för hemtransport som ordnas i stället för denna och för inkvartering i avvaktan på hemtransporten.

11 § Resegarantin ska ge resenären rätt till ersättning som utan oskäligt dröjsmål ska betalas ut när det står klart att en resetjänst som ingår i paketresan eller det kopplade researrangemanget inte kommer att fullgöras inom skäligen tid och det framstår som sannolikt att det beror på insolvens hos arrangören eller den näringsidkare som har underlättat det kopplade researrangemanget.

12 § Resegarantin får innehålla villkor om att ersättning kan komma att betalas ut till den som tillhandahåller inkvartering eller hemtransport åt resenären.

13 § Resegarantin får innehålla villkor om att ersättningen ska minskas med motsvarande belopp som resenären har fått i ersättning på annat sätt för att resetjänsten inte fullgjorts.

14 § Resegarantin får innehålla villkor om att ersättning får återkrävas i de fall och i den utsträckning resenären genom att lämna oriktiga uppgifter har fått högre ersättning än vad som annars skulle ha betalats ut.

15 § Resegarantin får innehålla villkor om att rätten till ersättning ur resegarantin upphör om begäran om ersättning inte har gjorts inom sex månader från det att den resetjänst som avses med begäran skulle ha fullgjorts.

Prövningen av skyldigheten att ordna resegaranti

16 § Den myndighet som regeringen bestämmer prövar om det föreligger skyldighet att ordna resegaranti enligt denna lag.

Myndigheten ska också pröva om resegaranti som ordnats uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag och om det i övrigt finns förutsättningar för att godkänna resegarantin.

Prövningen ska göras med utgångspunkt i reseverksamhetens art och omfattning samt de villkor som gäller för resegarantin.

17 § Resegaranti som en näringsidkare har ordnat i enlighet med motsvarande bestämmelser i det land inom EES där näringsidkaren är etablerad ska erkännas som godkänd resegaranti enligt denna lag.

18 § Om förutsättningarna ändras efter att myndigheten prövat en fråga om resegaranti, ska myndigheten ompröva frågan.

Ianspråktagande av resegarantin

19 § Om inte annat följer av de villkor som gäller för resegarantin ska den myndighet som regeringen bestämmer pröva begäran om ersättning ur resegarantin.

Om myndigheten förfogar över resegarantin ska myndigheten verkställa de utbetalningar som beslutats.

20 § När begäran om ersättning ur resegarantin ska prövas av en myndighet får resegarantin tas i anspråk för att ersätta resenären i den utsträckning som framgår av 9–11 §§. Om inte annat följer av de villkor som gäller för resegarantin ska de villkor som framgår av 12–15 §§ tillämpas.

Tillsyn och sanktioner

21 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att reglerna i denna lag följs. Tillsynen ska utövas så att den inte vållar större kostnad eller olägenhet än som är nödvändigt.

22 § Om det finns skälig anledning att anta att en näringsidkare omfattas av skyldighet att se till att godkänd resegaranti ordnas får tillsynsmyndigheten ålägga näringsidkaren att lämna de uppgifter om sin verksamhet som är nödvändiga för att frågan ska kunna prövas.

Tillsynsmyndigheten eller den som myndigheten utser har i de fall som avses i första stycket rätt att göra inspektioner hos näringsidkaren och att ta del av alla handlingar som behövs för tillsynen. Näringsidkaren ska tillhandahålla de handlingar och lämna de uppgifter som begärs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den näringsidkare som inte lämnar begärda uppgifter eller som inte tillhandahåller handlingar att vid vite fullgöra sin skyldighet.

23 § De uppgifter som avses i 7, 8 och 22 §§ ska lämnas på heder och samvete.

24 § Om den näringsidkare som är skyldig att se till att godkänd resegaranti ordnas enligt denna lag underlåter att göra det, får tillsynsmyndigheten förelägga denne vid vite att fullgöra sin skyldighet.

25 § Den näringsidkare som, i strid med 5 eller 6 §, underlåter att se till att en paketresa eller ett kopplat researrangemang omfattas av godkänd resegaranti ska åläggas att betala en sanktionsavgift.

Sanktionsavgift ska också åläggas den näringsidkare som har underlåtit att underrätta myndigheten enligt 8 § om att de förutsättningar som legat till grund för beslutet att godkänna resegarantin har ändrats.

Sanktionsavgiften tillfaller staten.

26 § Hel eller delvis befrielse från sanktionsavgift ska beslutas om det är oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas

1. om överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte kunnat göra det som ålegat honom eller henne och inte heller kunnat uppdra åt någon annan att göra det,

2. om överträdelsen annars berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken förutsåg eller borde ha förutsett eller inte kunnat påverka, eller

3. vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika överträdelsen.

27 § Sanktionsavgift får inte åläggas någon för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande enligt 22 eller 24 §.

28 § Den myndighet som i enlighet med 21 § ska utöva tillsyn över att reglerna i denna lag följs prövar genom avgiftsföreläggande frågor om sanktionsavgifter.

Avgiftsföreläggande innebär att näringsidkaren föreläggs att godkänna avgiften inom viss tid.

När föreläggandet har godkänts gäller det som domstols lagakraftvunna avgörande om att avgift ska tas ut. Ett godkännande som görs efter det att den tid som angetts i föreläggandet har gått ut är dock utan verkan.

29 § Om avgiftsföreläggandet inte har godkänts inom utsatt tid får tillsynsmyndigheten ansöka hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets avgiftsföreläggandet har utfärdats, om att avgift ska tas ut.

En sanktionsavgift får tas ut bara om ansökan har delgetts den som avgiftsföreläggandet riktas mot inom fem år från den tidpunkt då överträdelsen skedde.

30 § Sanktionsavgiften ska bestämmas till lägst femtusen kronor och högst tio miljoner kronor.

Avgiften får inte överstiga tio procent av näringsidkarens omsättning närmast föregående år. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är.

31 § Sanktionsavgiften ska betalas till tillsynsmyndigheten inom trettio dagar från det att beslutet vann laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om avgiften inte betalas inom den tid som anges i första stycket, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar.

Avgiften faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet vann laga kraft.

Central kontaktpunkt för samarbetet inom EES

32 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara central kontaktpunkt för att underlätta det administrativa samarbetet och tillsynen över arrangörer, återförsäljare och näringsidkare som underlättar kopplade researrangemang i de olika länderna inom EES, med avseende på de skyldigheter som föreskrivs i denna lag.

Bemyndigande

33 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om de förutsättningar som ska gälla för att resegaranti ska godkännas.

Överklagande m.m.

34 § Beslut enligt 22 och 24 §§ får inte överklagas. Andra beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Den myndighet som prövar skyldigheten att ordna resegaranti får förordna att ett beslut om resegaranti ska gälla omedelbart.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018 då resegarantilagen (1972:204) upphör att gälla.

2. I fråga om resegaranti som ställts för resor där reseavtalet har ingåtts före ikraftträdandet ska äldre bestämmelser tillämpas.

3. I fråga om överträdelse som skett före ikraftträdandet ska äldre bestämmelser tillämpas.

Förslag till paketreselag

Härigenom föreskrivs³ följande.

Inledande bestämmelse

1 § Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 av den 25 november 2015 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG syftar till att bidra till en väl fungerande inre marknad och till att uppnå en så hög och enhetlig konsumentskydds nivå som möjligt genom att tillnärma vissa aspekter av medlemsstaternas lagar, regler och administrativa bestämmelser vad gäller avtal mellan resenärer och näringsidkare med avseende på paketresor och sammanlänkade researrangemang.

I denna lag finns bestämmelser varigenom delar av direktivet genomförs i svensk rätt. Ytterligare bestämmelser som genomför direktivet finns i resegarantilagen (0000:0000).

Lagens tillämpningsområde**2 §** Lagen tillämpas

1. då näringsidkare erbjuder paketresor till försäljning till resenärer och

2. då näringsidkare för resenärers räkning underlättar kopplade researrangemang.

Lagen ska inte tillämpas på paketresor och kopplade researrangemang som

³ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG (EUT L 326, 11.12.2015, s. 1–33, Celex 32015L2302).

1. omfattar en tidsperiod på mindre än 24 timmar och som inte innefattar inkvartering över natten,
2. erbjuds eller underlättas tillfälligt på ideell basis och endast för en avgränsad grupp resenärer eller som
3. en fysisk eller juridisk person köper inom ramen för sin yrkes- eller näringsverksamhet och på grundval av ett ramavtal för affärsresor.

Definitioner

3 § Med *paketresa* avses i lagen en kombination av minst två olika typer av resetjänster avsedda för samma resa eller semester om

1. dessa tjänster kombinerats av en enda näringsidkare, även när tjänsterna kombineras på begäran av resenären eller i enlighet med resenärens urval, innan ett enda avtal om alla tjänster ingåtts, eller om

2. dessa tjänster, oberoende av om separata avtal ingås med enskilda resetjänstleverantörer

- a) köps från ett enda försäljningsställe och dessa tjänster har valts ut innan resenären samtycker till att betala,

- b) erbjuds, säljs eller debiteras till ett allomfattande eller totalt pris,

- c) marknadsförs eller säljs med beteckningen paketresa eller en liknande beteckning,

- d) kombineras efter ingåendet av ett avtal som ger resenären rätt att välja bland ett urval av olika typer av resetjänster, eller

- e) köps från separata näringsidkare genom länkade bokningsprocesser via internet där resenärens namn, betalningsuppgifter och e-postadress överförs från den näringsidkare med vilken det första avtalet har ingåtts till en annan näringsidkare eller andra näringsidkare och ett avtal ingås med den eller de sistnämnda näringsidkarna senast 24 timmar efter det att bokningen av den första resetjänsten har bekräftats.

För att en kombination av resetjänster där endast en typ av sådan resetjänst som avses i 5 § 15 a–c kombineras med en eller flera sådana turisttjänster som avses i 5 § 15 d ska anses utgöra en paketresa krävs att de sistnämnda tjänsterna står för en betydande del av värdet av kombinationen eller att de marknadsförs som eller på annat sätt utgör ett väsentligt inlag i kombinationen, och att de väljs och köps innan fullgörandet av den förstnämnda resetjänsten har inletts.

4 § Med *kopplat researrangemang* avses i lagen minst två olika typer av resetjänster köpta för samma resa eller semester, vilka inte utgör en paketresa, som leder till ingåendet av separata avtal med de enskilda resetjänstleverantörerna, om en näringsidkare

1. underlättar resenärens separata urval och separata betalningar för var och en av resetjänsterna, vid tidpunkten för ett enda besök hos eller en enda kontakt med dess försäljningsställe eller

2. på ett riktat sätt underlättar anskaffandet av minst en ytterligare resetjänst från en annan näringsidkare när ett avtal med en sådan näringsidkare ingås senast 24 timmar efter det att bokningen av den första resetjänsten har bekräftats.

Om endast en typ av sådan resetjänst som avses i 5 § 15 a–c och en eller flera sådana turisttjänster som avses i 5 § 15 d köps utgör de inte ett kopplat researrangemang om de sistnämnda tjänsterna inte står för en

betydande del av tjänsternas sammanlagda värde och inte marknadsförs som, eller på annat sätt utgör, ett väsentligt inslag i resan eller semestern. Bilaga 3

5 § I denna lag avses med

1. *arrangör*: en näringsidkare som kombinerar och till försäljning erbjuder paketresor, antingen direkt eller genom en annan näringsidkare eller tillsammans med en annan näringsidkare, eller den näringsidkare som överför resenärens uppgifter till en annan näringsidkare i enlighet med 3 § 2 e,

2. *betalningsvillkor*: betalningssätt, inklusive belopp eller procentandelar av priset som ska betalas som delbetalning samt de tidpunkter då den resterande delen av priset ska betalas eller andra ekonomiska garantier ska betalas eller tillhandahållas av resenären,

3. *etablering*: etablering enligt 4 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden,

4. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

5. *försäljningsställe*: fasta eller rörliga detaljhandelslokaler, försäljningswebbplatser eller liknande försäljningsplatser via internet, telefon-tjänster eller kombinationer av försäljningswebbplatser, liknande försäljningsplatser via internet och telefon-tjänster, som presenteras för resenärer som en enda försäljningsplats,

6. *hemtransport*: resenärens återresa till avreseplatsen eller till någon annan plats som de avtalslutande parterna har enats om,

7. *kontaktuppgifter*: adress, telefonnummer och, i förekommande fall, e-postadress och faxnummer,

8. *minderårig*: en person under 18 år,

9. *näringsidkare*: en fysisk eller juridisk person, antingen offentligägad eller privatägad, som i samband med avtal som omfattas av denna lag agerar för ändamål som faller inom ramen för den egna närings- eller yrkesverksamheten samt varje person som agerar i näringsidkarens namn eller för näringsidkarens räkning, oavsett om denne agerar i egenskap av arrangör, återförsäljare, näringsidkare som underlättar ett kopplat researrangemang eller resetjänstleverantör,

10. *oundvikliga och extraordinära omständigheter*: en situation utom kontroll för den part som åberopar en sådan situation, och vars konsekvenser inte hade kunnat undvikas även om alla rimliga åtgärder hade vidtagits,

11. *paketreseavtal*: ett avtal om en paketresa som helhet eller, om paketresan tillhandahålls enligt separata avtal, alla avtal som omfattar resetjänster som ingår i paketresan,

12. *paketresans början*: början av fullgörandet av någon av de rese-tjänster som ingår i paketresan,

13. *person med nedsatt rörlighet*: en person vars rörlighet är nedsatt vid användning av transporter på grund av någon form av fysiskt funktionshinder, sensoriskt eller motoriskt, bestående eller tillfälligt, psykiskt funktionshinder eller psykisk funktionsnedsättning eller på grund av annat funktionshinder eller ålder och vars situation kräver lämplig uppmärksamhet och anpassning till hans eller hennes särskilda behov av de tjänster som är tillgängliga för alla passagerare,

14. *resenär*: en person som avser att ingå ett paketreseavtal eller ett avtal som utgör en del av ett kopplat researrangemang eller som har rätt att resa på grundval av ett sådant avtal,

15. *resetjänst*:

- a) passagerartransport,
- b) inkvartering som inte utgör en integrerad del av passagerartransport och som inte är för bostadsändamål,
- c) uthyrning av bilar, andra motorfordon i den mening som avses i artikel 3.11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/46/EG av den 5 september 2007 om fastställande av en ram för godkännande av motorfordon och släpvagnar till dessa fordon samt av system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon, eller motorcyklar som kräver körkort för kategori A i enlighet med artikel 4.3 c i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort,
- d) andra turisttjänster som inte utgör en integrerad del av en sådan resetjänst som avses i a–c,

16. *resetjänstens huvudsakliga egenskaper*:

- a) resmål, resplan och vistelseperiod, med datum och, om inkvartering ingår, antalet nätter som ingår,
- b) transportmedel, typ av transport och transportkategori, datum, tid och plats för avresa och hemkomst, eller om den exakta tidpunkten ännu inte har fastställts, den ungefärliga tidpunkten för avresa och hemkomst, resans längd, platser för uppehåll under resan och anslutande transporter,
- c) inkvarterings belägenhet, utmärkande kännetecken och, i förekommande fall, kategori enligt destinationslandets regler,
- d) måltider som ingår,
- e) besök, utflykter eller andra tjänster som ingår i det avtalade totalpriset för paketresan,
- f) huruvida någon av resetjänsterna kommer att tillhandahållas resenären som en del av en grupp och i så fall, om möjligt, gruppens ungefärliga storlek,
- g) om resenärens tillgång till andra turisttjänster är beroende av effektiv muntlig kommunikation, det språk som dessa tjänster kommer att utföras på,
- h) allmänna uppgifter om resans eller semesterns lämplighet för personer med nedsatt rörlighet och, vid förfrågan, exakta uppgifter om resans lämplighet för den aktuella resenären,

17. *återförsäljare*: en annan näringsidkare än arrangören som säljer eller erbjuder paketresor som kombinerats av en arrangör.

6 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i denna lag är till nackdel för resenären är utan verkan mot honom eller henne, om inte annat anges i lagen.

Information innan ett avtal om paketresa ingås

7 § Innan resenären blir bunden av ett paketreseavtal ska han eller hon på ett klart och tydligt sätt informeras om

1. arrangörens firma och kontaktuppgifter och, i förekommande fall, motsvarande uppgifter beträffande återförsäljaren eller den näringsidkare

till vilken arrangören har överfört uppgifter om resenären i enlighet med 3 § 2 e,

2. resetjänstens huvudsakliga egenskaper, i den utsträckning som är relevant för de resetjänster som omfattas av erbjudandet,

3. paketresans totalpris inklusive skatter och eventuella tilläggsavgifter och övriga kostnader eller, om kostnaderna inte rimligen kan beräknas innan avtalet ingås, vilka typer av tilläggskostnader som kan tillkomma,

4. de betalningsvillkor som gäller för paketresan,

5. det minsta antal resenärer som krävs för att paketresan ska genomföras om ett sådant krav finns, och den tidsgräns som gäller för uppsägning av avtalet om minimiantalet resenärer inte uppnås,

6. allmän information om pass- och viseringskrav, inbegripet ungefärlig tid för att få visering om sådan krävs, samt information om hälsobestämmelser, i destinationslandet,

7. information om att resenären kan säga upp avtalet när som helst före paketresans början mot en skälig uppsägningsavgift eller, i tillämpliga fall, de standardiserade uppsägningsavgifter som arrangören får begära i enlighet med 24 §,

8. information om frivillig eller obligatorisk försäkring som täcker kostnaden för resenärens uppsägning av avtalet eller kostnaden för assistans, inklusive hemtransport, i händelse av olycka, sjukdom eller dödsfall.

Resenären ska utöver vad som anges i första stycket 1–8 ges information om de centrala rättigheter och det insolvensskydd som gäller för paketreseavtalet genom det standardinformationsformulär för paketreseavtal som är relevant för avtalet ifråga.

Träffas avtalet per telefon ska den information som framgår av relevant standardinformationsformulär lämnas på annat sätt.

8 § Arrangören ansvarar för att information lämnas enligt 7 §. Säljs resan genom en återförsäljare ansvarar också återförsäljaren för att informationen lämnas.

Den näringsidkare som överför uppgifter om resenären i enlighet med 3 § 2 e och den näringsidkare till vilken uppgifterna överförs ska innan de ingår avtal med resenären lämna förhandsinformation enligt 7 § första stycket i den utsträckning det är relevant för de resetjänster som de erbjuder.

Den näringsidkare som överför uppgifterna om resenären ska dessutom ge resenären information om de centrala rättigheter och det insolvensskydd som gäller för paketreseavtalet genom det standardinformationsformulär för paketresor som är relevant för avtalet.

9 § Information som lämnats enligt 7 § 2–5 och 7 utgör en del av paketreseavtalets innehåll och får inte ändras, såvida parterna inte uttryckligen kommer överens om annat.

Paketreseavtalets form och innehåll

10 § Paketreseavtal och bekräftelser på sådana avtal ska vara klart och tydligt utformade. Paketreseavtalet eller bekräftelsen ska innehålla alla avtalsvillkor, vilket innefattar all förhandsinformation enligt 7 § första

stycket och eventuella ändringar i förhandsinformationen som parterna har kommit överens om samt de särskilda krav från resenären som arrangören har accepterat.

I paketreseavtalet eller bekräftelsen ska också finnas information om:

1. arrangörens ansvar enligt 28–36 §§ för att alla resetjänster som ingår i paketresan fullgörs,

2. arrangörens skyldigheter att tillhandahålla assistans i enlighet med 45 §,

3. namnet på och kontaktuppgifter till det organ som ansvarar för skydd i händelse av arrangörens insolvens,

4. namnet på och kontaktuppgifter till arrangörens lokala representant, till en kontaktpunkt eller till en annan tjänst som gör att resenären snabbt kan kontakta arrangören och effektivt kommunicera med arrangören för att begära assistans eller framföra en reklamation,

5. information om resenärens skyldighet att reklamera i enlighet med 30 och 43 §§.

6. kontaktuppgifter som möjliggör direkt kontakt med resenären om han eller hon är minderårig och reser utan föräldrar eller annan ansvarig person på en resa som inbegriper inkvartering, alternativt kontaktuppgifter till den som ansvarar för den minderårige på den plats där den minderårige vistas,

7. information om näringsidkarens interna förfaranden för att hantera klagomål och resenärens möjligheter att begära prövning av krav hos den nämnd för alternativ tvistlösning som näringsidkaren omfattas av och som är en sådan nämnd som avses i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden och om plattformen för tvistlösning online enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013⁴ och

8. information om resenärens rätt att överlåta avtalet till en annan resenär enligt 17 §.

11 § Arrangören eller återförsäljaren ska i samband med att paketreseavtalet ingås eller utan oskäligt dröjsmål därefter till resenären överlämna ett exemplar av avtalet eller en bekräftelse på avtalet i en läsbar och varaktig form som är tillgänglig för resenären.

Är avtalet ett avtal utanför affärslokaler i den mening som avses i 1 kap. 2 § lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler ska exemplaret av avtalet eller bekräftelsen ges i en handling eller, om resenären samtycker till det, i en annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för resenären.

Ingås avtalet i parternas samtidiga fysiska närvaro ska arrangören eller återförsäljaren ge resenären ett exemplar av avtalet eller bekräftelsen i en handling, om resenären begär det.

Uppkommer paketreseavtalet till följd av att resenären ingår avtal med en näringsidkare till vilken uppgifter om resenären har överförts ska arrangören så snart denne fått besked om att en paketresa har skapats

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013 av den 21 maj 2013 om tvistlösning online vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (förordningen om tvistlösning online vid konsumenttvister (EUT L 165, 18.6.2013, s. 1).

tillhandahålla resenären motsvarande information som i 10 § sägs i en läsbar och varaktig form som är tillgänglig för resenären. Bilaga 3

Näringsidkarens skyldighet att informera arrangören om att paketresa skapats

12 § Den näringsidkare till vilken uppgifter om resenären överförs och som träffar avtal om ytterligare en resetjänst med resenären, i enlighet med vad som anges i 3 § 2 e, ska utan dröjsmål och på ett klart och tydligt sätt informera arrangören om att en paketresa har skapats. Näringsidkaren ska tillhandahålla arrangören den information som krävs för att denne ska kunna uppfylla sina skyldigheter som arrangör.

Information och handlingar som ska överlämnas innan paketresans början

13 § Arrangören ska i god tid före paketresans början tillhandahålla resenären nödvändiga kvitton, intyg och biljetter och, i förekommande fall, information om de planerade tiderna för avresa och tidsfristen för incheckning samt de planerade tiderna för uppehåll under resan, anslutande transporter och ankomst.

Påföljder vid utebliven information

14 § Om sådan information som avses i 7, 10–11 och 13 §§ inte lämnas ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas, med undantag för bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

15 § Om resenären inte har fått information om tilläggsavgifter och övriga kostnader i enlighet med 7 § 3, eller om uppsägningsavgift i enlighet med 7 § 7, är resenären inte skyldig att betala sådana kostnader eller avgifter.

16 § Det åligger den näringsidkare som enligt 7–8, 10–13 §§ har en skyldighet att lämna information till resenären eller till någon annan näringsidkare att visa att informationsskyldigheten har fullgjorts.

Överlåtelse av paketreseavtalet

17 § Resenären får överlåta paketresan till någon som uppfyller alla villkor i avtalet för att få delta i resan, om resenären i skälig tid före paketresans början underrättar arrangören om sin avsikt genom ett meddelande i en läsbar och varaktig form som är tillgänglig för arrangören. Underrättelse som görs senast sju dagar före paketresans början ska alltid anses ha gjorts i skälig tid.

Arrangören får ta ut en skälig avgift för överlåtelsen. Avgiften får högst motsvara de faktiska kostnader som arrangören drabbats av till följd av överlåtelsen. Arrangören ska informera överlåtaren om de faktiska kostnaderna för överlåtelsen och tillhandahålla underlag för dessa.

Överlåtaren och förvärvaren är solidariskt ansvariga gentemot arrangören för vad som återstår att betala för paketresan samt för överlåtelseavgiften.

Ändringar före paketresans början

18 § Arrangören får höja priset på paketresan med ett belopp motsvarande högst åtta procent av paketresans totalpris, förutsatt att det framgår av avtalsvillkoren att en sådan prisändring får göras och arrangören senast 20 dagar före paketresans början på ett klart och tydligt sätt meddelar resenären prishöjningen. Meddelandet ska innehålla en motivering till prishöjningen och en beräkning av denna. Det ska lämnas i en läsbar och varaktig form som är tillgänglig för resenären.

19 § Priset får inte höjas av andra skäl eller i högre utsträckning än vad som föranleds av ändringar som inträffat sedan avtalet ingicks och som beror på

1. att kostnaden för passagerartransporter som ingår i paketresan har ökat till följd av högre kostnader för bränsle eller andra energikällor,

2. att nivån på skatter eller avgifter som tas ut av tredje parter som inte direkt medverkar vid genomförandet av paketresan har höjts för de resetjänster som ingår i avtalet eller

3. att valutakurser av relevans för paketresan har ändrats.

Avtalsvillkor om prisändring ska ange av vilka skäl priset kan höjas, hur prisändringar ska beräknas och ge resenären rätt till motsvarande prissänkning om de kostnader som kan utgöra skäl för prishöjning i stället minskar under tiden från det att avtalet ingicks fram till paketresans början.

20 § Vid en prissänkning får arrangören göra avdrag för faktiska administrativa kostnader. Arrangören ska på resenärens begäran visa hur dessa kostnader har beräknats.

21 § Är arrangören före paketresans början tvungen att göra ändringar i paketreseavtalet genom att väsentligen ändra någon av resetjänsternas huvudsakliga egenskaper, eller kan arrangören inte uppfylla de särskilda krav från resenären som arrangören har accepterat, eller höjer arrangören priset av de skäl som sägs i 19 § men med ett belopp som överstiger åtta procent av paketresans totalpris, ska arrangören utan onödigt dröjsmål på ett klart och tydligt sätt meddela resenären detta.

Meddelandet ska ges i en läsbar och varaktig form som är tillgänglig för resenären. Av meddelandet ska framgå vilka ändringar arrangören vill göra och, om ändringarna innebär en försämring av kvaliteten på eller värdet av paketresan, vilket prisavdrag resenären erbjuds samt att resenären anses ha accepterat ändringarna om resenären inte inom en viss angiven tid meddelar arrangören att avtalet sägs upp. Den angivna tiden ska vara skälig.

Resenären har rätt att säga upp avtalet utan att betala uppsägningsavgift, förutsatt att resenären inom den angivna tiden ger arrangören besked att avtalet sägs upp. Lämnar resenären inget sådant besked ska han eller hon anses ha accepterat ändringarna. Resenären har dock alltid rätt till skälig

ersättning för prisskillnaden om ändringarna innebär en försämring av kvaliteten på eller värdet av paketresan. Bilaga 3

22 § Säger resenären upp avtalet enligt 21 § utan att godta någon alternativ paketresa ska arrangören utan dröjsmål och senast 14 dagar efter det att avtalet sagts upp betala tillbaka allt vad resenären eller någon för hans eller hennes räkning har betalat för resan. Resenären har i dessa fall också rätt till skadestånd i enlighet med 38–41 §§.

23 § Arrangören får före paketresans början göra andra ändringar i avtalsvillkoren än de som sägs i 18–21 §§, förutsatt att arrangören har förbehållit sig den rätten i avtalet och resenären får besked om ändringarna på ett klart och tydligt sätt i en läsbar och varaktig form som är tillgänglig för resenären.

Uppsägning av paketreseavtalet före paketresans början

24 § Resenären får säga upp paketreseavtalet när som helst före paketresans början. Resenären ska betala en uppsägningsavgift om arrangören begär det och om arrangören i avtalet har förbehållit sig rätten att ta ut en sådan avgift.

Uppsägningsavgiften ska vara skälig och får högst motsvara paketresans pris med avdrag för kostnadsbesparingar och intäkter från det alternativa utnyttjandet av resetjänsterna. Arrangören ska på resenärens begäran ange hur uppsägningsavgiften har beräknats.

Har arrangören i paketreseavtalet förbehållit sig rätten att ta ut en standardiserad uppsägningsavgift ska denna vara skälig och beräknad utifrån tidpunkten för uppsägningen av avtalet och förväntade kostnadsbesparingar och intäkter från ett alternativt utnyttjande av resetjänsterna.

25 § Resenären får före paketresans början säga upp paketreseavtalet utan att betala någon uppsägningsavgift om fullgörandet av paketresan eller transporten av passagerare till resmålet väsentligen påverkas av oundvikliga och extraordinära omständigheter på resmålet eller i dess omedelbara närhet. Resenären har i dessa fall inte rätt till skadestånd från arrangören.

26 § Arrangören får säga upp paketreseavtalet utan att betala skadestånd till resenären om färre personer än det lägsta antal resenärer som anges i avtalet har köpt paketresan och arrangören inom den tid som anges i avtalet meddelar resenären att paketreseavtalet sägs upp. Meddelande om att paketreseavtalet sägs upp på denna grund får dock inte lämnas senare än

1. 20 dagar före paketresans början om den varar längre än sex dagar,
2. sju dagar före paketresans början om den varar mellan två och sex dagar,
3. 48 timmar före paketresans början om den varar längst två dagar.

Arrangören får också säga upp avtalet utan att betala skadestånd om arrangören förhindras att fullgöra avtalet på grund av oundvikliga och

extraordinära omständigheter och arrangören meddelar resenären uppsägningen utan onödigt dröjsmål före paketresans början.

27 § Säger resenären eller arrangören upp paketreseavtalet enligt 24–26 §§ ska arrangören utan onödigt dröjsmål och senast inom 14 dagar från det att paketreseavtalet sagts upp betala tillbaka allt vad resenären eller någon för hans eller hennes räkning har betalat för resan, i förekommande fall med avdrag för uppsägningsavgiften.

Ansvar för paketresans fullgörande

28 § Arrangören ansvarar gentemot resenären för att paketreseavtalet fullgörs. Ansvaret gäller även för vad som enligt paketreseavtalet ska fullgöras av någon annan än arrangören.

29 § Om en resetjänst inte fullgörs i enlighet med avtalet ska arrangören avhjälpa felet.

Arrangören är dock inte skyldig att avhjälpa felet om det föreligger ett hinder som arrangören inte kan övervinna eller om avhjälpandet skulle medföra opropotionerliga kostnader med hänsyn till omfattningen av felet och värdet av de påverkade resetjänsterna.

Om arrangören till följd av sådana omständigheter som i andra stycket sägs inte avhjälper felet har resenären rätt till prisavdrag och skadestånd i den utsträckning som gäller enligt 37–41 §§.

30 § Resenären ska utan onödigt dröjsmål och med beaktande av omständigheterna informera arrangören om fel i paketresan. Krävs inte omedelbart avhjälpande ska resenären ange en skälig tid för arrangören att avhjälpa felet.

31 § Resenären har rätt till försvarliga kostnader för att själv avhjälpa felet om omedelbart avhjälpande krävs eller arrangören inte avhjälper felet inom den skäliga tid som resenären har angett. Detsamma gäller om arrangören förklarar att felet inte kommer att avhjälpas.

32 § Fel som består i att en betydande del av de avtalade resetjänsterna inte kan tillhandahållas ska arrangören avhjälpa genom att utan extra kostnad för resenären erbjuda lämpliga alternativa arrangemang av samma eller högre kvalitet för den resterande delen av paketresan. Det gäller även när hemtransporten inte kan tillhandahållas enligt avtalet. Kan lämpliga likvärdiga alternativ inte erbjudas får arrangören erbjuda alternativa arrangemang av lägre kvalitet i förening med ett skäligt prisavdrag.

Resenären får avvisa alternativa arrangemang endast om de inte är likvärdiga med dem som skulle ha tillhandahållits enligt avtalet eller det prisavdrag som erbjuds inte är skäligt.

33 § Kan arrangören inte erbjuda lämpliga likvärdiga arrangemang, eller avvisar resenären föreslagna arrangemang i enlighet med 32 § andra stycket, har resenären, om det är skäligt, rätt till prisavdrag och skadestånd i den utsträckning som gäller enligt 37–41 §§, oavsett om resenären säger upp paketreseavtalet enligt 34 § eller inte. Innefattar

paketresan transport av passagerare har resenären också rätt till likvärdig hemtransport utan onödigt dröjsmål och utan extra kostnad. Bilaga 3

34 § Är felet av väsentlig betydelse för fullgörandet av paketresan och avhjälpes arrangören inte felet inom den skäligen tid som resenären har angett får resenären säga upp avtalet utan att betala uppsägningsavgift.

Säger resenären upp avtalet på denna grund har resenären rätt till prisavdrag och skadestånd i den utsträckning som gäller enligt 37–41 §§. Innefattar paketresan transport av passagerare har resenären också rätt till likvärdig hemtransport utan onödigt dröjsmål och utan extra kostnad.

35 § Om det på grund av oundvikliga och extraordinära omständigheter är omöjligt att säkerställa resenärens hemtransport ska arrangören stå för kostnaden för nödvändig inkvartering under högst tre nätter eller de längre perioder som fastställs i den unionslagstiftning om passagerarrättigheter som är tillämplig för det aktuella transportmedlet.

Arrangören får inte åberopa oundvikliga och extraordinära omständigheter för att begränsa sitt ansvar enligt första stycket om den relevanta transportören inte kan åberopa dessa omständigheter enligt gällande unionslagstiftning.

36 § Kostnadsbegränsningen i 35 § gäller inte när resenären senast 48 timmar före paketresans början har meddelat arrangören sina särskilda behov och resenären är

1. en person med nedsatt rörlighet eller medföljande till en person med nedsatt rörlighet,
2. gravid,
3. ensamresande minderårig eller
4. en person i behov av särskild medicinsk hjälp.

Prisavdrag och skadestånd vid fel i paketresan

37 § Resenären har rätt till skäligt prisavdrag för de perioder under vilka det förelegat fel i paketresan, såvida inte arrangören visar att felet beror på resenären.

38 § Resenären har rätt till skälig ersättning från arrangören för den skada resenären drabbas av till följd av fel i paketresan. Ersättning ska lämnas utan onödigt dröjsmål.

Resenären har inte rätt till skadestånd om arrangören visar

1. att felet beror på resenären,
2. att felet beror på en tredje part som saknar anknytning till tillhandahållandet av de resetjänster som omfattas av paketreseavtalet och inte skäligen hade kunnat förutses eller undvikas eller
3. att felet har uppkommit på grund av oundvikliga och extraordinära omständigheter.

39 § I den mån bestämmelser i vissa andra lagar, förordningar och internationella konventioner begränsar förutsättningarna för, eller omfattningen av, den ersättning för skada som resenären kan utkräva av en resetjänstleverantör som ska utföra en resetjänst som ingår i

paketresan ska samma begränsningar gälla i fråga om resenärens rätt till ersättning för skadan från arrangören. Det gäller de begränsningar som finns i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 392/2009 av den 23 april 2009 om transportörens skadeståndsansvar i samband med olyckor vid passagerarbefordran till sjöss,

2. 2002 års Atenkonvention om befordran till sjöss av passagerare och deras resgods,

3. sjölagen (1994:1009),

4. rådets förordning (EG) nr 2027/97 av den 9 oktober 1997 om lufttrafikföretags skadeståndsansvar avseende lufttransport av passagerare och deras bagage,

5. lagen (2010:510) om lufttransporter,

6. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 av den 23 oktober 2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer,

7. järnvägstrafiklagen (1985:192) och

8. lagen (2015:338) om internationell järnvägstrafik.

40 § I andra fall än de som avses i 39 § får resenärens rätt till skadestånd genom paketreseavtalet begränsas till ett belopp som motsvarar tre gånger paketresans totala pris. Begränsningen får dock inte avse personskador eller skada som orsakats uppsåtligen eller genom vårdslöshet.

41 § Resenärens rätt till prisavdrag eller skadestånd enligt denna lag påverkar inte resenärens rätt till ersättning enligt internationella konventioner eller enligt

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer,

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 392/2009 om transportörens skadeståndsansvar i samband med olyckor vid passagerarbefordran till sjöss,

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 av den 24 november 2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004,

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 av den 16 februari 2011 om passagerares rättigheter vid busstransport och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004.

Ersättning som resenären har beviljats enligt dessa bestämmelser ska dras av från motsvarande ersättning som beviljas enligt denna lag.

42 § Har arrangören, återförsäljaren eller den näringsidkare som enligt lagen ansvarar på samma sätt som en arrangör, betalat ersättning, medgett prisavdrag eller på annat sätt kompenserat resenären för fel i paketresan i enlighet med denna lag övertar arrangören, återförsäljaren eller

näringsidkaren resenärens rätt till motsvarande ersättning från den som Bidraga 3
bidragit till att felet uppkommit.

Reklamation m.m.

43 § Resenären får inte åberopa fel i paketresan om resenären inte inom skälig tid efter det att han eller hon har märkt felet underrättat arrangören om felet.

Har arrangören eller återförsäljaren handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder får resenären åberopa fel även efter den tid som sägs i första stycket.

44 § Meddelanden, krav eller klagomål rörande fullgörandet av de resetjänster som ingår i en paketresa som har mottagits av den återförsäljare som sålt resan ska anses ha mottagits av arrangören.

Återförsäljaren ska utan oskäligt dröjsmål vidarebefordra sådana meddelanden, krav eller klagomål till arrangören.

Skyldighet att tillhandahålla assistans

45 § Arrangören ska utan onödigt dröjsmål tillhandahålla resenären lämplig assistans när han eller hon befinner sig i svårigheter, även när dessa svårigheter beror på oundvikliga och extraordinära omständigheter.

Sådan assistans kan bestå i att ge resenären information om hälso- och sjukvårdstjänster, om lokala myndigheter och om konsulerbart bistånd eller att hjälpa resenären att upprätta distanskommunikation och att hitta alternativa researrangemang.

Har resenärens behov av assistans orsakats uppsåtligen eller av oaktsamhet från resenärens sida ska resenären betala arrangören en skälig avgift för assistansen, om arrangören begär det. Avgiften får högst uppgå till arrangörens faktiska kostnader för assistansen.

Återförsäljarens särskilda skyldigheter i de fall arrangören är etablerad utanför EES

46 § De skyldigheter som fastställs för arrangörer i 28–45 §§ ska gälla för återförsäljare som till försäljning erbjuder paketresor som kombinerats av en arrangör som är etablerad i ett land utanför EES, såvida inte återförsäljaren visar att arrangören uppfyller de skyldigheter som fastställs i dessa bestämmelser.

Kopplade researrangemang

47 § Den näringsidkare som underlättar ett kopplat researrangemang ska på ett klart och tydligt sätt, innan resenären blir bunden av ett avtal som leder till tillkomsten av ett kopplat researrangemang, informera resenären om

1. att resenären, om han eller hon efter att ha bokad och betalat för den aktuella resetjänsten bokar ytterligare en resetjänst för samma resa eller semester, inte kommer att omfattas av de rättigheter som gäller för paketresor,

2. att varje enskild näringsidkare ensam ansvarar för fullgörandet av de resetjänster som de enligt avtalen ska utföra,

3. att resetjänsterna sammantagna kommer att utgöra ett kopplat researrangemang om resenären antingen bokar och betalar för dem vid tidpunkten för ett enda besök hos eller en enda kontakt med näringsidkarens försäljningsställe eller inom 24 timmar köper dem med hjälp av länk, e-postmeddelande eller liknande som näringsidkaren har försett resenären med,

4. i vilken utsträckning de betalningar som gjorts av resenären för resetjänster som sammantagna utgör ett kopplat researrangemang kommer att vara skyddade i händelse av näringsidkarens insolvens samt

5. vart resenären ska vända sig för att begära ersättning ur det insolvensskydd som näringsidkaren tillhandahåller.

Den information som avses i 1–5 ska ges genom det standardinformationsformulär för kopplade researrangemang som är relevant för arrangemanget i fråga. Finns inget relevant standardinformationsformulär för researrangemanget ska näringsidkaren lämna information motsvarande innehållet i 1–5 på annat sätt.

48 § Underlåter näringsidkaren att lämna information i enlighet med 47 § eller att ordna resegaranti i enlighet med bestämmelserna i resegarantilagen (0000:0000) ska de rättigheter och skyldigheter som gäller för paketreseavtal enligt 17 § och 24–45 §§ gälla för de resetjänster som ingår i det kopplade researrangemanget. Vad som sägs om arrangören i dessa bestämmelser ska gälla för den näringsidkare som har underlättat det kopplade researrangemanget.

49 § Om information inte lämnas i enlighet med 47 § ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas, med undantag för bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörmingsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

50 § Den näringsidkare som medverkar till uppkomsten av ett kopplat researrangemang genom att ingå avtal om resetjänst med en resenär sedan en annan näringsidkare underlättat resenärens urval eller anskaffande av resetjänsten, ska utan dröjsmål underrätta den näringsidkare som underlättat det kopplade researrangemanget om att avtal träffats.

Skadestånd vid bokningsfel

51 § Uppkommer skada för resenären på grund av bokningsfel som beror på tekniska brister i ett bokningssystem för bokning av paketresor eller resetjänster som ingår i ett kopplat researrangemang har resenären rätt till ersättning från den näringsidkare som de tekniska bristerna kan hänföras till. Ersättningsansvaret gäller dock inte om felet har orsakats av oundvikliga och extraordinära omständigheter.

52 § En näringsidkare som har åtagit sig att sköta bokningen av en paketresa eller resetjänster som ingår i ett kopplat researrangemang ska ersätta resenären den skada som resenären drabbas av på grund av fel

som görs vid bokningen. Ersättningsansvaret omfattar inte bokningsfel som beror på resenären eller som har orsakats av oundvikliga och extraordinära omständigheter.

Tillsyn

53 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag följs. Tillsynen ska utövas så att den inte vållar större kostnad eller olägenhet än som är nödvändigt.

54 § För tillsynen har tillsynsmyndigheten eller den som myndigheten utser rätt att göra inspektioner hos arrangörer, återförsäljare och näringsidkare som underlättar kopplade researrangemang och att ta del av alla handlingar som behövs för tillsynen. Arrangörer, återförsäljare och näringsidkare som underlättar kopplade researrangemang ska tillhandhålla de handlingar och lämna de upplysningar om verksamheten som begärs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten får förelägga en arrangör, en återförsäljare eller en näringsidkare som underlättar kopplade researrangemang och som inte tillhandahåller handlingar eller lämnar upplysningar enligt första stycket att vid vite fullgöra sin skyldighet.

55 § Om tillsynsmyndigheten har förelagt en arrangör, en återförsäljare eller en näringsidkare som underlättar kopplade researrangemang att tillhandahålla en handling, får beslutet överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av tillsynsmyndigheten enligt 54 § får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Administrativt samarbete

56 § Tillsynsmyndigheten, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska vara central kontaktpunkt för att underlätta det administrativa samarbetet och tillsynen över arrangörer, återförsäljare och näringsidkare som underlättar kopplade researrangemang i de olika länderna inom EES, med avseende på de skyldigheter som föreskrivs i denna lag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018, då lagen (1992:1672) om paketresor upphör att gälla.

2. I fråga om avtal som har ingåtts före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över slutbetänkandet lämnats av Stockholms tingsrätt (Patent- och marknadsdomstolen), Uppsala tingsrätt, Förvaltningsrätten i Stockholm, Kommerskollegium, Myndigheten för delaktighet, Finansinspektionen, Kammarkollegiet, Konsumentverket, Allmänna reklamationsnämnden, Resegarantinämnden, Stockholms universitet (Juridiska institutionen), Umeå universitet, Transportstyrelsen, Konkurrensverket, Tillväxtverket, Regelrådet, Nämnden för statligt stöd till trossamfund, Sveriges Kommuner och Landsting, Expedia Sverige AB, FORUM – Idéburna organisationer med social inriktning, Föreningen Svensk Sjöfart, Konsumentvägledarnas Förening, Nordic Guarantee, Pan-Nordic Card Association, Researrangörsföreningen i Sverige (RiS), Riksidrottsförbundet, Svensk Camping (SCR), Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen, Svenska KommunalPensionärernas Förbund (SKPF), Svenska Resebyråföreningen (SRF), Svenska Turistföreningen (STF), Sveriges Bussföretag, Sveriges Bussresearrangörer, Sveriges Konsumenter och Visita.

AFS Interkulturell Utbildning, Biluthyrarna Sverige AB, Bookingdotcom Sverige AB, Branschföreningen Tågoperatörerna, Föreningen Svenska Bilresearrangörer (FSB), Föreningen Svenskt Flyg, Handikappförbunden, Konsumenternas Bank- och finansbyrå, Konsumenternas Försäkringsbyrå, Lika Unika, Moderna Garanti, Scouterna, Svenska Försäkringsföreningen (SFF), Svenska Flygbranschen, Svenskt Friluftsliv, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Redareförening för mindre passagerarfartyg, Utländska Försäkringsbolags Förening (UFF), V.S. Visit Sweden AB och Youth For Understanding (YFU) har beretts tillfälle att lämna yttrande, men har avstått från att yttra sig.

Yttrande har dessutom lämnats av Swedish Lapland Visitors Board.